

Nota: pentru o navigare mai ușoară folosiți opțiunea „Pages” în fereastra Adobe Acrobat Reader-ului, din partea stânga, lateral.

BULETIN¹ Nr. 33:

NOUTĂȚI ÎN DOMENIUL LIBERTĂȚII DE EXPRIMARE ȘI A DREPTULUI LA INFORMARE

noiembrie – decembrie 2008

Cuprins:

[Noutăți legislative](#) - pag.2-5

[Practica Curții Europene a Drepturilor Omului](#) – pag. 6-47

[Acte normative](#) – pag. 48-91

---

¹ [Buletinul este disponibil în limbile română și rusă](#)

produs de Serviciul Juridic, CIJ, cu suportul financiar al Opend Society Institute și Swedish Helsinki Committee for Human Rights

autor: Doina Costin

Centrul Independent de Jurnalism

Denumirea actului	Data adoptării	Publicat în M. Of. al RM	Note
ACTE EMISE DE AUTORITĂȚILE PUBLICE ALE REPUBLICII MOLDOVA			
<u>AVIZ</u> asupra proiectului de lege pentru modificarea art.32 din Constituția Republicii Moldova	nr. 2 din 09.12.2008	Monitorul Oficial nr.226-229/14 din 19.12.2008	Curtea Constituțională cu votul a cinci judecători a avizat negativ inițiativa Guvernului, considerând că Proiectul de lege pentru modificarea alin.(3) art.32 din Constituție în partea care prevede excluderea sintagmei „contestarea și defăimarea statului și a poporului” are ca rezultat încălcarea dispozițiilor constituționale privind caracterul suveran, independent și unitar al statului, diminuarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, a garanțiilor acestora. Într-o opinie separată expusă de judecătorul Victor Pușcaș, acesta consideră că avizul negativ asupra unei părți a proiectului legii de revizuire a Constituției este nefondat și că angajamentul asumat de Republica Moldova va putea fi realizat doar prin revizuirea de către Curtea Constituțională a propriului său aviz, deoarece inițiativa de revizuire a art.32 alin.(3) din Constituție ar fi contribuit la asigurarea exercitării libertății opiniei și a exprimării.
<u>HOTĂRÎRE</u> cu privire la confirmarea în funcție a unor membri ai Consiliului Coordonator al Audiovizualului	nr. 228-XVI din 06.11.2008	Monitorul Oficial nr.204-205/753 din 14.11.2008	Se confirmă în funcția de membru al Consiliului Coordonator al Audiovizualului pe un termen de 6 ani: POCAZNOI Marian, VASILACHE Ignat.
<u>HOTĂRÎRE</u> pentru modificarea Hotărîrii Parlamentului nr.433-XVI din 28 decembrie 2006 cu privire la aprobarea statutului	nr. 240-XVI din 13.11.2008	Monitorul Oficial nr.208-209/771 din 21.11.2008	Se stabilește personalul Consiliului Coordonator al Audiovizualului în număr de 42 de unități, inclusiv 4 inspectori teritoriali și 11 persoane responsabile de deservirea tehnică a sediului Consiliului Coordonator al Audiovizualului.
<u>ORDIN</u> cu privire la aprobarea „Metodologiei de calcul al tarifelor pentru serviciile	nr. 108 din 28.11.2008	Monitorul Oficial nr.221-222/659 din	A aproba și pune în aplicare Metodologia de calcul al tarifelor pentru serviciile prestate de Î.S. ”Centrul Național pentru Frecvențe Radio” conform anexei.

Centrul Independent de Jurnalism

prestate de Î.S. "Centrul Național pentru Frecvențe Radio"		12.12.2008	
ACTE EMISE DE CONSILIUL COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI			
<u>DECIZIE</u> cu privire la eliberarea autorizațiilor de retransmisie pentru „Odihna în fața ecranului azuriu” SRL, „PARITCOM” SRL și a licenței de emisie pentru „Music Master” SRL	nr. 90 din 17.10.2008	Monitorul Oficial nr.204-205/615 din 14.11.2008	Cererea privind eliberarea Autorizației de retransmisie întreprinderii „Odihna în fața ecranului azuriu” SRL din or.Cricova, mun.Chișinău pentru studioul de televiziune prin cablu „Ecran TV” din aceeași localitate SE RESPINGE. Se eliberează Autorizația de retransmisie întreprinderii “Paritcom” SRL din or.Sîngerei (director Cucoș A.) pentru studioul de televiziune prin cablu „STV” din aceeași localitate. Se eliberează Licența de emisie F.P.C. „Music Master” SRL din mun.Chișinău (director Bînzaru N.) pentru postul de televiziune „NOROC” din aceeași localitate.
<u>DECIZIE</u> cu privire la modul de executare a prevederilor legislației, condițiilor la licențele de emisie și autorizațiilor de retransmisie de către unele întreprinderi ale audiovizualului	nr.91 din 17.10.2008	Monitorul Oficial nr.204-205/616 din 14.11.2008	În temeiul celor constatate și în conformitate cu art.28, 29, 37, 38 și 40 (3) ale Codului audiovizualului nr.260-XVI din 27.07.2006, Consiliul Coordonator al Audiovizualului, decide...
<u>DECIZIE</u> cu privire la serviciile de programe difuzate de canalul de televiziune „Совершенно Секретно” (Federația Rusă)	nr. 93 din 17.10.2008	Monitorul Oficial nr.204-205/617 din 14.11.2008	Retransmiterea serviciului de programe difuzat de canalul TV „Совершенно секретно” (Federația Rusă) pe teritoriul Republicii Moldova se interzice. Pentru nerespectarea art.6 (2) din Codul Audiovizualului, art.7 (1), b, 7 (2) din Convenția Europeană cu privire la televiziunea transfrontalieră ÎM „Sun Communications” SRL, fondatoarea studioului TV prin cablu „Sun TV” din mun.Chișinău, în conformitate cu art.38 (2) lit.e), f) al Codului audiovizualului, se avertizează public
<u>DECIZIE</u> despre obligația radiodifuzorilor și distribuitorilor de servicii privind informarea publicului asupra sancțiunilor	nr. 96 din 17.10.2008	Monitorul Oficial nr.204-205/618 din 14.11.2008	Radiodifuzorul sau distribuitorul de servicii căruia Consiliul Coordonator al Audiovizualului i-a aplicat o sancțiune se obligă să comunice publicului motivele și obiectul sancțiunii, în formula care se va conține în textul deciziei respective.

Centrul Independent de Jurnalism

aplicate de Consiliul Coordonator al Audiovizualului			
<u>DECIZIE</u> despre Regulamentul privind participarea titularilor licențelor de emisie și ai autorizațiilor de retransmisie, consumatorilor de programe și altor persoane interesate la ședințele CCA	nr. 98 din 17.10.2008	Monitorul Oficial nr.204-205/619 din 14.11.2008	Se aprobă Regulamentul privind participarea titularilor licențelor de emisie și ai autorizațiilor de retransmisie, consumatorilor de programe și altor persoane interesate la ședințele CCA (se anexează).
<u>DECIZIE</u> cu privire la solicitările unor întreprinderi asupra eliberării autorizațiilor de retransmisie și a licențelor de emisie	nr. 101 din 26.11.2008	Monitorul Oficial nr.218-220/656 din 09.12.2008	Bursa Imobiliară „LARA” SRL din mun.Chișinău (director Lațanovschi S.) în repetate rânduri a solicitat eliberarea licenței de emisie pentru postul de televiziune prin satelit „LARA TV” (vezi deciziile CCA din 20.03.2007, 19.06.2007, 11.10.2007, 16.06.2008, 30.09.2008), însă nici de data aceasta nu a prezentat la nivelul convenit setul necesar de acte. În temeiul constatărilor, obiecțiilor exprimate public și a rezultatului votării (2 pro, 7 contra), cererea întreprinderii nominalizate privind eliberarea licenței de emisie pentru postul de televiziune prin satelit „LARA TV” SE RESPINGE.
<u>DECIZIE</u> cu privire la anunțarea concursului pentru suplinirea funcției de membru al Consiliului de Observatori al IPNA Compania “Teleradio Moldova”	nr. 104 din 28.11.2008	Monitorul Oficial nr.213-214/652a din 02.12.2008	Se anunță concursul pentru suplinirea funcției de membru al Consiliului de Observatori al Instituției Publice Naționale a Audiovizualului Compania “Teleradio-Moldova” (se anexează).
<u>DECIZIE</u> cu privire la expirarea valabilității licențelor de emisie	nr. 105 din 19.12.2008	Monitorul Oficial nr.233-236/691a din 26.12.2008	În conformitate cu prevederile art.39-41 ale Codului audiovizualului nr.260-XVI din 27.07.2006 și art.17 din Regulamentul cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, aprobat prin Hotărârea nr.433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova, Consiliul Coordonator al Audiovizualului decide prelungirea licențelor de emisie care expiră a unor radiodifuzori până la eliberarea licențelor noi de emisie.
<u>DECIZIE</u> cu privire la Concursul pentru suplinirea funcțiilor de membru al Consiliului de	nr. 106 din 19.12.2008	Monitorul Oficial nr.233-236/691b din	Pentru suplinirea funcțiilor de membru al Consiliului de Observatori al IPNA Compania „Teleradio-Moldova” se declară învingători: Cibotaru Viorel, Grosu Alexandru, Popovici Anatolie, Mihailo Ion, Brega

Centrul Independent de Jurnalism

Observatori al IPNA Compania „Teleradio-Moldova”, anunțat prin Decizia CCA nr.104 din 28.11.08		26.12.2008	Ghenadie, Burean Alexandru.
<u>DECIZIE</u> cu privire la stabilirea moratoriului vis-a-vis de anunțarea concursului pentru utilizarea frecvențelor radio și a canalelor TV	nr. 107 din 19.12.2008	Monitorul Oficial nr.233-236/691c din 26.12.2008	Se stabilește moratoriu vis-a-vis de anunțarea concursului pentru utilizarea frecvențelor radio și a canalelor TV disponibile și disponibilizate pe perioada desfășurării campaniei electorale, până la confirmarea rezultatelor alegerilor parlamentare din anul 2009 și validarea mandatelor.

PRACTICA JUDICIARĂ INTERNAȚIONALĂ ÎN DOMENIUL LIBERTĂȚII DE EXPRIMARE ȘI DREPTULUI LA INFORMARE*

Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauza

CAUZA „GODLEVSKIY versus RUSIA”

(Cererea nr. 14888/03)

Cauza a fost intentată în urma depunerii unei cereri (nr. 14888/03) împotriva Federației Ruse de către cetățeanul acestei țări, Gennadiy Vasilyevich Godlevskiy (denumit în continuare “reclamant”), la 24 aprilie 2003, în baza articolului 34 a Convenției Europene pentru Protecția Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale (denumită în continuare “Convenția”).

Reclamantul este născut în anul 1958 și locuiește la Oryol. La momentul desfășurării evenimentelor, el era jurnalist și redactor-șef al ziarului “Orlovskiy Meridian”, editat de SRL “Mir Novostey”.

La 21 martie 2001 în acest ziar a fost publicat un articol intitulat “Împotmoliți în sistem, sau, De ce generalii așteaptă ora „X”?” (“В путях системы, или Почему генералы ждут часа «Ч»?”). Reclamantul a semnat cu pseudonimului său, Sergey Smirnov. În articol era vorba despre cercetările penale desfășurate de către organele procuraturii regionale privitor la activitățile a șase (din paisprezece) ofițeri ai unități regionale antidrog (ОБНОН УВД Орловской области). Autorul susținea că, existau cazuri când ofițerii acestei unități au încetat, în lipsa oricărui temei legal, procedura de urmărire penală a dealerilor de droguri care au căzut de acord să “coopereze” cu ei și să împartă veniturile obținute din vânzările de droguri.

Articolul conținea un interviu cu un fost dealer de droguri, d-ra V., care a vândut droguri sub „acoperirea” anumitor ofițeri pe parcursul a câțiva ani, până a fost „trădată” de aceștia și arestată. În articol, în termeni generali, erau descrise presupusele ilegalități comise de către ofițerii unității antidrog. Autorul evita să indice numele și gradul acestora. În continuare, în articol se vorbea despre aceea că acești ofițeri au folosit drogurile ca să plătească pentru “informații și servicii”.

La sfârșit de articol se conținea o explicație a titlului acestuia. Cum că odată, un general sus pus din serviciile de securitate ale Federației Ruse a declarat că poliția cunoștea toți criminalii și doar aștepta ora stabilită când va fi dat ordinul de a îi extermina. Autorul articolului pune la îndoială iluzia generalului de atotputernicie și se arăta îngrijorat de viitorul regiunii Oryol.

La o anumită dată toți paisprezece ofițeri din unitatea antidrog din regiunea Oryol, printre care și cei șase învinuiți de ilegalitățile menționate, au depus o cerere de chemare în judecată în cauză de defăimare. Fără a menționa pasajele concrete din articol, ofițerii afirmă că publicația în cauză le-a lezat onoarea,

---

* Hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului în limba engleza și/sau franceză pot fi găsite la www.echr.coe.int

Centrul Independent de Jurnalism

demnitatea și reputația profesională, cerând compensarea prejudiciului moral. Redactorul-șef al reprezentanței ziarului „Orlovskiy Meridian” și “autorul articolului Sergey Smirnov” au fost citați în calitate de co-pârâți. Ulterior, unul din reclamanți a decedat.

Respectiv, juristul, angajat și el al ziarului reclamantului, a comandat o expertiză lingvistică a publicației, care a fost executată de către un profesor în lingvistică de la Universitatea de Stat din Oryol. În raportul expertului se spunea că în publicație nu se făcea referință la nici un ofițer de poliție pe nume sau altfel, vina fiind pusă pe seama autorităților de stat ca atare și pe unitatea antidrog din regiunea Oryol, în particular. Expertul a conchis că nici unul din pasajele citate nu putea fi considerat ca lezând onoarea sau demnitatea oricărei persoane particulare.

La 4 octombrie 2002 judecătoria raionului Sovietskiy din orașul Oryol a adoptat o hotărâre în cauza de defăimare, intentată împotriva redactorului-șef al ziarului „Orlovskiy Meridian” și compania „Mir Novostey”, obligând ziarul să publice o rectificare, redacția să-și ceară scuze față de ofițerii reclamanți, iar compania „Mir Novostey” să achite 5,000 ruble rusești (aproximativ 200 EURO) fiecăruia din reclamanți.

La 27 noiembrie 2002 judecătoria regională Oryol a examinat cererea de apel și a audiat depozițiile verbale ale reclamantului în calitate de redactor-șef, precum și răspunsul companiei „Mir Novostey”. Instanța, în esență, a menținut hotărârea din 4 octombrie 2002, obligând ziarul să publice, în calitate de rectificare, partea dispozitivă a hotărârii, și a anulat obligația de a-și cere scuze față de reclamanți, motivând că o asemenea cerință nu era prevăzută în dreptul intern.

Privitor la presupusa încălcare a normelor articolului 10 al Convenției

În conformitate cu jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, dispozițiile articolului 10 a Convenției protejează dreptul jurnaliștilor de a răspândi informații cu privire la subiectele de interes pentru public, cu condiția ca aceștia să acționeze cu bună credință, în baza unui substrat factologic precis și să ofere informații “precise și de încredere” în conformitate cu etica jurnalistică (a se vedea cauza „Fressoz și Roire versus Franța” [GC], nr. 29183/95, § 54, CEDO 1999 I; „Schwabe versus Austria”, hotărârea din 28 august 1992, seria A nr. 242 B, p. 34, § 34; „Prager și Oberschlick versus Austria”, hotărârea din 26 aprilie 1995, seria A nr. 313, p. 18, § 37). În circumstanțele prezentei cauze, Curtea nu a găsit vreun indice ce ar vorbi despre atitudinea nepăsătoare a reclamantului.

Se pare că reclamantul a procedat cu atenție, abținându-se să-i identifice pe careva din ofițerii de poliție învinuiți de săvârșirea infracțiunilor menționate, cu ajutorul numelui sau gradului deținut, până la finisarea procedurilor judiciare. O asemenea abordare face ca acest caz să difere de cel al Austriei, în care Curtea a dispus că imixtiunea în dreptul reclamantului la libertatea de exprimare era una justificată, întrucât revista austriacă de noutăți, chiar la una din primele faze ale procedurii penale, a publicat numele deplin al ofițerului de poliție, deși comunicarea numelui deplin al acestuia nu era de nici un folos publicului, ținând cont de informațiile deja oferite în articol (a se vedea cauza „Wirtschafts-Trend Zeitschriften-Verlag GmbH versus Austria” (nr. 2) (dec.), nr. 62746/00, 14 noiembrie 2002). Mai mult ca atât, Curtea notează că reclamantul nu a utilizat, și nici nu a citat vreun document aflat sub protecția secretului de investigație, și nici nu a divulgat într-un oarecare alt mod informațiile confidențiale cu privire la procedurile penale în derulare (pentru comparație, a se vedea cauza „Dupuis și alții versus Franța”, nr. 1914/02, § 43 și în alte locuri, 7 iunie 2007, CEDO 2007 ...). Respectiv, conduita reclamantului corespundea

Centrul Independent de Jurnalism

principiilor ce guvernează modul de oferire a informațiilor cu privire la procedurile penale prin intermediul mass-mediei, după cum a fost schițat în Recomandarea Consiliului de Miniștri Rec(2003)13.

Curtea la fel notează că, pentru ca o imixtiune în dreptul la libertatea de exprimare să fie proporțională față de scopul legitim de protejare a reputației altor persoane, este necesară prezența unei legături obiective între declarația incriminată și persoana care înaintează învinuiri de defăimare. După cum a fost menționat, în publicația reclamantului nu era menționat pe nume, sau într-un oarecare alt mod ce ar putea permite identificarea, nici unul din ofițerii de poliție care au depus cererea de defăimare. În general, autorul articolului se referea la “poliție”, “unitatea antidrog” sau utiliza pronumele la persoana III plural “ei”. Judecătoria raională în hotărârea adoptată a acordat o atenție considerabilă declarațiilor ofițerilor unității antidrog și rudelor acestora care s-au simțit lezați de articolul în cauză, afirmând că acesta le-a afectat. Curtea, totuși, repetă că nu este suficientă doar o simplă percepție subiectivă a unei publicații ca fiind defăimătoare pentru a stabili că persoana a fost direct afectată de această publicație. În circumstanțele unui caz concret trebuie să fie ceva ce ar face cititorul ordinar să simtă că declarația se referă nemijlocit la persoana specifică sau că aceasta este ținta criticilor lansate (a se vedea cauza „Dyuldin și Kislov versus Rusia”, nr. 25968/02, § 44, 31 iulie 2007). Hotărârea adoptată de către judecătoria raională se baza doar pe percepția subiectivă a publicației de către reclamanți și rudele acestora, fără a fi discutată problema dacă decizia de a accepta declarația din partea unor persoane neidentificate care au depus cerere de chemare în judecată înaintând învinuiri de defăimare era justificată din punct de vedere obiectiv și rezonabil. Mai mult ca atât, judecătoria raională nu a făcut distincția între situația ofițerilor care au fost obiectul procedurilor penale și a celor care nu au fost ținta urmăririi penale. Problema declarației a fost indicată și în cererea de apel. Cu toate acestea, judecătoria regională a considerat că omisiunea primei instanțe de judecată de a verifica temeinicia acuzațiilor de defăimare lansate de către reclamanți era o simplă greșeală de formă care nu putea avea influență asupra corectitudinii hotărârii de judecată. Curtea consideră că, în aceste circumstanțe, problema declarației avea o importanță primordială și că organele jurisdicționale interne nu au stabilit vreo necesitate socială imperativă pentru a acorda prioritate protecției drepturilor personale ale reclamanților, în detrimentul dreptului reclamantului la libertatea de exprimare.

Revenind la conținutul articolului în cauză, Curtea observă că o caracteristică proeminentă a acestuia era interviul cu d-ra V., fostă narcomană și informatoare a poliției. Organele jurisdicționale interne au conchis că anumite pasaje din acest interviu erau defăimătorii. Statuând astfel, ele nu au acordat atenție faptului că reclamantul nu era autorul acestor afirmații, deși era clar că acestea au fost făcute de o altă persoană. În această privință, Curtea reamintește că abordarea nediferențiată a propriilor cuvinte ale autorului și declarațiilor altor persoane este incompatibilă cu standardele elaborate de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului privitor la aplicarea dispozițiilor articolului 10 a Convenției. Într-un număr de cazuri, Curtea a dispus că este nevoie să se facă distincția privitor la faptul dacă declarațiile provin din partea jurnalistului sau constituie citate ale spuselor altor persoane, întrucât sancționarea unui jurnalist pentru faptul că a acordat ajutor în răspândirea declarațiilor făcute de o altă persoană în cadrul unui interviu ar avea o influență nefastă asupra contribuției presei la discuțiile cu privire la chestiunile ce prezintă interes pentru public și, respectiv, această sancționare poate fi aplicată doar în cazul existenței unor motive deosebite (a se vedea cauzele „Pedersen și Baadsgaard versus Danemarca” [GC], nr. 49017/99, § 77, CEDO 2004 XI, „Thorgeir Thorgeirson”, § 65, și „Jersild”, § 35, ambele citate mai sus). Organele jurisdicționale interne nu au prezentat nici un motiv de acest gen.

Centrul Independent de Jurnalism

În ceea ce ține de propriile cuvinte ale reclamantului, pentru Curte prezintă importanță distincția între declarațiile de fapt și judecățile de valoare. Este o opinie constantă a Curții că, dacă existența faptelor poate fi demonstrată, atunci veridicitatea judecăților de valoare nu poate fi dovedită. Cerința de a dovedi veridicitatea unei judecăți de valoare este irealizabilă și încalcă libertatea de exprimare care este partea de bază a dreptului garantat de normele articolului 10 (a se vedea cauzele „Lingens versus Austria”, hotărârea din 8 iulie 1986, seria A nr. 103, p. 28, § 46; și „Oberschlick versus Austria” (nr. 1), hotărârea din 23 mai 1991, seria A nr. 204, § 63). În cazul dat organele jurisdicționale interne au considerat că toate pasajele contestate constituiau declarații de fapte, fără a examina dacă acestea ar putea fi considerate ca fiind judecăți de valoare. Omisiunea unei astfel de analize a fost pusă pe seama poziției adoptate de legea Federației Ruse cu privire la defăimare la acel moment. După cum deja a fost menționat, nu a fost făcută distincția între judecățile de valoare și declarațiile de fapte, organele jurisdicționale interne utilizând cu regularitate termenul de “informații” (“svedeniya”), pornind de la presupunerea că oricare din aceste “informații” putea fi dovedită în cadrul procedurilor civile (a se vedea cauza „Grinberg”, citată mai sus, § 29; „Karman”, anterior citată, § 38; „Zakharov versus Rusia”, nr. 14881/03, § 29, 5 octombrie 2006, și legea națională, menționată în paragrafele respective). Mai mult ca atât, în ceea ce privește hotărârea judecătorească regională privind faptul că ar fi fost legitim ca reclamantul să-și facă comentariile publice doar după emiterea hotărârii judecătorești în cauza penală, Curtea reamintește că standardul prezentării dovezilor întru stabilirea temeiniciei învinuirilor penale înaintate de către o instanță judecătorească competentă cu greu poate fi comparat cu obligația ce trebuie îndeplinită de către un jurnalist atunci când își exprimă opinia cu privire la o chestiune de interes public, întrucât standardele aplicate evaluării acțiunilor unor persoane privind moralitatea acestora sunt diferite de cele necesare în vederea stabilirii faptului comiterii de către cineva a unei infracțiuni (a se vedea cauza „Karman”, citată mai sus, § 42; „Unabhängige Initiative Informations-vielfalt versus Austria”, nr. 28525/95, § 46, CEDO 2002 I; și „Wirtschafts-Trend Zeitschriften-Verlags GmbH versus Austria”, nr. 58547/00, § 39, 27 octombrie 2005).

În circumstanțele prezentei cauze, Curtea nu are nevoie să determine dacă propriile expresii ale reclamantului pot fi caracterizate ca judecăți de valoare sau declarații de fapte. Conform abordării sale constante, diferența între o judecată de valoare și o declarație de fapte, în ultima instanță, depinde de dovezile privind faptele ce trebuiesc stabilite și, respectiv, o judecată de valoare trebuie să se bazeze pe un substrat factologic suficient pentru ca să fie considerată ca fiind un comentariu onest, conform normelor articolului 10 (a se vedea cauza „Scharsach și News Verlagsgesellschaft versus Austria”, nr. 39394/98, § 40, CEDO 2003 XI). Reclamantul și-a exprimat opinia precum că forțele poliției din unitatea antidrog purtau răspunderea față de societate pentru nereușita lichidării comercializării drogurilor în această regiune, ceea ce a rezultat în multiple decese ca urmare a supradozajelor. Reclamantul la fel atenționa opinia publică privind utilizarea substanțelor interzise în calitate de mijloace de plată pentru obținerea informației de la informatori, întrucât aceasta putea duce la criminalizarea poliției. Reieșind din aceasta, se pare că scopul primar al articolului în cauză nu era să acuze anumite persoane de comiterea infracțiunilor, ci, mai degrabă, să informeze publicul local despre dezbaterile cu privire la un subiect de îngrijorare evidentă. (a se compara cu cauza „Bladet Tromsø și Stensaas versus Norvegia” [GC], nr. 21980/93, § 63, CEDO 1999 III). În ceea ce privește faptele pe care se baza discursul reclamantului, Curtea notează că acesta a reieșit din materiale accesibile publicului urmare a investigației acțiunilor ofițerilor de poliție din unitatea antidrog, precum și din informația ce se conținea în certificatul medical în care era stabilit numărul deceselor în urma supradozării. Respectiv, Curtea conchide că articolul reclamantului constituia un comentariu onest privind o chestiune de interes public, și nicidecum un atac nefondat asupra reputației ofițerilor de poliție menționați.

Centrul Independent de Jurnalism

Reieșind din aceste considerații, precum și ținând cont de rolul jurnaliștilor și presei în difuzarea informației și ideilor privind chestiunile de interes public, Curtea conchide că articolul scris de către reclamant nu depășea limitele criticii acceptabile. Faptul că procedurile întreprinse erau mai degrabă de ordin civil decât penal nu are vreo importanță în vederea adoptării unei concluzii diferite, precum că standardele aplicate de către organele juridictionale ale Federației Ruse nu erau compatibile cu principiile enunțate în articolul 10, întrucât acestea nu au prezentat motive “relevante” și “suficiente” în vederea justificării imixtiunii în cauză. Respectiv, Curtea consideră că instanțele naționale au depășit limita îngustă de apreciere de care dispun în vederea restrângerii dezbaterilor de interes public și că imixtiunea dată nu era „necesară într-o societate democratică”.

Curtea a conchis că în cazul dat a avut loc o încălcare a dispozițiilor articolului 10 al Convenției.

[La început](#)

Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauza

CAUZA „SERGEY KUZNETSOV versus RUSIA”

(Cererea nr. 10877/04)

Reclamantul este născut în anul 1957 și locuiește la Ekaterinburg.

La 18 martie 2003 reclamantul și alte două persoane (dl. Sh. și d-ra M.) au notificat șeful administrației orașului Ekaterinburg despre intenția lor de a picheta în fața judecătoriei regionale din Sverdlovsk. Pichetarea urma să se desfășoare în perioada 25 și 28 martie 2003 între orele 9 și 11. Scopul declarat al pichetării era “de a atenționa opinia publică asupra încălcărilor drepturilor omului în domeniul accesului la justiție”.

La 19 martie 2003 șeful Comitetului pentru Relații cu Publicul și Mass-Media a administrației orașului Ekaterinburg a confirmat primirea notei în cauză. El a menționat că, dacă pichetarea va cauza vreo incomoditate, așa cum de exemplu, blocarea accesului în clădirea judecătoriei sau împiedicarea funcționării sale normale, administrația va fi nevoită să intervină.

La 20 martie 2003 șeful forțelor de securitate publică a orașului Ekaterinburg a ordonat poliției să mențină ordinea publică și securitatea traficului pe durata pichetării.

La 25 martie 2003 reclamantul împreună cu alte persoane a petrecut pichetarea. Participanții la pichetare au distribuit decupaje din presa scrisă și foi volante în care se vorbea despre dl. Ovcharuk, președintele judecătoriei regionale Sverdlovsk, care, după cum se afirma, era implicat în scandalurile de corupție, și au colectat semnături pentru demiterea acestuia.

Centrul Independent de Jurnalism

La 27 martie 2003 dl. Dementyev, prim-vice președinte a judecătorei regionale din Sverdlovsk, a trimis o scrisoare șefului direcției de poliție a sectorului Verkh-Issetskiy din Ekaterinburg, în care se menționa:

“Cu aprobarea administrației orașului Ekaterinburg, un grup de cetățeni, printre care și dl. Sh., dl. Kuznetsov și d-ra M., au pichetat în fruntea judecătorei regionale Sverdlovsk ...

În notificarea privind această pichetare era indicat că scopul acesteia era “de a atenționa opinia publică asupra încălcărilor drepturilor omului în domeniul accesului la justiție”.

După cum au demonstrat evenimentele ce s-au succedat organizatorii pichetării au indus în eroare funcționarii administrației orașului Ekaterinburg privind scopurile reale ale acțiunii lor”.

La 17 aprilie 2003 un funcționar al direcției de poliție al sectorului Verkh-Issetskiy din Ekaterinburg a scris un raport privind contravențiile administrative comise de către reclamant, conducându-se de prevederile articolului 20.2 §§ 1 și 2 a Codului cu privire la contravențiile administrative. Conform acestui raport, reclamantul a expediat notificarea despre petrecerea pichetării cu întârziere, a distribuit foi volante cu caracter calomnios și insultător față de președintele judecătorei regionale și a împiedicat accesul cetățenilor în clădirea judecătorei. Executorii judecătorești dl. R. și dl. M. erau indicați ca martori oculari.

La 21 aprilie 2003 șeful direcției de poliție a sectorului Verkh-Issetskiy a trimis raportul și materialele suplimentare judecătorei sectorului Verkh-Issetskiy din Ekaterinburg. Cauza a fost deferită spre examinarea judecătorei de circumscripție nr. 3 a sectorului Verkh-Issetskiy din Ekaterinburg.

La 15 mai 2003 reclamantul a recuzat completul de judecată și a cerut strămutarea pricinei în judecătoria învecinată. El a declarat că examinarea obiectivă a cauzei în Ekaterinburg era imposibilă întrucât aceasta a fost inițiată la inițiativa unor funcționari sus puși din judecătoria regională. Instanța a respins recuzarea sa, pe motiv că, conform prevederilor Codului cu privire la contravențiile administrative, nu exista vreun temei legal.

La 19 mai 2003 instanța a adoptat o hotărâre în cauza cu privire la contravenția administrativă conform căreia reclamantul a fost declarat culpabil de comiterea a trei contravenții: încălcarea procedurii de organizare a pichetării, încălcarea ordinii publice în timpul pichetării, abaterea de la scopul declarat de a atrage atenția publicului asupra problemelor protecției judiciare, așa cum sunt: refuzul de acceptare a unei plângeri sau hotărârile judecătorești neechitabile.

Instanța a dispus vinovăția reclamantului în comiterea încălcării prevederilor articolului 20.2 §§ 1 și 2 a Codului cu privire la contravențiile administrative și l-a obligat să achite o amendă în mărime de 1,000 ruble rusești (RUB), ceea ce constituie aproximativ 35 EURO.

La 11 iulie 2003 judecătoria sectorului Verkh-Issetskiy din Ekaterinburg, urmare a examinării cererii de apel a reclamantului, a menținut hotărârea adoptată de către judecătoria de circumscripție nr. 3 a sectorului Verkh-Issetskiy din Ekaterinburg, acceptând motivele enunțate de prima instanță. Această hotărâre era una definitivă, astfel fiind epuizate căile ordinare de atac.

Privind presupusa încălcare a prevederilor articolelor 10 și 11 ale Convenției

Revenind la circumstanțele prezentei cauze, Curtea atrage atenția asupra celor trei învinuiri înaintate reclamantului. În primul rând, organele jurisdicționale naționale au stabilit că notificarea despre petrecerea pichetării a fost expediată cu întârziere; în cel de al doilea rând, reclamantul a fost învinuit de îngrădirea accesului în clădirea judecătorei; și, în al treilea rând, că conținutul materialelor răspândite de către reclamant era în discordanță cu scopurile declarate.

În privința primei învinuiri, Curtea reamintește că obligația autorizării adunărilor publice sau cel puțin, înștiințării autorităților publice despre petrecerea acestora, în mod normal, nu atentează la esența acestui drept, atât timp cât scopul procedurii constă în a oferi autorităților posibilitatea de a întreprinde măsuri rezonabile și corespunzătoare în vederea garantării conduitei conforme ordinii publice în cadrul unei întruniri, adunări sau altei reuniuni, fie de ordin politic, cultural sau de altă natură (a se vedea cauza „Bukta și alții contra Ungariei”, nr. 25691/04, § 35, CEDO 2007 ...; „Oya Ataman contra Turciei”, nr. 74552/01, 5 decembrie 2006, § 39; „Reuniunea Jurassien Unité contra Elveției”, nr. 8191/78, decizia comisiei din 10 octombrie 1979, DR 17, p. 119; precum și cauza „Plattform „Ärzte für das Leben” contra Austriei”, hotărârea din 21 iunie 1988, seria A nr. 139, p. 12, §§ 32 și 34).

Evident, în cazul dat, reclamantul a înștiințat despre petrecerea pichetării cu opt zile înainte de data planificată, pe când conform normelor în vigoare era prevăzut termenul de zece zile. Totuși, nu se pare că diferența de două zile a influențat asupra posibilității autorităților de a efectua pregătirile necesare pentru petrecerea pichetării. Din contra, se pare că, ținând cont de anvergura redusă a evenimentului planificat, administrația orașului nu a considerat întârzierea în cauză ca fiind relevantă sau importantă. Mai mult ca atât, recepționarea notificării a fost confirmată prompt, iar poliția cu cinci zile înainte a primit ordine să asigure ordinea publică pe parcursul petrecerii acestui eveniment. Întârzierea depunerii notificării nu a fost comunicată reclamantului prin intermediul vreunui document oficial și legalitatea pichetării nu a fost afectată. De fapt, această încălcare pentru prima dată a fost menționată în raportul cu privire la comiterea contravenției administrative care a fost scris cu șase săptămâni după încheierea pichetării. În aceste circumstanțe, Curtea consideră că o simplă încălcare a termenilor depunerii notificării nu era un motiv relevant și nici suficient pentru a atrage reclamantul la răspundere administrativă. În această privință, Curtea subliniază că libertatea de participare într-o reuniune pașnică are o importanță atât de mare, încât persoana participantă nu poate fi sancționată – chiar și cu cea mai mică pedeapsă de ordin disciplinar – pentru participarea la o demonstrație care nu a fost interzisă, atât timp cât această persoană nu comite, cu această ocazie, un act de conduită reprobabilă (a se vedea cauza „Ezelin”, citată mai sus, § 53).

În ceea ce privește îngrădirea accesului în clădirea judecătorei, Curtea notează că pichetarea la care au participat doar câteva persoane a început la ora 9 pe scara de sus la intrarea în judecătoria regională Sverdlovsk. În scurt timp după aceasta, gardienii și un ofițer de poliție s-au apropiat de participanți și ie-au rugat să coboare de pe scări. Aceștia s-au supus și au continuat pichetarea în fața scărilor. Martorii care au sosit la 9.30 au văzut reclamantul și colegii săi aflându-se deja jos, lângă scară, pe trotuar. Curtea consideră următoarele elemente importante pentru evaluarea situației. În primul rând, este evident că nici vizitatorii ordinari, nici judecătorii și nici lucrătorii judecătorei nu au depus nici o cerere privind presupusa îngrădire a accesului în clădirea judecătorei din partea persoanelor ce pichetau. Într-al doilea rând, chiar dacă e să presupunem că prezența a câteva persoane pe scara de sus a clădirii a îngrădit accesul la

Centrul Independent de Jurnalism

ușa de intrare, este indiscutabil faptul că reclamantul a îndeplinit rugămintea persoanelor oficiale, și fără a argumenta a coborât pe trotuar. În cel de al treilea rând, Curtea menționează că așa-zisa îngrădire a accesului în clădirea judecătorei a durat foarte puțin timp. În fine, ca principiu general, Curtea reamintește că orice demonstrație în loc public în mod inevitabil cauzează o întrerupere a cursului vieții obișnuite, inclusiv și a traficului, și că este important ca autoritățile publice să dea dovadă de un anumit nivel de toleranță față de reuniunile pașnice dacă dreptul la libertatea reuniunilor pașnice garantat de normele articolului 11 a Convenției nu este lipsit de orice temeinicie (a se vedea cauza „Galstyan”, §§ 116-117; „Bukta”, § 37; și „Oya Ataman”, §§ 38-42, toate citate mai sus). Respectiv, Curtea nu este de acord cu afirmația că așa-zisa îngrădire a accesului în clădirea judecătorei, în special în circumstanțele când reclamantul a dat dovadă de flexibilitate și disponibilitate de cooperare cu autoritățile, constituia un motiv relevant și suficient pentru justificarea imixtiunii în cauză.

În ceea ce privește cea de a treia învinuire adusă reclamantului, Curtea notează că organele jurisdicționale naționale au omis să indice vreun substrat factologic ce a stat la baza concluziilor lor. În hotărârile adoptate nu se conține nici o analiză a presupuselor diferențe între scopurile declarate ale pichetării și conținutul articolului distribuit de către reclamant pe parcursul pichetării. În această privință, Curtea reamintește că orice măsuri ce intervin în dreptul la libertatea reuniunilor și de exprimare, în afară de cazurile de incitare la violență sau răsturnarea principiilor democratice – oricât de șocante sau inacceptabile ar putea părea pentru autorități anumite opinii sau expresii utilizate – nu contribuie la dezvoltarea democrației, iar deseori chiar o pun în pericol. În cadrul unei societăți democratice, bazate pe supremația legii, ideile provocatoare ordinii existente trebuie să dispună de oportunitatea convenită de manifestare prin intermediul exercitării dreptului la reuniuni, precum și prin intermediul altor mijloace legale (a se vedea cauza „Stankov și United Macedonian Organisation Ilinden contra Bulgariei”, nr. 29221/95 și nr. 29225/95, § 97, CEDO 2001 IX). Organele jurisdicționale naționale nu au dovedit că materialele distribuite de către reclamant și ideile pe care acesta le promova în cadrul pichetării erau defăimătoare, sau că incitau la violență sau răsturnarea principiilor democratice. Respectiv, oricât de neplăcute ar fi chemările la demiterea președintelui judecătorei regionale pentru însuși această persoană, și oricât de insultător ar putea fi considerat articolul în care se vorbea despre presupusa corupție din cadrul judecătorei regionale Sverdlovsk, aceasta nu era un motiv relevant sau suficient pentru atragerea reclamantului la răspundere urmare a exercitării dreptului său la libertatea de exprimare și la reuniuni.

Curtea este preocupată de presupusa necorespondență a scopurilor declarate ale pichetării și materialele distribuite, problemă care, pentru prima dată, a fost menționată în scrisoarea vice-președintelui judecătorei regionale Sverdlovsk. Această scrisoare reprezintă un raport oficial adresat nemijlocit președintelui judecătorei regionale, persoană care a fost ținta criticilor enunțate în publicațiile distribuite. Termenii utilizați de către vice-președintele judecătorei în scrisoarea sa, așa cum este afirmația că participanții la pichetare “prin această acțiune au comis o contravenție administrativă”, au condiționat evaluarea faptelor de către autoritățile judiciare competente, exprimând opinia că reclamantul era vinovat chiar înainte de a fi dovedită vinovăția sa conform legii (pentru comparație a se vedea cauza „Böhmer contra Germaniei”, nr. 37568/97, §§ 54 și 56, 3 octombrie 2002, și „Nešťák contra Slovaciei”, nr. 65559/01, §§ 88 și 89, 27 februarie 2007).

În fine, Curtea notează că scopul pichetării era de a atrage atenția publicului asupra presupuselor nereguli în funcționarea sistemului judecătoresc din regiunea Sverdlovsk. Este evident că această întrebare serioasă făcea parte din dezbaterile politice ce prezentau interes pentru public. Curtea reamintește

Centrul Independent de Jurnalism

despre abordarea sa constantă privind cerința prezentării unor motive întemeiate în vederea justificării restrângerii dezbaterilor politice sau a problemelor serioase ce prezintă interes pentru public, așa cum sunt corupția în cadrul sistemului judecătoresc. Și aceasta pentru că restrângerile considerabile operate în cazul unor persoane particulare, în mod inevitabil, vor afecta respectarea dreptului la libertatea de exprimare în general în statul dat (a se vedea, cu modificările necesare, cauza „Karman contra Federației Ruse”, nr. 29372/02, § 36, 14 decembrie 2006; „Feldek contra Slovaciei”, nr. 29032/95, § 83, CEDO 2001 VIII, și „Sürek contra Turciei” (nr. 1) [GC], nr. 26682/95, § 61, CEDO 1999-IV). În cazul dat, nici organele jurisdicționale naționale, nici Guvernul Federației Ruse nu au putut prezenta asemenea motive.

Reieșind din cele expuse, Curtea conchide că organele jurisdicționale naționale nu au prezentat motive “relevante și suficiente” care ar putea justifica imixtiunea în dreptul reclamantului la libertatea de exprimare și reuniune. Faptul că mărimea amenzii aplicate era relativ redusă nu are repercusiune asupra constatării că imixtiunea în cauză nu era “necesară într-o societate democratică”.

Respectiv, au fost încălcate prevederile articolului 11 a Convenției, interpretate prin prisma dispozițiilor articolului 10.

[La început](#)

Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauza

CAUZA «BALSYTĖ-LIDEIKIENĖ *versus* LITUANIA»

(Cererea nr. 72596/01)

Reclamantul, d-na Danutė Balsytė-Lideikienė, este cetățeană a Lituaniei, născută în anul 1947. În prezent locuiește în Lituania.

Ea este fondatoarea și proprietara casei de ediție “Metskaitliai”. Din 1995 compania publică “Calendarul lituanian” (*Lietuvio kalendorius*), un calendar anual în care sunt publicate notițele scrise de către reclamant și alte persoane cu descrierea diferitor date istorice din punct de vedere propriu. Calendarul putea fi procurat în librării, fiind distribuit în Lituania și printre imigranții lituanieni domiciliați în străinătate.

La 4 ianuarie 2000 un membru al Parlamentului lituanian (Seimas) a lansat un anunț public, declarând că textele publicate în “Calendarul lituanian 2000” erau insultătorii față de persoanele de origine poloneză, rusă și evrei.

Pe coperta din spate a “Calendarului lituanian 2000” era prezentată o hartă a Republicii Lituania. Teritoriile învecinate ale Republicii Polonia, Federației Ruse și Republicii Belarus erau marcate ca “teritorii etnice ale Lituaniei aflate sub ocupație temporară”.

Centrul Independent de Jurnalism

La 10 ianuarie 2000 un comitet al Seim-ului a cerut Procuraturii Generale să investigheze dacă această publicație era compatibilă cu normele consacrate de Constituția țării și alte acte legislative.

La 20 ianuarie 2000 doi experți în istorie și științe politice, profesori ai Universității din Vilnius au stabilit că “Calendarului lituanian 2000” putea fi caracterizat ca ediție ce promovează ideologia radicală a naționalismului, care neagă ideea de integrare a societății civile, incită etnocentrismul, conține declarații xenofobe și ofensatorii, în special, cu privire la poporul evreiesc și polonez, promovând cerințe teritoriale și superioritatea națională față de alte grupuri etnice. Experții, însă, au menționat că în calendar nu se conținea o incitare directă la violență contra poporului evreiesc, nici nu se pleda pentru implementarea politicii discriminatorii contra acestui grup etnic.

La sfârșitul lunii ianuarie 2000 organele de securitate au sechestrat un număr de exemplare ale “Calendarului lituanian 2000” în diferite librării din Lituania. Distribuirea acestei publicații a fost stopată.

La 28 septembrie 2000 judecătoria sectorului doi a orașului Vilnius a ordonat o altă expertiză. Instanța i-a cerut Universității din Vilnius să formeze un grup de experți din diferite domenii ale științelor sociale pentru a concluziona asupra faptului dacă “Calendarul lituanian 2000” promova ura etnică, rasială sau religioasă, dacă acesta conținea expresii antisemite, anti-poloneze și anti-ruse, sau afirmări de superioritate ale lituanienilor față de alte grupuri etnice. Ca răspuns la decizia instanței de judecată, au fost prezentate patru opinii separate ale experților, care reflectau pozițiile profesorilor Universității din Vilnius, specializați în următoarele domenii: istorie, psihologie, științe politice și biblioteconomie.

La 13 martie 2001 judecătoria sectorului doi a orașului Vilnius a stabilit că prin publicarea și distribuirea “Calendarului lituanian 2000” reclamantul a încălcat prevederile articolului 214¹² a Codului cu privire la contravențiile administrative. Instanța de judecată i-a aplicat reclamantului o sancțiune administrativă în formă de preîntâmpinare, iar exemplarele nevândute ale calendarului și mijloacele de producere au fost confiscate.

În aceste circumstanțe și ținând cont de natura neglijentă a acestei contravenții, instanța de judecată a decis să pronunțe o preîntâmpinare administrativă conform articolului 30¹ a Codului cu privire la contravențiile administrative, care constituia o sancțiune administrativă mai moale decât amenda în mărime de la LTL 1,000 la LTL 10,000 prevăzută în calitate de sancțiune la articolul 214¹².

Reclamantul a depus o cerere de apel contra hotărârii primei instanțe de judecată, menționând, în special, încălcarea dispozițiilor articolului 10 a Convenției. Reclamantul la fel se plângea de faptul că prima instanță de judecată nu a chemat experții pentru a fi audiați, astfel fiindu-i încălcat dreptul la apărare.

Curtea Administrativă Supremă a respins cererea de apel.

Mai târziu reclamantul a părăsit Lituania. Ea a cerut azil politic în Elveția. Ulterior s-a reîntors în Lituania. Locuiește la Vilnius.

Presupusa încălcare a normelor articolului 6 a Convenției

În urma analizei tuturor materialelor prezentate, Curtea consideră că nici pe durata de pregătire, nici pe parcursul procesului de judecată reclamantul nu a avut posibilitatea să adreseze întrebări experților, opiniile cărora erau într-o anumită măsură contradictorii, pentru a expune scrutinului credibilitatea sau a elimina orice dubii privind concluziile lor. Sprijinindu-se pe practica sa judiciară, Curtea conchide că în cazul dat refuzul de a satisface cererea reclamantului privind audierea experților în cadrul unui proces public este în contradicție cu dispozițiile articolului 6 § 1 a Convenției. Ținând cont de această concluzie, Curtea nu consideră necesar să procedeze la o examinare separată a chestiunii privind lipsa unei audieri publice în fața Curții Administrative Supreme.

Presupusa încălcare a prevederilor articolului 10 a Convenției

Curtea va examina întrebarea ce ține de limbajul specific utilizat de către reclamant în “Calendarul lituanian 2000”. Reclamantul a exprimat idei de naționalism agresiv și etnocentrism (“Națiunea lituaniană va supraviețui doar dacă va fi o națiune naționalistă – nu există o altă cale!”), referindu-se în rânduri repetate la evrei ca criminali de război și vinovați de genocidul lituanienilor (“Puterea sovietică de ocupație, cu ajutorul ... multor evrei... a realizat genocidul și colonizarea națiunii lituaniene”, “Prin sângele strămoșilor noștri spre comunitatea evreilor din toată lumea”, “... execuțiile lituanienilor și națiunii lituaniene, realizând o politică pro-evreiască”). Reclamantul a utilizat limbaj asemănător referindu-se și la polonezi (“În 1944 ... armata poloneză Krajova a omorât 12 lituanieni din simplul motiv că aceștia erau lituanieni”, “În 1944 ... armata poloneză Krajova a omorât brutal mai mult de o sută de lituanieni ... polonezii, în condiții de război, au realizat genocidul etnic. Pe tot teritoriul Lituaniei [membrii armatei Krajova] au omorât în jur de 1 000 de persoane, iar pe pământurile etnice ale Lituaniei – circa 3 000 persoane nevinovate din simplul motiv că aceștia erau lituanieni. Aceste ... evenimente trebuie privite ca genocidul națiunii lituaniene...”). Pasajele incriminate conțineau declarații de incitare la ură contra polonezilor și evreilor. Curtea consideră că aceste declarații erau capabile să cauzeze autorităților lituaniene îngrijorări serioase.

În cazul dat, Curtea notează că măsura de confiscare aplicată reclamantului putea fi considerată ca fiind una relativ serioasă. Totuși, reclamantul nu a fost obligat să achite vreo amendă, care constituia sancțiunea prevăzută de normele articolului 214¹² a Codului cu privire la contravențiile administrative pentru acțiunile comise. Organele jurisdicționale naționale au ținut cont de faptul că reclamantul a dat dovadă de neglijență, acțiunile sale nu au fost premeditate și că aceasta era prima sa contravenție administrativă, precum și de faptul că suferea de handicap, aplicându-i în schimb o preîntâmpinare conform dispozițiilor articolului 30¹ a Codului cu privire la contravențiile administrative, care constituie o sancțiune administrativă mai moale.

Ținând cont de cele ce au urmat, Curtea consideră că sancțiunea aplicată reclamantului nu era una disproporționată față de scopul legitim urmărit și că motivele invocate de către organele jurisdicționale naționale erau suficiente și relevante în vederea justificării acestei imixțiuni. Imixțiunea în dreptul reclamantului la libertatea de exprimare putea, astfel, în mod rezonabil fi considerată ca fiind una necesară în cadrul societății democratice în vederea protejării reputației sau drepturilor altor persoane în sensul articolului 10 § 2 a Convenției.

Centrul Independent de Jurnalism

Respectiv, în cazul dat, normele articolului 10 al Convenției nu au fost încălcate.

Opinia separată a judecătorului Myjer în privința unor chestiuni

Curtea a dispus în unanimitate că în cazul dat nu a fost comisă încălcarea prevederilor articolului 10 a Convenției.

În paragraful 79 a hotărârii Curtea a statuat cu privire la limbajul utilizat de către reclamant în „Calendarul lituanian 2000” că 'reclamantul a exprimat idei de naționalism agresiv și etnocentrism (..), numindu-i în repetate rânduri pe evrei criminali de război și persoane care au comis crime de genocid contra lituanienilor (..) (și) a utilizat același limbaj cu privire la polonezi. (..)' Curtea a conchis: 'Pasajele incriminate conțineau declarații ce incitau la ură contra polonezilor și evreilor.' Sunt pe deplin de acord cu această concluzie.

Cu toate acestea, colegii mei, la fel au dispus că conform dreptului procedural intern, refuzul de a satisface cererea reclamantului de a audia experții în cadrul unui proces public era în contradicție cu normele consacrate în articolul 6 a Convenției. Nu sunt de acord cu ei.

În primul rând, mă refer la un motiv mai degrabă formal, că nu este clar din faptele prezentate dacă reclamantul în genere a cerut să i se ofere posibilitatea de a adresa întrebări experților. Din faptele menționate în paragraful 26 este clar doar că acesta a cerut amânarea audierilor și stabilirea motivelor absenței experților și sancționarea acestora. Doar în instanța de apel, când cauza a fost supusă rejudecării conform procedurii scrise, reclamantul a invocat încălcarea dreptului său la apărare (paragraful 33).

Cel de al doilea motiv se referă la chestiunile puse în discuție. Organele jurisdicționale naționale urmau să decidă dacă în „Calendarul lituanian 2000” se conțineau materiale informative ce promovau ura națională, rasială sau religioasă. Aceasta este prima și cea mai importantă întrebare de ordin juridic care, evident, trebuie să se bazeze pe evaluarea faptelor. După cum a fost menționat, răspunsul afirmativ la această întrebare nu este clar pentru Curte.

Cu toate acestea, la nivel național, judecătoria sectorului doi a orașului Vilnius a decis să ceară opinia a patru experți separați, ce reflecta punctul de vedere a profesorilor de la Universitatea din Vilnius, specializați în următoarele domenii: istorie, psihologie, științe politice și biblioteconomie. Personal, nu văd cum, în mod rezonabil, aceste opinii ale experților ar putea contribui la chestiunile legale cu privire la care organele jurisdicționale naționale urmau să adopte o hotărâre (se conținea în calendar material informativ ce promova ura națională, rasială sau religioasă?) și la ce ar mai fi putut servi adresarea întrebărilor experților în cadrul unui proces public. În această privință, înțeleg pe deplin că, aparent, judecătoria sectorului doi a orașului Vilnius în fine a dispus că nu era necesar ca experții să se prezinte la audieri într-o explicație a concluziilor sale date în scris.

Totuși, aici opiniile experților reprezintă doar niște puncte de vedere sub unghiuri diferite ale științei privind o chestiune juridică asupra căreia, în final, putea decide doar instanța de judecată. Evident, reclamantul la fel și-ar fi fost exprimat propria părere. Respectiv, în circumstanțele acestei cauze, și la fel ținând cont de faptul că, conform dreptului intern, întrebările puse în discuție țineau doar de contravenții administrative neînsemnate, cerința de a cere ca experții care și-au exprimat opiniile în scris să se prezinte în instanța de judecată pentru a furniza explicații pe marginea acestora, mi se pare excesivă.

[La început](#)

Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauza

CAUZA «BRUNET-LECOMTE ET SARL LYON MAG' versus FRANȚA»

(Cererea nr. 13327/04)

Primul reclamant este directorul de publicație a revistei «Lyon Mag'», născut în anul 1954 și domiciliat la Lyon; cea de a doua reclamantă este societatea de ediție a acestei reviste, cu sediul la Lyon.

Revista «Lyon Mag'» este o ediție informativă lunară care publică subiecte de actualitate care prezintă interes pentru societatea din Lyon. În decembrie 2001, revista «Lyon Mag'» a publicat un articol privind Universitatea din Lyon III intitulat «L. obsedatul de Lyon III ».

În ianuarie 2002, în această revistă a fost publicat dreptul la replică l-a cerut dl. L. de la publicație.

Dl. L. a acționat reclamanții în instanța de judecată din Lyon. El a declarat că reclamanții ar fi comis infracțiunea de ofensă publică față de un funcționar public, prevăzută de normele articolului 29 a Legii din 29 iulie 1881 privind libertatea presei, citând dreptul la replică al d-lui L. de: «*Obsedatul reacționează*», și utilizând încă o dată termenul de «obsedat» în comentariul la dreptul la replică. Prin hotărârea emisă la 11 iulie 2002, instanța de judecată a dispus restituirea cererii de chemare în judecată, stabilind că faptele invocate nu erau descrise cu suficientă precizie, ceea ce, conform articolului 53 a Legii din 29 iulie 1881, constituia temei de nulitate a acesteia.

L. a depus cerere de apel. Prin hotărârea din 16 octombrie 2002, Curtea de Apel din Lyon a casat hotărârea adoptată de prima instanță de judecată. Considerând cererea de chemare în judecată pe deplin legală, instanța a conchis că primul reclamant, dl. M. P. Brunet-Lecomte, a fost învinuit de ofensă publică a unui funcționar public, l-a recunoscut culpabil și l-a condamnat la achitarea unei amenzi în mărime de 2 000 EURO. Pronunțându-se în continuare asupra chestiunilor de ordin civil, instanța a stabilit că primul reclamant se făcea responsabil de prejudiciul cauzat d-lui L. și l-a declarat pe cel de al doilea reclamant civilmente responsabil de condamnările pronunțate față de primul reclamant. Instanța le-a condamnat pe cei doi reclamanți, *solidar*, la achitarea d-lui L. în calitate de daune-interese a sumei de 3 000 EURO și a dispus publicarea în întregime a părții dispozitive a hotărârii de judecată în revista „*Lyon-Mag'*”, însă ca prețul acestei publicații să nu depășească suma de 4 500 EURO.

Reclamanții au depus cerere de recurs, invocând prevederile articolelor 6 și 10 ale Convenției, afirmând că condamnarea în cauză le-a lezat dreptul la libertatea de exprimare. Prin hotărârea emisă la 30 septembrie 2003, Curtea de Casație a respins cererea de recurs. În special, instanța a menționat că Curtea de Apel a apreciat cu exactitate sensul și tonalitatea declarațiilor litigioase și a caracterizat, conform tuturor cerințelor, infracțiunea de comiterea căreia reclamantul a fost recunoscut culpabil.

Cu privire la presupusa încălcare a prevederilor articolelor 6 și 10 ale Convenției.

Curtea urmează să stabilească dacă această imixtiune era «necesară» într-o societate democratică întru atingerea scopului legitim urmărit. În această privință, Curtea face trimitere la principiile fundamentale ale jurisprudenței sale în materie (a se vedea, printre multe altele, cauzele „*Tourancheau și July versus Franța*”, nr. 53886/00, §§ 64 până la 68, 24 noiembrie 2005, „*Mamère versus Franța*”, nr. 12697/03, § 19, CEDO 2006-..., și „*Lindon, Otchakovsky-Laurens și July versus Franța*” [GC], nr. 21279/02 și nr. 36448/02, §§ 45 și 46, CEDO 2007-...).

În cazul dat, reclamantii au făcut obiectul unei condamnări din motivul utilizării repetate a termenului de «obsedat» pentru a anunța și comenta exercitarea de către dl. L. a dreptului la replică. Articolul intitulat inițial «*L. obsedatul de Lyon III*», a fost publicat în decembrie 2001, și era vorba de metodele de învățământ ale d-lui L. și de conduita sa pe parcursul lecțiilor. Organele jurisdicționale interne au considerat că, în contextul exercitării dreptului la replică, utilizarea termenului de «obsedat» întru desemnarea profesorului de la Universitatea din Lyon III constituia un indice de dispreț ce-i leza reputația.

Curtea nu poate fi de acord cu abordarea la care au recurs organele jurisdicționale naționale. În primul rând, instanța remarcă că, chiar dacă termenul de «obsedat» în mod incontestabil, dă dovadă de o atitudine ironică, utilizarea acestuia, chiar și repetată, nu poate, ca atare, în circumstanțele cauzei date, fi considerată ca fiind ofensatoare. De fapt, Curtea observă că textul în cauză se limita, în cadrul publicării dreptului la replică, la repetarea termenului deja utilizat în titlul articolului pentru a atrage atenția cititorilor asupra personalității d-lui L. În această privință, Curtea reamintește că stilul sau atitudinea persoanei vizate de afirmațiile în cauză, calificate de către organele jurisdicționale naționale ca fiind defăimătorii sau ofensatorii, pot fi luate în considerare pe parcursul evaluării necesității imixtiunii în dreptul la libertatea de exprimare (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza „*Lopes Gomes da Silva versus Portugalia*”, nr. 37698/97, CEDO 2000-X). În cazul dat, Curtea consideră că atitudinea polemică a profesorului a putut influența tonalitatea utilizată pentru descrierea sa, și că, respectiv, afirmațiile litigioase nu au depășit limita de exagerare sau provocare general admisă în privința presei.

În continuare, Curtea notează că publicarea în cauză aborda un subiect, ce în zilele noastre trezește interesul publicului, care dorește tot mai mult să primească informații privind funcționarea și calitatea învățământului universitar. În mod special, Curtea relevă că apelând la acest termen, dl. L. era menționat, în esență, anume din cauză că era profesor universitar. Curtea constată că, efectiv, Guvernul Franței nu contestă decât conținutul general al anunțului și comentariului dreptului la replică privitor la dl. L. desemnat în exercitarea funcțiilor sale universitare, la facultatea unde predă, la Universitatea din Lyon III, el fiind menționat de câteva ori și nemijlocit cu ajutorul termenului de «obsedat». Printre altele, reclamantii au fost condamnați pentru ofensă publică în adresa unui funcționar public, infracțiune ce a fost exclusă din conținutul Codului Penal prin Legea cu privire la amnistie din 6 august 2002.

Or, judecând afirmațiile litigioase lipsite de gravitate, și ținând cont de circumstanțele speciale ale cauzei, Curtea consideră că acel fapt că reclamantii s-au referit la dl. L. în calitate de profesor nu putea justifica, din punct de vedere legitim, recurgerea, pe parcursul judecării cazului dat, la o severitate deosebită. În ceea ce privește necesitatea, invocată de organele jurisdicționale naționale și de către Guvern, de protejare a funcției și autorității morale a d-lui L., Curtea consideră că aceasta, în cazul dat, nu poate prevala asupra interesului reclamantilor de a comunica, și a dreptului publicului din Lyon de a obține informații

Centrul Independent de Jurnalism

privind profesorii și metodele de învățământ (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza „*Janowski versus Polonia*” [GC], nr. 25716/94, § 33, CEDO 1999-I, și „*Mamère*” anterior citată, § 27). În orice caz, trebuie să constatăm că dl. L. ar fi putut replica la articolul inițial, întrucât spusele sale au făcut obiectul unei publicații în cadrul exercitării dreptului la replică, prevăzut de lege. În aceste condiții, Curtea conchide că motivele prezentate de către organele juridictionale franceze întru justificarea imixtiunii în dreptul reclamanților la libertatea de exprimare ce s-a manifestat în forma de condamnare a lor nu erau «pertinente și suficiente» din punct de vedere a prevederilor articolului 10 § 2 a Convenției.

În fine, natura și severitatea sancțiunilor aplicate reprezintă elementele care urmează a fi luate în considerare la stabilirea proporționalității unei imixtiuni în dreptul la libertatea de exprimare (a se vedea cauza „*Cumpănă și Mazăre versus România*” [GC], nr. 33348/96, § 111, CEDO 2004-XI). Or, în cazul dat, reclamanții au fost obligați să achite o amendă în mărime de 2 000 EURO, ce avea scopul de reeducare a acestora, să plătească daunele-interese părții civile în sumă de 3 000 EURO, precum și să publice în întregime dispozitivul hotărârii instanței de judecată în revista „*Lyon Mag*”. Curtea consideră că, ținând cont de faptele ce le-au fost reproșate reclamanților, aceste condamnări trebuie considerate ca fiind disproporționate.

Respectiv, Curtea a conchis asupra încălcării dispozițiilor articolului 10 a Convenției.

[La început](#)

Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauza

CAUZA «FRANKOWICZ versus POLONIA»

(Cererea nr. 53025/99)

Reclamantul este născut în anul 1952 și locuiește la Tarnów, Polonia.

De profesie este medic ginecolog. În august 1995 el a creat o companie care pregătea rapoarte medicale la cererea clienților săi.

La 12 martie 1996 reclamantul a scris un raport intitulat “Opinia civilă” (opinia cywilna) privind tratamentul care a fost efectuat de către dl. J.M. în Clinica regională de hepatologie din Tarnów. În acest document era descris, în mod detaliat, istoria d-lui J.M. de tratament medical care a fost efectuat începând cu anii 1980. Raportul se baza pe cartela medicală a d-lui J.M. obținută de la clinicele de hepatologie și dermatologie unde el a efectuat tratamentul. Reclamantul la fel se baza și pe rezultatele examinărilor medicale recente, biopsie, efectuată la cererea reclamantului la Universitatea Medicală a Academiei din Cracow. În acest raport reclamantul a stabilit că pacientul a fost supus tratamentului începând cu anul 1983 la clinica din Tarnów. Totuși, în pofida faptului că starea sănătății sale s-a înrăutățit, el prezentând simptome de afecțiune hepatică, nu au fost efectuate careva examinări specializate, așa cum de

Centrul Independent de Jurnalism

exemplu, biopsia. Biopsia recentă a ficatului, efectuată la recomandarea reclamantului la Universitatea Medicală a Academiei din Cracow, a demonstrat că pacientul suferea de hepatită agresivă și cronică și de ciroză (przewlekłe agresywne zapalenie wątroby z marskością wątroby). Reclamantul considera că dauna cauzată sănătății d-lui J.M., atât din cauza condiției în care se afla ficatul său și problemelor dermatologice, se ridica la 90%, astfel el având dreptul să obțină indemnizație pentru grupa I de invaliditate.

Opinia exprimată de către reclamant la fel ținea și de tratamentul efectuat de către dl. J.M. în vederea tratării problemelor sale dermatologice la Clinica dermatologică din Tarnów, asupra căror el a concluzionat că acestea au fost realizate în mod convenit și adecvat.

La 2 decembrie 1996 avocatul din regiunea Tarnów pentru problemele legate de răspunderea profesională (Okręgowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej) a întreprins contra reclamantului proceduri disciplinare. Acesta a fost învinuit de conduită contrară eticii, fiind făcută referință la faptul că opinia exprimată de către reclamant a discreditat doctorii care l-au tratat pe acest pacient. Avocatul se baza pe prevederile articolului 52 a Codului Poloniei cu privire la etica medicală (Kodeks Etyki Lekarskiej). Mai mult ca atât, conform părerii sale, procedând la evaluarea unei terapii complexe, domeniu în care el nu era specializat, reclamantul și-a depășit competența profesională. În cererea sa din 10 martie 1997 depusă la judecătoria regională din Tarnów pe cauze medicale (Okręgowy Sąd Lekarski), avocatul a cerut aplicarea față de reclamant a sancțiunilor disciplinare.

La 17 iunie 1997 judecătoria regională din Tarnów pe cauze medicale l-a declarat pe reclamant culpabil de conduită contrară eticii profesionale. Instanța a considerat că reclamantul, în raportul său, a exprimat opinii negative privind conduita profesională a medicilor în cauză, comunicând-o nemijlocit pacientului. Procedând astfel, el a discreditat doctorii în ochii pacientului. Deci, conduita sa era contrară principiului solidarității profesionale și, respectiv, prevederilor articolului 52 a Codului cu privire la etica medicală. Curtea nu a supus examinării veridicitatea opiniei în cauză, întrucât a statuat că chestiunea cu privire la faptul dacă aceasta “reflecta realitatea” “nu avea nici o importanță” în vederea stabilirii încălcării prevederilor Codului sus-menționat. Instanța de judecată care a examinat cauza disciplinară la fel a stabilit că reclamantul a comis încălcarea normelor articolului 10 a Codului, întrucât a scris o opinie ce se referea la o ramură a medicinei în care el nu era specializat. Instanța de judecată a dispus vinovăția reclamantului privitor la învinuirile ce i-au fost aduse și i-a aplicat o mustrare (skazuje na karę nagany).

La 17 iunie 1997 reclamantul a recuzat toți membrii instanței de judecată, motivând că aceștia nu erau imparțiali. Reclamantul a declarat că independența și imparțialitatea membrilor instanței disciplinare erau puse la îndoială întrucât era posibil ca Guvernatorul de Tarnów să fi exercitat presiune asupra lor. În plus, reclamantul se plângea de modul în care s-a petrecut audierea, declarând că președintele instanței de judecată nu i-a permis să adreseze toate întrebările și i-a respins demersurile. La 20 iunie 1997 instanța de judecată din Tarnów pe cauze medicale, judecând pricina în complete diferite, a respins recuzarea reclamantului ca fiind nefondată.

La 30 iunie 1997 reclamantul a depus cerere de apel, argumentând că doctorul avea dreptul la libera exprimare a propriei opinii în conformitate cu cunoștințele sale medicale și propria conștiință și să-l informeze pe pacient dacă credea că acesta a fost tratat incorect sau diagnosticat greșit. Scopul lucrului

Centrul Independent de Jurnalism

doctorului consta în starea bună a sănătății pacientului și nu în solidaritatea profesională cu alți medici. Reclamantul la fel se plângea că recuzarea sa a membrilor instanței de judecată regională pe cauze medicale, precum și cererea de strămutare a cauzei spre examinare în alt oraș, au fost respinse. El a declarat că doi din trei membri ai instanței de judecată erau șefi de spitalele, fiind astfel susceptibil presiunii exercitate de către administrația Guvernatorului de Tarnów, ultimul fiind des criticat de către asociația reclamantului.

La 29 mai 1998 Curtea Supremă de Judecată pe cauze medicale (Naczelny Sąd Lekarski), a menținut hotărârea adoptată de către prima instanță.

Presupusa încălcare a normelor articolului 10 a Convenției

Anterior Curtea a căzut de acord că, în contextul avocaților, membrilor Baroului de Avocați, natura specială a profesiei practicate de către un reclamant urmează a fi luată în considerare la evaluarea faptului dacă restrângerea dreptului reclamantului răspundea vreunei necesități imperioase (a se vedea cauza „*Steur versus Țările de Jos*”, nr. 39657/98, § 38, CEDO 2003-XI). Persoanele care practică medicina la fel se bucură de relații speciale cu pacienții săi, relații bazate pe încredere, confidențialitate și siguranță că medicul va face uz de toate cunoștințele de care dispune pentru asigurarea stării bune a sănătății pacientului său. Aceasta poate implica necesitatea de a păstra solidaritatea în rândurile membrilor acestei profesii. Pe de altă parte, Curtea consideră că pacientul are dreptul de a consulta un alt doctor în vederea obținerii unei opinii în plus privind tratamentul efectuat și să se aștepte la o evaluare cinstită și obiectivă a acțiunilor întreprinse de către doctorul său.

Faptul că opinia în cauză a fost făcută în cadrul activității comerciale a reclamantului, fiind critică față de un alt doctor, nu o poate priva în mod automat de originalitate și obiectivitate. Curtea observă că autoritățile naționale, stabilind că reclamantul a discreditat un alt doctor, nu au efectuat vreo evaluare serioasă a veridicității declarațiilor ce se conțineau în această opinie (a se vedea cauza „*Veraart versus Țările de Jos*”, nr. 10807/04, §§ 60 și 61, 30 noiembrie 2006). Instanța de judecată regională pe cauze medicale a stabilit că, întrucât nu era permis să fie lansate critici în adresa unui alt medic, întrebarea dacă raportul efectuat de către reclamant reflecta de fapt realitatea nu avea nici o importanță.

O asemenea interpretare strictă din partea instanțelor judecătorești disciplinare a dreptului intern pentru a interzice orice critici în cadrul profesiei de medic este în contradicție cu dreptul la libertatea de exprimare (a se vedea cauza „*Stambuk*”, anterior citată, § 50). Această abordare a chestiunii de exprimare a unei opinii critice privind un coleg al său, chiar și în cadrul profesiei medicale, riscă să descurajeze persoanele care practică medicina de a le oferi pacienților săi o părere obiectivă privind starea lor de sănătate și tratamentului efectuat, care, drept urmare, poate periclita scopul final al profesiei de medic – cel de a proteja sănătatea și viața pacienților.

În fine, Curtea notează că autoritățile naționale nu au examinat dacă reclamantul apăra un interes justificat din punct de vedere social. Curtea consideră că opinia exprimată de către reclamant nu reprezenta o atacă neîntemeiată în adresa unui alt medic, ci o evaluare critică, din punct de vedere medical, a tratamentului efectuat de către pacientul său, tratament prescris de un alt medic. Astfel, acestea chestiune ținea de interesul public.

Centrul Independent de Jurnalism

În concluzie, imixtiunea în cauză nu era proporțională față de scopul legitim urmărit, și, respectiv, nu era “necesară într-o societate democratică” “în vederea protecției drepturilor altor persoane”. Respectiv, faptul dat a dus la încălcarea dispozițiilor articolului 10 a Convenției.

Presupusa încălcare a normelor articolului 6 § 1 a Convenției

Reclamantul a stăruit asupra faptului că instanța e judecată regională, precum și cea Supremă pe cauze medicale, care au judecat cauza, nu erau independente și imparțiale.

Există două teste în vederea evaluării imparțialității instanței de judecată în sensul dispozițiilor articolului 6 § 1: primul constă în determinarea intimei convingeri a judecătorului care a judecat cauza dată, iar cel de al doilea constă în stabilirea faptului dacă judecătorul a oferit suficiente garanții pentru a exclude orice dubiu legitim în această privință (a se vedea, printre altele, mutatis mutandis, cauza „*Saraiva de Carvalho versus Portugalia*”, 22 aprilie 1994, § 33, seria A nr. 286-B și „*Kyprianou versus Cipru*” [GC], nr. 73797/01, § 118, CEDO 2005 XIII și, a contrario, „*Brudnicka și alții versus Polonia*”, nr. 54723/00, § 41, CEDO 2005 II).

În ceea ce privește abordarea subiectivă, Curtea repetă că imparțialitatea personală a fiecărui membru trebuie să se prezume până la proba contrarie. În cazul dat, reclamantul s-a folosit de dreptul său de a pune la îndoială imparțialitatea judecătorilor din cadrul instanței regionale de judecată pe cauze medicale pe motiv că aceștia ar fi putut face subiectul presiunilor exercitate din partea Guvernatorului de Tarnów. Guvernul a declarat că recuzarea nu era determinată cu precizie și nici întemeiată. Curtea consideră că esența acestei recuzări consta în ceea că, instanțele disciplinare, fiind compuse din persoane care practică medicina, și nu judecători profesioniști, ar putea fi subiectul presiunilor exercitate de către șefii săi superiori sau autoritățile publice locale. Însă, reclamantul nu a oferit probe directe precum că Guvernatorul de Tarnów a exercitat, sau prezumtiv ar fi exercitat presiuni asupra membrilor instanței de judecată pe cauze medicale. Mai mult ca atât, nu există vreun indice asupra atitudinii personale preconcepute sau imparțiale din partea membrilor instanțelor de judecată disciplinare și într-adevăr, reclamantul nu a sugerat acest lucru.

În ceea ce privește modul în care a fost examinată recuzarea celor trei membri ai instanței de judecată pe cauze medicale, Curtea observă că aceasta a fost tratată de către trei complete de judecată diferite (în această privință a se vedea cauza „*Debled versus Belgia*”, 22 septembrie 1994, § 37, seria A nr. 292 B). Respingerea recuzării reclamantului a anumitor membri ai instanței de judecată și refuzul de a strămuta cauza spre examinare în altă regiune, au fost menționate în cererea de apel a reclamantului. Cu toate acestea, Curtea Supremă pe cauze medicale a respins această cerere, considerând neîntemeiată afirmația că membrii instanței regionale de judecată au fost expuși presiunilor în privința emiterii hotărârii în cauza reclamantului.

În ceea ce privește imparțialitatea obiectivă și structurală, Curtea observă că membrii instanțelor de judecată pe cauze medicale erau aleși din rândul persoanelor care practică medicina, pe termen de patru ani, și aceștia nu acționau ca reprezentanți ai autoadministrării medicale, ci în capacitate personală. Mai mult ca atât, în componența Curții Supreme pe cauze medicale intra un judecător de profesie numit de către Curtea Supremă. În ceea ce privește

Centrul Independent de Jurnalism

imparțialitatea membrilor din punct de vedere obiectiv și organizatoric, reclamantul nu a depus vreo plângere suplimentară, specifică, în această privință. În orice caz, au existat garanții suficiente în vederea excluderii oricărui dubiu legitim privind imparțialitatea membrilor instanțelor de judecată pe cauze medicale (a se vedea, a contrario, cauza „*Kyprianou*”, anterior citată, §§ 127 și 128).

Curtea la fel este mulțumită de faptul, care de altfel, nici nu a fost pus în discuție de către părți, că ambele organe au fost create prin efectul legii, anume prin Legea din 1989 cu privire la camerele medicale.

În fine, Curtea notează că, la momentul desfășurării evenimentelor, hotărârile instanțelor de judecată pe cauze medicale, dacă prin acestea era dispusă suspendarea practicii medicale și revocarea dreptului de a practica medicina, erau cu drept de apel la Curtea Supremă – care oferea o garanție adițională în sensul dispozițiilor articolului 6 § 1 a Convenției.

Ținând cont de toate circumstanțele examinate, Curtea consideră că dubiile reclamantului privind independența și imparțialitatea membrilor instanțelor de judecată pe cauze medicale care au dispus sancționarea sa în formă de avertisment pentru încălcarea dispozițiilor Codului cu privire la etica medicală nu erau suficient de întemeiate (a se vedea cauza „*Gubler versus Franța*”, nr. 69742/01, § 30, 27 iulie 2006). Respectiv, în cazul dat prevederile articolului 6 § 1 a Convenției nu au fost încălcate.

[La început](#)

Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauza

CAUZA «KANDZHOV *versus* BULGARIA»

(cererea nr. 68294/01)

Curtea a dispus în unanimitate asupra:

- **încălțării normelor articolului 5 § 1** (dreptul la libertate și securitate) a Convenției Europene a Drepturilor Omului;
- **încălțării normelor articolului 5 § 3** (dreptul de a fi audiat cu neîntârziere de un magistrat) a Convenției; și,
- **încălțarea normelor articolului 10** (dreptul la libertatea de exprimare).

Faptele principale

Reclamantul, Aleksandar Bogdanov Kandzhov, este un cetățean al Bulgariei născut în anul 1971 și domiciliat la Pobeda (Bulgaria).

Centrul Independent de Jurnalism

La 10 iulie 2000 el a fost arestat pentru că a lipit două afișe cu conținut presupus insultător în adresa Ministrului de Justiție și a adunat semnături în favoarea demiterii acestuia.

La 11 iulie 2000 Procuratura sectorului Pleven a înregistrat plângerea depusă de către Ministrul de Justiție care cerea instituirea procedurilor penale contra reclamantului pentru insultă și huliganism conform prevederilor corespunzătoare ale Codului Penal.

În aceeași zi un procuror din procuratura sectorului Pleven a ordonat reținerea pentru 72 ore a reclamantului, în așteptarea hotărârii judecătorei sectorului Pleven privind plasarea reclamantului în “arest preventiv”. El a menționat că contra reclamantului au fost întreprinse proceduri penale în baza învinuirilor de comitere a infracțiunilor de insultă și huliganism și a declarat că exista un risc real că acesta va evada sau va comite din nou vreo încălcare. Avocatul reclamantului imediat a atacat această ordonanță în Procuratura regională din Pleven, însă nu a primit nici un răspuns.

La ora 11 în ziua de 14 iulie 2000 instanța de judecată din sectorul Pleven, în urma examinării cererii de punere a reclamantului în “arest preventiv”, a decis să-l elibereze pe cauțiune. Se pare că reclamantul a plătit cauțiunea imediat după judecata și eliberarea sa.

Ulterior el a fost învinuit de huliganism cu circumstanțe agravante. Se pare că învinuirile de comitere a infracțiunii de insultă au fost anterior ridicate. În aprilie 2001 el a fost condamnat conform învinuirilor înaintate și sancționat cu patru luni de privațiune de libertate, cu suspendarea executării pe termen de trei ani.

În septembrie 2001 reclamantul a depus cerere de apel, în urma căreia instanța de judecată regională din Pleven a anulat hotărârea adoptată de către prima instanță și l-a achitat. Această sentință a fost menținută și de Curtea Supremă de Casație în ianuarie 2002.

Plângeri

În baza articolului 5 §§ 1 și 3, precum și a articolului 10, reclamantul se plângea de faptul că arestarea sa și detenția pentru afișarea unui poster cu conținut insultător față de Ministrul de Justiție și adunarea semnăturilor în favoarea demiterii acestuia erau ilegale, și că după ce a fost arestat, el nu a beneficiat de dreptul de a fi adus imediat în fața unui judecător.

Hotărârea Curții

Articolul 5 § 1

Pentru început, Curtea urmează să determine dacă arestarea reclamantului și detenția acestuia în baza învinuirilor de comitere a infracțiunilor de huliganism și insultă erau “legale” din punct de vedere a normelor articolului 5 § 1 și dacă privarea lui de libertate a fost efectuată în baza unor “suspiciuni rezonabile” de comitere din partea sa a unei infracțiuni.

Centrul Independent de Jurnalism

În ceea ce privește învinuirea de comitere a infracțiunii de insultă, la momentul desfășurării evenimentelor, aceasta era o infracțiune ce antrena răspunderea personală și nu putea fi pedepsită cu privațiune de libertate. Astfel, clasarea învinuirilor de comitere a infracțiunii de insultă nu putea servi drept bază pentru detenția reclamantului în perioada 11 - 14 iulie 2000. Prin emiterea ordonanței în cauză, Procuratura sectorului Pleven a ignorat în mod evident prevederile clare și lipsite de orice ambiguitate a legislației naționale.

În ceea ce privește perioada imediat precedentă emiterii ordonanței procurorului, este clar că poliția nu avea nici un drept să întreprindă investigații preliminare în privința infracțiunilor ce antrenau răspunderea personală, așa cum era insulta. Respectiv, detenția la poliție a reclamantului în baza acestui temei, era ilegală.

Referitor la învinuirile de huliganism, Curtea Supremă de Casație a statuat expres că acțiunile reclamantului aveau un caracter pașnic, nu au îngrădit vreo trecere și cu greu puteau fi considerate ca acțiuni ce ar fi putut incita alte persoane la acte de violență. Reieșind din aceasta, instanța de judecată a ajuns la concluzia că acțiunile în cauză nu puteau fi considerate ca elemente constitutive ale infracțiunii de huliganism. La fel nici în ordonanțele de arest și detenție a reclamantului – care nu au fost examinate de către instanța de judecată – nu se conțineau indici care ar sugera că autoritățile ar fi putut crede în mod rezonabil că conduita de care a dat dovadă reclamantul constituia infracțiunea de huliganism. Reiesă deci, că detenția reclamantului în perioada 10 - 14 iulie 2000 nu era una “legală” efectuată “în baza unor suspiciuni rezonabile” de comitere din partea sa a unei infracțiuni și, respectiv, au fost încălcate prevederile articolului 5 § 1.

Articolul 5 § 3

Reclamantul a fost adus în fața unui magistrat doar după expirarea a trei zile și 23 ore după ce a fost arestat. În aceste circumstanțe, acțiunea dată nu pare să fi fost executată cu promptitudine, așa cum este cerut de normele articolului 5 § 3. Reclamantul a fost arestat în baza învinuirilor de comitere a unei infracțiuni ușoare și neviolente. Reclamantul deja fusese deținut pe parcursul a 24 ore când poliția a propus procurorului care era răspunzător de această cauză să-i ceară instanței de judecată competente să dispună arestul preventiv al reclamantului. Procurorul a ordonat prelungirea termenului de deținere a reclamantului încă cu 72 ore, fără a explica de ce a considerat această măsură necesară, invocând doar o formulă stereotipică precum că exista riscul că acesta va evada sau va comite o infracțiune repetată. Cauza a fost deferită justiției, anume instanței de judecată a sectorului Pleven doar în ultimul moment posibil, aproape de expirarea termenului de 72 ore. Curtea nu a stabilit oarecare dificultăți specifice sau circumstanțe excepționale care ar fi putut împiedica autoritățile să-l aducă pe reclamant în fața unui judecător mai repede. Aceasta avea o importanță deosebită din punct de vedere a temeiurilor legale dubioase ale detenției reclamantului. Respectiv, a avut loc o încălcare a normelor articolului 5 § 3.

Articolul 10

Centrul Independent de Jurnalism

Pentru Curte, este clar că prin adunarea semnăturilor în favoarea demiterii Ministrului de Justiție și plasarea a două afișe în care se conțineau declarații despre Ministru, reclamantul și-a exercitat dreptul său la libertatea de exprimare. Arestarea sa și detenția ce a urmat, practic, în afara unor proceduri penale întreprinse contra sa, deci, pot fi egalate cu o imixtiune în exercitarea dreptului său.

O asemenea imixtiune a constituit încălcarea normelor articolului 10, cu excepția cazului dacă s-ar fi fost demonstrat că aceasta era “prevăzută de lege”, urmărirea unul sau mai multe scopuri legitime după cum este definit în paragraful 2 a articolului 10 și era “necesară într-o societate democratică” întru atingerea acestora.

Deja a fost stabilit că arestarea reclamantului și detenția acestuia nu erau “legale”. Reiesă deci, că arestarea și detenția reclamantului nu erau “prevăzute de lege” în sensul dispozițiilor articolului 10 § 2.

În continuare, dacă e să presupunem că măsurile întreprinse contra reclamantului ar fi putut efectuate întru atingerea scopului legitim de prevenire a dezordinilor și protecției drepturilor altor persoane, atunci este cert că acestea în mod evident erau disproporționate față de scopurile urmărite. La fel, aceste măsuri nu erau “necesare într-o societate democratică”. În cadrul unui sistem democratic acțiunile sau omisiunile Guvernului și membrilor acestuia urmau să facă subiectul unui scrutin detaliat din partea presei și opiniei publice. Mai mult ca atât, poziția dominantă ocupată de către Guvern și membrii săi cerea în mod necesar ca ei – și autoritățile în general – să recurgă în cazuri rare la întreprinderea procedurilor penale, precum și la măsurile asociate de privațiune de libertate, în special atunci când dispun de alte măsuri ca răspuns la atacurile nejustificate și criticile adversarilor săi.

Respectiv, în cazul dat a avut loc încălcarea normelor articolului 10.

[La început](#)

Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauza

CAUZA «KAYASU *versus* TURCIA»

(cererea nr. 64119/00 și nr. 76292/01)

Curtea a dispus în unanimitate următoarele:

- **încălcarea normelor articolului 10** (dreptul la libertatea de exprimare) a Convenției Europene pentru Protecția Drepturilor Omului prin sancțiunea aplicată reclamantului pentru ofensarea forțelor armate; și,
- **încălcarea normelor articolului 13** (dreptul la un remediu efectiv) a Convenției în cumul cu dispozițiile articolului 10.

Centrul Independent de Jurnalism

Faptele principale

Reclamantul, Sacit Kayasu, este un cetățean al Turciei, născut în anul 1952 și domiciliat la Istanbul. La momentul desfășurării evenimentelor el era procuror.

Cauza ține de sancțiunea disciplinară și condamnarea penală a reclamantului urmare a plângerii și rechizitoriului întocmit contra instigatorilor loviturii de stat militare din 12 septembrie 1980.

În august 1999 reclamantul, acționând în calitate de cetățean privat, a depus o plângere de comitere a infracțiunii contra foștilor generali de armată care au fost principalii instigatori ai loviturii militare din 12 septembrie 1980. În privința acestei plângeri nu a fost întreprinsă nici o acțiune, iar cauza dată a fost mediatizată, într-o anumită măsură, în presă.

La 30 martie 2000 Consiliul Suprem al Judecătorilor și Procurorilor i-a aplicat reclamantului o sancțiune disciplinară sub formă de mustrare. Consiliul a stabilit că cuvintele pe care acesta le-a utilizat în plângerea sa erau ofensatorii pentru anumiți funcționari publici care au lucrat pentru asigurarea stabilității și viabilității statului. Reclamantul a depus o cerere de apel contra acestei decizii, însă nu a avut succes.

În răstimp, la 28 martie 2000, în capacitatea sa de procuror de Adana, reclamantul a întocmit un rechizitoriu contra d-lui Kenan Evren, fost șef al statului major și fost Președinte a Turciei care era principalul instigator al loviturii militare din 12 septembrie 1980.

În rechizitoriu, reclamantul a menționat că termenul de prescripție pentru presupusa ofensare ar fi expirat la 12 septembrie 2000 și că fiind o persoană aflată în serviciul profesional juridic al statului de drept, el considera drept o obligație a sa de a atrage în instanță persoana acuzată de acțiuni ilegale.

La 29 martie 2000 Ministrul de Justiție a permis inițierea urmăririi penale contra reclamantului pentru abuz în serviciu din motiv că a oferit copii ale rechizitoriului presei și a făcut declarații jurnaliștilor cu care s-a întâlnit la el acasă.

La fel, Procurorul General de Adana a considerat că documentele prezentate de către reclamant echivalau cu o declarație ofensatoare, și, din acest motiv, nu a întreprins în această privință careva acțiuni ulterioare, în baza articolului 15 tranzitiv al Constituției, care prevedea că instigatorii loviturii de stat din 1980 beneficiau de imunitate contra persecutării.

Procedurile penale întreprinse contra reclamantului s-au soldat cu sentința emisă de către Camerele Unite ale Curții de Casație la 15 mai 2001, apoi urmând sentințele secției nr. 9 a Curții de Casație din 11 decembrie 2002, prin care acesta a fost condamnat pentru abuz în serviciu și ofensarea forțelor

Centrul Independent de Jurnalism

armate, fiind obligat să plătească o amendă penală cu suspendarea executării. În ceea ce privește învinuirea de comitere a infracțiunii de ofensare, organele juridictionale naționale au dispus că în rechizitoriul dat, reclamantul a depășit limitele criticii admisibile și a făcut referire la forțele armate în general, acuzându-le de faptul că erau o instituție ce abuza de puterea sa, nu ezita de a amenința cetățenii cu armele și distrugerea statului de drept. Organele juridictionale interne la fel au dispus că prin distribuirea documentului în cauză jurnaliștilor reclamantul urmărea scopul de a obține o publicitate mai largă, astfel demonstrându-și intenția de a insulta și ofensa forțele militare ale statului.

Începând cu 20 aprilie 2000 reclamantul a fost suspendat din funcția de procuror; ulterior, la 27 februarie 2003, Consiliul Suprem al Judecătorilor și Procurorilor l-a destituit din funcție.

Cererea depusă de către reclamant la Comisia pentru reclamații – patru din cei nouă membri ai căreia se numărau printre membrii Consiliului Suprem al Judecătorilor și Procurorilor care a adoptat hotărârea contestată de el – a fost respinsă la 3 noiembrie 2003.

Ca rezultat al destituirii din funcție, reclamantul a fost privat de dreptul de a practica activitatea juridică.

Hotărârea Curții

Articolul 10

Curtea observă că statutul special al reclamantului de procuror însemna că acesta juca un rol crucial în serviciul juridic al administrării justiției. Curtea deja a avut ocazia să menționeze că funcționarii publici din domeniul justiției urmează să recurgă în cazuri rare la exercitarea dreptului său la libertatea de exprimare ori de câte ori este pusă în jos autoritatea și imparțialitatea sistemului judiciar. Cu toate acestea, Curtea consideră că imixtiunea în dreptul la libertatea de exprimare a unui membru al serviciului juridic aflat într-o funcție similară celei pe care o deținea reclamantul presupunea efectuarea din partea sa a unui scrutin detaliat.

Curtea observă că declarațiile în cauză au fost făcute de către o persoană individuală în contextul dezbaterilor istorice, politice și juridice cu referire, de altfel, la posibilitatea de persecutare a instigatorilor loviturii de stat din 12 septembrie 1980, și la Constituție, care a fost adoptată în urma referendumului din noiembrie 1982 și care la acel moment încă era în vigoare. În mod evident, aceste dezbateri țineau de interesul general, în care reclamantul intenționa să participe atât în calitate de cetățean ordinar, cât și procuror.

În ceea ce privește conținutul documentelor în cauză, Curtea observă că acestea aveau o tonalitate critică și acuzatoare față de instigatorii loviturii de stat. Cu toate acestea, Curtea consideră, că, deși declarațiile erau acerbe, iar uneori chiar sarcastice, ele cu greu ar putea fi considerate ca insultătoare.

Centrul Independent de Jurnalism

Curtea la fel notează, și faptul că reclamantul a făcut uz de funcția sa de procuror pentru înștiințarea presei, ceea ce cu certitudine nu-i poate scuza comportamentul, ținând cont de obligația sa de loialitate față de stat, angajat al căruia el era. Totuși, Curtea observă că chestiunile ce erau în joc în cazul dat, depășeau limitele exprimării opiniei personale: declarațiile în cauză, în esență, urmăreau scopul de a atenționa asupra colapsului regimului democratic. Curtea consideră că este nevoie să acorde o anumită importanță acestei chestiuni la compararea intereselor contradictorii din cadrul Convenției aflate în joc în cazul dat.

Respectiv, Curtea consideră că condamnarea reclamantului pentru cauzarea ofensei nu răspundea vreunei “necesități sociale imperioase” capabile să justifice o asemenea restricție. Curtea menționează că era vorba de protecția deosebită acordată forțelor armate conform fostelor prevederi ale articolului 159 a Codului Penal care diminuau libertatea de exprimare, nu și dreptul generalilor în calitate de persoane particulare să recurgă la procedura standard disponibilă oricărei persoane pentru a se plânge în caz de lezare a onoarei sau reputației personale sau în caz că au fost ținta unor remarci insultătoare.

Mai mult ca atât, aplicarea unei sancțiuni penale de asemenea natură față de o persoană oficială din domeniul serviciului juridic, în mod inevitabil, prin însăși natura sa, va produce un efect de descurajare, nu doar asupra funcționarului în cauză, ci și asupra tuturor reprezentanților acestei profesii. Pentru ca publicul să aibă încredere în administrarea justiției, acesta trebuie să fie sigur de abilitatea judecătorilor și procurorilor să protejeze în mod efectiv principiile statului de drept. Reiesă deci, că orice efect descurajator constituie un factor important ce urmează a fi luat în considerare la stabilirea unei balanțe corespunzătoare între dreptul unui membru al serviciului juridic la libertatea de exprimare și orice alt interes legitim contradictoriu în contextul administrării corespunzătoare a justiției.

Curtea a conchis că imixtiunea în dreptul reclamantului la libertatea de exprimare în formă de sancționare pentru cauzarea ofensei forțelor armate, ca rezultat al căreia el a fost destituit din funcția de procuror, lipsit de dreptul de a-și practica profesia, era disproporționată față de orice scop legitim urmărit. Respectiv, a avut loc o încălcare a prevederilor articolului 10.

Articolul 13

Curtea observă că imparțialitatea organelor Consiliului Suprem al Judecătorilor și Procurorilor care a revizuit cererea de contestare depusă de către reclamant era supusă unor dubii serioase.

Respectiv, Curtea a conchis că reclamantul nu dispunea de un remediu efectiv în vederea examinării plângerii sale de încălcare a normelor articolului 10, ceea ce constituie o încălcare a dispozițiilor articolului 13.

OPINIA SEPARATĂ A JUDECĂTORULUI SAJÓ

Subscriu concluziei conform căreia în cazul dat a fost comisă încălcarea normelor articolului 10 a Convenției. Cu toate acestea, aș vrea să adaug următoarele.

Centrul Independent de Jurnalism

Dl. Kayasu a utilizat mijloacele profesionale de care dispunea în calitate de procuror într-un caz ce prezenta un interes deosebit pentru public. A încercat să recurgă la o procedură legală valabilă care ar fi putut depăși lipsa oricărei posibilități de aplica vreo sancțiune persoanelor în cauză, grație dispoziției normei constituționale echivalente cu o amnistie care a favorizat autorii loviturii de stat. Reclamantul la fel a intenționat, în același scop, să se folosească de dreptul său la petiționare în calitate de persoană privată.

Guvernul Turciei nu a demonstrat de ce anume era necesar de a restrânge dreptul procurorilor de a depune petiții în calitate de simpli cetățeni; în ceea ce privește declarațiile formulate de către procuror în cadrul exercitării funcțiilor sale oficiale, magistratul urma să beneficieze de aceeași protecție ca și avocatul apărării (a se vedea cazul „*Nikula versus Finlanda*”, nr. 31611/96, CEDO 2002 II). Întrucât funcțiile unui judecător și procuror sunt distincte, astfel, trebuie să reieșim din considerații diferite în cazurile care se referă la procurori. Deși într-un context diferit, Curtea a admis relevanța «distincției stabilite în diferite state contractante între rolul procurorului, adică a părții adverse acuzatului, și a celui de judecător» (a se vedea cauza „*Nikula*”, anterior citată, § 50).

Există totuși anumite limite de utilizare a declarațiilor procurorilor. Existența unor asemenea interese ca buna administrare a justiției, anume a integrității și imparțialității organelor jurisdicționale, la fel ca și protecției reputației persoanei acuzate sau terțelor persoane, constituie un element pertinent în această privință. Or, în cazul dat, aceste interese nu au fost puse în pericol, și aceasta pentru că, printre altele, procurorul-șef de Adana a considerat rechizitoriul reclamantului ca o denunțare și, în această calitate, imediat l-a și clasat.

Autoritățile naționale în mod cert aveau obligația de a fixa regulile de conduită în cazurile de transmitere a actelor de acuzare reprezentanților mass-media. În cazul dat, totuși, sancțiunile aplicate de către Consiliul Suprem al Magistraturii față de dl. Kayasu nu erau fondate pe simple considerațiuni de ordin disciplinar în raport cu oferirea sau distribuirea actelor de acuzare. Destituirea d-lui Kayasu a fost consecința condamnării sale în baza articolelor 240 și 159 a Codului Penal. Curtea de Casație a menținut hotărârea definitivă din 16 aprilie 2002 și a subliniat că reclamantul, prin faptul distribuirii acestui document reprezentanților presei, a încercat să informeze un public mai larg; astfel acesta a demonstrat intenția sa de a insulta sau ofensa forțele armate ale statului (paragraful 38 din hotărâre). Problema legată de această distribuire constă în ceea ce prin aceasta a fost comisă o defăimare expresă a forțelor armate.

Motivele de limitare a dreptului la libertatea de exprimare nu pot include și reputația unui organ ca armata. Printre altele, ținând cont de rolul pe care-l joacă aceasta în cadrul unei democrații, ea trebuie să facă obiectul unui control din cele mai critice din partea publicului care poate fi exercitat în privința guvernelor în general, (a se vedea, printre altele, cauza „*Castells versus Spania*”, 23 aprilie 1992, seria A nr. 236). În ceea ce privește persoanele aflate în serviciul militar, reputația lor personală poate fi lezată doar în cazul unui act de defăimare, îndreptat contra organului cărui aparțin. Interesul membrilor organelor constituite în scopul protejării reputației sale nu cere adoptarea unei interdicții globale care, în mod inevitabil, va produce un efect de cenzură prin simpla sa existență, printre altele, pentru că în cazul dat nu putem distinge decât un prejudiciu personal neînsemnat. Faptul de aparținere organelor constituite antrenează în mod automat riscul răsfrângerii reputației acestor organe asupra celei proprii unei persoane aparte, indiferent de faptul dacă ea este bună sau rea; și intrând în serviciul unui asemenea organ, persoana cu bună știință se expune acestui risc.

Centrul Independent de Jurnalism

Curtea a stabilit că condamnarea d-lui Kayasu în baza articolului 159 a Codului Penal a constituit o încălcare a normelor articolului 10 a Convenției, iar destituirea reclamantului din funcția exercitată conform deciziei adoptate de către Consiliul Suprem al Magistraturii nu poate fi considerată ca fiind în conformitate cu normele acestuia. Anume Consiliul are competența de a determina în ce măsură comportamentul d-lui Kayasu a încălcat sau nu normele deontologice profesionale, însă, cu toate acestea, criteriile destituirii din funcție, așa cum sunt prescise de legea aplicabilă, nu au fost respectate din cauza condamnării în baza articolului 159.

D-lui Kayasu i-a fost aplicată o sancțiune foarte severă. Efectiv, el a fost obligat să achite o amendă usturătoare, însă, și aceasta poate că este cel mai important, el nu doar și-a pierdut serviciul, ci a fost lipsit de dreptul de ași exercita profesia de avocat. Doar stabilirea unei indemnizații complete pentru lipsirea de dreptul de ași câștiga viața prin exercitarea profesiei de avocat ar putea constitui o reparație a situației create; mai mult ca atât, e necesar de a redeschide procesul, ceea ce-i va acorda o șansă de ași redobândi dreptul de a exercita această profesie.

[La început](#)

Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauza

CAUZA «KAZAKOV *versus* RUSIA»

(Cererea no. 1758/02)

Reclamantul este născut în anul 1948 și locuiește în orașelul Karachev din regiunea Bryansk.

În ianuarie 1999 reclamantul, fost ofițer al forțelor armate, a trimis o scrisoare comandantului unității nr. 64176, care era răspunzător de comandamentul unității nr. 92919.

Dl. Shatov a depus o cerere de defăimare contra reclamantului, declarând că ultimul, în ianuarie 1999 i-a lezat onoarea și demnitatea, cerând compensarea prejudiciului moral și scuze în scris, care să conțină textul propus de el.

Prin hotărârea din 13 iulie 2000, judecătoria raională Karachevskiy din regiunea Bryansk a dispus în favoarea d-lui Shatov. Instanța a stabilit că sala de dansuri și depozitul într-adevăr au fost demontate, însă materialele au fost utilizate pentru necesitățile unității militare, și anume a fost deschis un centru de odihnă, iar atât soldații, cât și ofițerii, împreună cu familiile lor puteau să se folosească în continuare de baie. Instanța de judecată a menționat că documentul

Centrul Independent de Jurnalism

prezentat de către reclamant pentru a dovedi demontarea parcului de autobuze nu putea fi recunoscut în calitate de mijloc de probă, întrucât nu avea nici o șampilă.

Judecătoria raională a stabilit că informația ce se conținea în scrisoarea din ianuarie 1999 nu era veridică și leza onoarea și demnitatea d-lui Shatov.

La 13 iulie 2000 reclamantul a depus cerere de apel contra acestei hotărâri de judecată. El a menționat că scrisoarea din ianuarie 1999 cuprindea propriile sale judecăți de valoare, care nu puteau fi supuse demonstrării. La 15 februarie 2001 instanța regională de judecată din Bryansk a menținut hotărârea adoptată de către prima instanță de judecată, fiind de acord cu motivele enunțate de prima instanță.

Hotărârea Curții

Curtea observă că cererea de defăimare a luat naștere mai degrabă urmare a plângerii scrise a reclamantului expediată în adresa comandantului care era răspunzător de unitatea militară în cauză, decât urmare a unei publicații în mass-media (a se vedea, per a contrario, cauza „*Dyuldin și Kislov*”, citată anterior, §§ 40 și 41, și „*Kwiecień versus Polonia*”, nr. 51744/99, §§ 50 și 51, CEDO 2007-... privind publicarea așa numitelor “scrisori deschise”). Reclamantul, el însuși fost ofițer al forțelor armate, s-a adresat în scris comandantului-șef, plângându-se că conduita comandantului unității nu era tot timpul una regulamentară, iar uneori chiar și ilegală. Se pare că reclamantul a acționat în limitele cadrului stabilit de lege privind depunerea plângerilor (a se vedea, într-un context similar, cauza „*Zakharov*”, anterior citată, § 22). Aparent, îngrijorările reclamantului erau împărtășite și de alte persoane care locuiau în componența unității militare respective.

Mai departe se menționează că, în timp ce normele articolului 10 se aplică personalului militar în aceeași măsură ca și altor persoane aflate sub jurisdicția statelor contractante, funcționarea corespunzătoare a armatei cu greu poate fi imaginată în lipsa unor reguli de ordin legal stabilite în vederea prevenirii încălcărilor de disciplină a militarilor, de exemplu, prin diferite rapoarte (a se vedea, printre altele, cauza „*Vereinigung demokratischer Soldaten Österreichs și Gubi versus Austria*”, hotărârea din 19 decembrie 1994, seria A nr. 302, § 36). Cu toate acestea, însă, autoritățile naționale nu pot apela la aceste reguli pentru frustrarea libertății de exprimare, chiar dacă acestea sunt îndreptate contra armatei în calitate de instituție ca atare (a se vedea cauza „*Grigoriades versus Grecia*”, hotărârea din 25 noiembrie 1997, *Compilație de hotărâri și decizii 1997-VII*, § 45). Totuși, se pare că reclamantul, fost ofițer al forțelor armate nu mai cădea sub incidența regulilor de subordonare. Astfel, reclamantul urma să fie considerat o persoană particulară, care a depus o plângere contra unui funcționar public. În această privință, Curtea a menționat într-un număr de cauze că poate exista necesitatea de a proteja funcționarii publici de atacuri ofensatorii, abuzive și defăimătoare, îndreptate spre afectarea acestora în exercițiul obligațiilor sale și prejudicierea încrederii publicului în aceste persoane și funcțiile ce le exercită (a se vedea cauza „*Janowski versus Polonia*” [GC], nr. 25716/94, § 33, CEDO 1999-I). În cauza dată, Curtea este gata să admită că un comandant al unității militare poate fi considerat ca fiind un funcționar public.

Cu toate acestea, Curtea repetă că, întrucât reclamantul și-a depus plângerile în calitate de persoană privată, cerințele de protecție stabilite de normele articolului 10 a Convenției urmează a fi considerate, mai degrabă, nu în dependență de interesele libertății presei sau dezbaterii deschise a chestiunilor ce

Centrul Independent de Jurnalism

prezintă interes public, ci în raport cu dreptul reclamantului de a raporta asupra iregularităților în conduita unei persoane oficiale unui organ competent în examinarea unor asemenea plângeri (a se vedea cauza „*Zakharov*”, citată anterior, § 23; „*Chernysheva versus Rusia*” (dec.), nr. 77062/01, 10 iunie 2004). Unul din principiile de bază ale statului de drept este garantarea dreptului cetățenilor de a înștiința funcționarii publici competenți despre conduita funcționarilor care li se pare neconformă sau ilegală (a se vedea cauza „*Zakharov*”, § 26).

Curtea consideră că, în circumstanțele cauzei date, faptul că reclamantul și-a adresat plângerea în scris funcționarului public competent să examineze cazul dat, are o importanță crucială pentru evaluarea proporționalității imixtiunii date (pentru comparație, a se vedea cauza „*Janowski*” [GC], citată anterior, § 34; și „*Raichinov versus Bulgaria*”, nr. 47579/99, § 48, 20 aprilie 2006). În această privință, Curtea menționează prevederea expresă a rezoluției Curții Supreme de Justiție a Federației Ruse, conform căreia “comunicarea informațiilor persoanei la care acestea se referă” nu se consideră diseminare și, respectiv, nu poate fi persecutată ca defăimare. Mai mult ca atât, Curtea nu consideră că plângerea reclamantului era una ofensatoare sau că reclamantul ar fi acționat cu rea-credință.

În fine, Curtea a examinat dacă sancțiunea aplicată reclamantului era corespunzătoare, în circumstanțelor cauzei date. Curtea acceptă în această privință că o amendă în mărime de 500 ruble rusești poate să nu servească drept motiv de depunere a unei plângeri de încălcare a normelor articolului 10 a Convenției. Cu toate acestea, Curtea notează că reclamantul a fost obligat să-și aducă scuze. În această privință, obligația impusă unei persoane de a-și retrage propria opinie, recunoscându-și propria nedreptate, este o formă dubioasă de redresare a situației și nu se pare a fi “necesară”. Acest punct de vedere ulterior a fost admis și de Curtea Supremă de Justiție a Federației Ruse care a considerat aducerea propriilor scuze, în orice formă, ca fiind contrară legii.

Ținând cont de cele enunțate, precum și de evaluarea conținutului scrisorii și contextului în care aceasta a fost scrisă, Curtea consideră că procedurile întreprinse în cauza de defăimare s-au soldat cu o sancțiune excesivă și disproporționată aplicată față de reclamant. Respectiv, în cazul dat a fost comisă o încălcare a dispozițiilor articolului 10 a Convenției.

[La început](#)

Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauza

CAUZA «KHURSHID MUSTAFA și TARZIBACHI *versus* SUECIA»

(Cererea nr. 23883/06)

Reclamanții, un cuplu căsătorit de origine irakiană, născuți în anul 1957 și 1963, respectiv, și domiciliați în Västerås. Ei sunt părinții a trei copii, care acum au vârsta de 18, 16 și 8 ani. Începând cu 1 noiembrie 1999, reclamanții au închiriat un apartament în Rinkeby, o suburbie a Stocholmului. Punctul 13 a

Centrul Independent de Jurnalism

acordului de locațiune prevedea următoarele: “Locatarul se obligă să nu plaseze, în lipsa permisiunii exprese, placarde, semne, prelate, antene exterioare și altele de acest gen pe casă.”

Se pare că, la momentul când reclamanții s-au mutat în casă, pe fațada acesteia deja exista o antenă satelit alături de una din ferestrele apartamentului. Reclamanții s-au folosit de aceasta pentru a recepționa programe televizate difuzate în limbile arabă și farsi. În octombrie 2003, locatorul reclamanților s-a schimbat. Noul locator, o companie de imobile, a cerut demontarea antenei de satelit. Reclamanții nu s-au conformat. Prin scrisoarea din 2 aprilie 2004, compania i-a înștiințat despre rezilierea acordului de locațiune începând cu 31 iulie 2004.

Ulterior, în aprilie 2004, locatorul a inițiat proceduri contra reclamanților și unii din ceilalți locatari care au instalat antene de satelit în aceeași casă în fața Comisiei de revizuire a raporturilor de locațiune (hyresnämnden) la Stocholm. Locatorul cerea executarea înștiințării de terminare a acordului de locațiune, declarând că instalația de satelit a reclamanților a încălcat interzicerea expresă stipulată în punctul 13 a acordului de locațiune, și că, prin nerespectarea ordinului de a demonta antena de satelit, aceștia au încălcat regulile de menținere a condițiilor sanitare corespunzătoare, ordinea și bunele tradiții. Locatorul a declarat că obiecta doar contra antenelor de satelit plasate pe sau în afara fațadei casei, însă permitea, de exemplu, plasarea acestora pe balcon. Locatorul pretindea că interzicerea de plasare a unor asemenea instalații avea o importanță considerabilă, întrucât exista riscul ca acestea să cauzeze prejudicii persoanelor sau proprietății, fapt pentru care locatorul ar fi fost tras la răspundere, dăunau casei din punct de vedere fizic și estetic și îngreunau accesul lucrătorilor serviciilor de salvare și locatorului în apartament.

În scurt timp după primirea notificării despre terminarea acordului de locațiune reclamanții au demontat antena de satelit în cauză. Totuși, ei au confecționat o nouă instalație pe care au instalat-o pe podeaua din bucătărie pe un stand de fier fixând o tijă pe care era montată antena de satelit, ea fiind scoasă afară prin oberlihtul deschis. Instalația putea fi trasă înapoi în bucătărie atunci când nu era utilizată. La 26 august 2004, urmare a cererii Asociației locatorilor, un inginer, dl. S. Tornefelt, a examinat construcția. El a stabilit că aceasta era foarte stabilă, însă a recomandat ca, din motive de securitate, să fie fixate o sârmă de oțel între antenă și stand. Reclamanții au executat această recomandare.

Urmare a inspectării instalației de satelit confecționate de către reclamanți, Comisia de revizuire a raporturilor de locațiune, prin decizia din 21 octombrie 2004, le-a dat câștig de cauză.

Locatorul a atacat această decizie în Curtea de Apel din Svea (Svea hovrätt). Instanța de judecată a efectuat audierile în cadrul cărora, printre altele, dl. Tornefelt a depus mărturii. La fel a fost efectuată o inspectare a instalației de satelit confecționate de către reclamanți. Prin decizia definitivă din 20 decembrie 2005, instanța a stabilit că reclamanții nu și-au respectat obligațiile în calitate de locatari, conform prevederilor acordului de locațiune și cele stabilite în capitolul 12, punctul 25 a Codului Funciar, și această nerespectare a obligațiilor era atât de gravă, încât a făcut imposibilă prelungirea acordului de locațiune, conform dispozițiilor capitolului 12, punctul 46, subpunctul 1(2) a Codului. Reclamanților li s-a stabilit un termen, anume până la 31 martie 2006, să părăsească apartamentul.

Centrul Independent de Jurnalism

Locatorul le-a propus reclamanților să stea în apartamentul său dacă vor consimți să demonteze antena de satelit. Aceștia, însă, nu au fost de acord, și la 1 iunie 2006 au plecat. Ei au declarat că, în principal, din cauza numărului redus de apartamente care puteau fi închiriate în Stocholm, dar și din cauza evacuării dispuse de către instanța de judecată, ei au fost nevoiți să se mute la Västerås, localitate aflată la aproximativ 110 km distanță spre Vest de Stocholm. Drept consecință, primul reclamant făcea călătorii mult mai lungi și mai costisitoare spre locul său de muncă, iar cei trei copii ai reclamanților au fost nevoiți să-și schimbe creșa și școala, precum și să-și părăsească prietenii.

Presupusa încălcare a normelor articolului 10 a Convenției

Dreptul de a obține informații, în general, interzice Guvernului să stabilească careva restricții persoanelor de a obține informațiile pe care alte persoane doresc sau pot dori să le împărtășească cu acestea (a se vedea, printre altele, cauza „*Leander versus Suedia*”, 26 martie 1987, § 74, seria A nr. 116). În cauze de acest gen, când informația dorită era disponibilă în lipsa restricțiilor difuzorului, prin utilizarea echipamentului tehnic în cauză, sunt aplicabile principiile generale ale libertății de exprimare, în modul corespunzător.

Curtea observă că reclamantul dorea să recepționeze programe televizate în limbile arabă și farsi din țara sa de baștină sau regiune. Aceste informații includeau, spre exemplu, noutăți de ordin politic și social care puteau prezenta interes deosebit pentru reclamanți ca imigranți din Irak. Mai mult ca atât, în timp ce asemenea noutăți ar putea intra în categoria celor mai importante informații protejate de normele articolului 10, libertatea de a obține informații nu se referă doar la rapoartele despre evenimentele de interes pentru public, ci se extinde, în principiu, și asupra expresiilor culturale, la fel, în calitate de pură distracție. Importanța ultimului tip de informații nu poate fi subestimată, în special în cazul unei familii de imigranți cu trei copii care ar putea dori să mențină relații culturale și de ordin lingvistic cu țara lor de baștină. Dreptul dat, deci, avea o importanță deosebită pentru reclamanți.

Trebuie de menționat că nu a fost stipulat că existau și alte mijloace disponibile pentru reclamanți de a obține aceste programe sau altele similare la momentul când a fost adoptată decizia dată, decât prin intermediul instalației de satelit în cauză, nici că antena de satelit putea fi plasată în alt loc. Ei, însă, ar fi putut obține unele noutăți prin intermediul ziarelor străine și programelor de radio, însă aceste surse de informație conțineau doar o parte din informațiile ce erau disponibile prin intermediul programelor de televiziune, și nicidecum nu pot fi egalate cu acestea. Mai mult ca atât, nu a fost demonstrat că locatorul ulterior ar fi plasat anumite instalații și acces la Internet sau alte mijloace alternative care ar fi putut permite locatarilor casei să beneficieze de posibilitatea de a recepționa aceste programe de televiziune.

Este adevărat că o instalație de satelit plasată pe sau ieșind în exteriorul fațadei clădirii poate determina unele îngrijorări în ceea ce privește siguranța, în special, atunci când locatorul poate fi tras la răspundere pentru dauna cauzată prin căderea instalației. Curtea de Apel a menționat că acesta era motivul principal al refuzului locatorului de a-i permite reclamantului să-și plaseze instalația. Cu toate acestea, în cauza dată, acest aspect nu poate avea prea mare importanță, întrucât existau dovezi că această instalație nu prezenta pericol real de siguranță. Această instalație a fost examinată de către un inginer și atât

Centrul Independent de Jurnalism

Comisia pentru revizuirea raporturilor de locațiune, cât și Curtea de Apel au inspectat această instalație, concluzionând că era una sigură. În timp ce pentru locator ar putea fi comod să facă evaluări generale a riscului. În lipsa efectuării vreunei verificări a instalației în parte asemenea considerațiuni nu pot avea o importanță semnificativă în comparație cu interesele reclamanților.

Curtea la fel menționează concluzia Curții de Apel, conform căreia, dacă interesul reclamanților în recepționarea emisiunilor televizate urma să fie luat în considerare, dreptul lor la obținerea informațiilor nu putea avea o asemenea influență asupra cauzei, încât să poată fi considerat ca având o importanță reală. Reieșind din această concluzie, Curtea este nevoită să conchidă că Curtea de Apel, procedând la compararea intereselor în cauză, nu a reușit să aplice standardele în conformitate cu prevederile articolului 10.

În același timp e necesar să acordăm o importanță deosebită rezultatului cu care s-a soldat cauza dată, anume evacuarea reclamanților din apartamentul în care ei au locuit mai mult de șase ani. Reclamanții au declarat că drept rezultat al acestor acțiuni ei au fost nevoiți să treacă cu traiul într-un alt oraș, îndurând consecințe negative de natură practică, economică și socială. Curtea consideră că evacuarea reclamanților și a celor trei copii ai săi din casa lor constituia o măsură care nu poate fi considerată proporționată față de scopul urmărit.

Ținând cont de cele enunțate, Curtea a conchis că în pofida faptului că autoritățile naționale dispun de o anumită libertate de apreciere această imixtiune în dreptul reclamanților la libertatea de a obține informații nu era “necesară într-o societate democratică” și că statul nu a reușit să-și respecte obligația de protecție a acestui drept. Respectiv, în cazul dat a fost comisă încălcarea normelor articolului 10 a Convenției.

[La început](#)

Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauza

CAUZA «MIHAIU *versus* ROMÂNIA»

(Cererea nr. 42512/02)

Reclamantul a publicat în numărul 31 din 6 august 1999 a săptămânalului satiric „Academia Cațavencu” un articol în care denunța caracterul populist al operei redactorului-șef al cotidianului „Adevărul”, d-lui D.T. În articolul său, intitulat „Cuvântul care întinează idealurile”, titlu care făcea referință la numele redactorului-șef, reclamantul vorbea de maniera prin care D.T. deplângea cu compasiune zelul de care dădeau dovadă autoritățile în privința restituirii bunurilor ce au aparținut reprezentanților monarhiei române în raport cu ineficacitatea măsurilor de restituire a bunurilor ce au aparținut restului populației.

Pe fotografia ce însoțea acest articol era fixată mâna unui om ce purta ceas de marca „*Bulgari*”.

Centrul Independent de Jurnalism

La 15 septembrie 1999, D.T., considerând că reclamantul a făcut, în articolul său, mai multe afirmații defăimătorii ce veneau în contradicție cu normele articolului 206 a Codului Penal, a depus cerere de chemare în judecată la judecătoria din București în cauză penală. Ca urmare, el a luat parte la proces în calitate de parte civilă contra reclamantului și săptămânalului „Academia Cațavencu”, care a fost declarat civilmente responsabil.

La 27 martie 2001, instanța de judecată a audiat reclamantul. Acesta a pledat nevinovat, declarând că afirmațiile sale se fondau pe declarațiile făcute de un director de ziar care a fost prezent la conferința de presă, S.R.S., care l-ar fi informat că D.T. la fel a participat la această conferință. Reclamantul a adăugat că, printre altele, a cerut confirmarea prezenței d-lui D.T. unui reprezentant al agenției de presă Mediafax, confirmare, pe care, în fine, așa și nu a primit-o, întrucât persoana pe care a contactat-o nu se afla în România la acel moment.

Prin hotărârea emisă la 5 aprilie 2002, în baza articolelor 998 și 999 a Codului Civil, instanța de judecată l-a condamnat pe reclamant, solidar cu săptămânalul, să-i achite d-lui D.T. două milioane de lei [ceia ce constituia aproximativ 300 EURO] în calitate de reparare a prejudiciului moral cauzat.

Reclamantul, săptămânalul „Academia Cațavencu”, la fel ca și dl. D.T. au contestat această hotărâre. Judecătoria regională București a casat hotărârea adoptată de prima instanță din București, și, a procedat la rejudecarea fondului cauzei. Instanța l-a condamnat pe Mihaiu Liviu în baza articolului 206 a Codului Penal la achitarea unei amenzi în sumă de 10 milioane de lei [în jur de 300 EURO] (...) [și] a stabilit suma prejudiciului moral adjudecat (...) la 40 milioane de lei [aproximativ 1 300 EURO].

Hotărârea Curții

Curtea notează că, în cazul dat, judecătoria regională București a considerat că prin articolul dat, reclamantul l-a disprețuit în public pe dl. D.T. și i-a lezat onoarea, demnitatea, și imaginea publică, precum și credibilitatea sa în calitate de jurnalist, atribuindu-i, în cazul dat, acceptarea unui ceas din partea grupului Balli care, conform articolului dat, a provocat falimentul uneia din cele mai mari întreprinderi din România.

Curtea, de la bun început, menționează că articolul incriminat nu ținea doar de un simplu scandal între jurnaliști. Acesta se referea la o temă ce prezenta interes pentru public în general și avea o actualitate deosebită pentru societatea românească, anume independența presei. Curtea astfel constată că în cazul dat nu era vorba de coruperea înalților funcționari, de activitatea politicianilor sau de chestiuni de ordin economic, social sau altele ce prezintă interes pentru societate, ci de protejarea însuși a rolului desemnat presei în cadrul unei societăți democratice, anume a celui de «câine de gardă».

În cazul dat, examinând conținutul articolului incriminat în ansamblu, Curtea constată că acesta conținea declarații de fapte în privința d-lui D.T. Astfel, în articol era menționat că D.T. ar fi primit un ceas foarte costisitor din partea grupului Balli urmare a unei conferințe organizate de aceasta, lansând astfel dubii în privința conduitei deontologice a jurnalistului. Respectiv, faptul de a se referi nemijlocit la o anumită persoană, indicându-i numele și funcția ce o

Centrul Independent de Jurnalism

deținea, presupunea obligația reclamantului de a oferi un substrat factologic suficient în cadrul procesului ce a fost inițiat în privința sa (a se vedea cauza „Lešník”, anterior citată, § 57 la fine, CEDO 2003-IV; „*Vides Aizsardzības Klubs versus Letonia*”, nr. 57829/00, § 44, 27 mai 2004).

Din acest punct de vedere, Curtea notează că reclamantul a reluat în articolul său o afirmație făcută de un alt jurnalist, S.R.S., care a participat la conferința organizată de către grupul Balli. Or, în mărturiile sale, depuse în fața primei instanțe de judecată, S.R.S. a negat cu fermitate că l-ar fi informat pe reclamant despre faptul că D.T. ar fi participat la această conferință. Deci, afirmațiile de participare a d-lui D.T. la această conferință și obținerea unui ceas de către acesta nu au fost confirmate prin nici un element de probă, și, respectiv, Curtea nu este convinsă de argumentul reclamantului de buna sa credință (a se vedea cauza „*Stângu și Scutelnicu versus România*”, nr. 53899/00, § 53, 31 ianuarie 2006). Din contra, Curtea consideră că reluând declarațiile atribuite unui terț, reclamantul ar fi trebuit să dea dovadă de o rigurozitate mai mare și de o prudență deosebită înainte de a publica acest articol (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza „*Stângu versus România*” (decembrie), nr. 57551/00, 9 noiembrie 2004).

Printre altele, Curtea menționează că foto documentul ce însoțea acest articol și care reprezenta mâna unui om ce purta un ceas de marca Bulgari putea crea convingerea că era vorba despre fapte deja stabilite și care nu puteau fi puse la îndoială. Or, după cum a și fost recunoscut de însăși reclamant, pe acest foto document nu era reprezentat D.T.

Respectiv, în absența bunei credințe și substratului factologic și ținând cont de faptul că acest articol se înscrisa în contextul unor dezbateri mai largi și foarte actuale pentru societatea românească, anume independența presei, Curtea nu crede că afirmațiile reclamantului ar putea fi considerate ca fiind expresia unei «anumite exagerări» sau «provocări» care este permisă în cadrul exercitării libertății jurnalistice (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza „*Dalban versus România*” [GC], nr. 28114/95, § 49, Culegerea 1999-VI).

În consecință, Curtea consideră motivele enunțate de către judecătoria regională București ca fiind «pertinente și suficiente» pentru a conchide asupra faptului că reclamantul i-a lezat onoarea d-lui D.T. și a-l condamna pe acesta.

În ceea ce privește proporționalitatea imixtiunii în dreptul la libertatea de exprimare, Curtea ține să reamintească că natura și severitatea sancțiunilor aplicate constituie elementele care trebuie luate în considerare. Or, în cazul dat, reclamantul a fost condamnat să achite o amendă relativ redusă, anume 10 milioane de lei românești vechi (aproximativ 300 EURO) și, solidar cu săptămânalul în cauză, 40 milioane de lei vechi românești (aproximativ 1 300 EURO) în calitate de daune-interese. Printre altele, Curtea observă că, conform informațiilor furnizate de către Guvern, nici reclamantul, nici săptămânalul nu au achitat daunele-interese d-lui D.T (a se vedea în același sens, cauza „*Stângu și Scutelnicu*” citată anterior, § 55).

Cât privește limita de apreciere de care dispun statele contractante în asemenea cazuri, Curtea consideră, ținând cont de circumstanțele prezentei cauze, că condamnarea reclamantului nu era disproporționată față de scopul legitim urmărit, și că această imixtiune, respectiv, poate fi considerată ca «necesară într-o societate democratică».

Centrul Independent de Jurnalism

Reieșind din cele enunțate, Curtea a conchis că în cazul dat normele articolului 10 a Convenției nu au fost încălcate.

Opinia parțial separată a judecătorului Myje

Eu am votat în favoarea constatării lipsei de încălcare a prevederilor articolului 6.

În cazul dat, reclamantul a fost citat în procesul inițiat contra sa, însă organele juridictionale interne nu i-au acordat posibilitatea să depună mărturie și să se apere. Din contra, în cazul dat, reclamantul, care fusese cu regularitate citat, a decis să nu se prezinte în instanță. Acesta, totuși, a fost reprezentat de un avocat, care a prezentat concluziile în scris. Se pare că avocatul nu a cerut amânarea procesului pentru a-i acorda clientului său posibilitatea de a se apăra.

În acest sens, fac trimitere la hotărârea adoptată în cauza „*Lala versus Țările de Jos*” din 22 septembrie 1994 (seria A nr. 297-A).

A contrario, conform părerii mele, avocatul acuzatului a fost prezent la proces în scopul de apărare a clientului său – întrucât, spre deosebire de situația descrisă în cauza „*Botten versus Norvegia*” (hotărârea din 19 februarie 1996, *Culegere de hotărâri și decizii* 1996-I), acuzatul avea dreptul de a fi prezent și de a fi personal audiat și se pare că acesta a renunțat la acest drept – și el a putut utiliza toate drepturile de apărare însă, din motive cunoscute doar lui însuși, el a ales să nu o facă, și respectiv, nu ar fi trebuit să se plângă de faptul că clientul său nu a beneficiat de dreptul la un proces echitabil.

În această privință, fac referire la hotărârea Camerei Mari din 18 octombrie 2006 adoptată în cauza „*Hermi versus Italia*” (nr. 18114/02, CEDO 2006-XII), unde Curtea a dispus expres că nici un stat nu poate purta răspundere pentru acțiunile unui avocat.

[La început](#)

Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauza

CAUZA «MAHMUDOV și AGAZADE *versus* AZERBAIDJAN»

(cererea nr. 35877/04)

Curtea a dispus în unanimitate că a fost comisă **încălcarea normelor articolului 10** (dreptul la libertatea de exprimare) a Convenției Europene a Drepturilor Omului privind condamnarea reclamanților în cauza de defăimare a unui om politic și a unui expert cunoscut în domeniul agriculturii.

Faptele principale

Centrul Independent de Jurnalism

Reclamanții, Rovshan Asgar oglu Mahmudov și Yashar Vaqif oglu Agazade, sunt cetățeni ai Azerbaidjanului, născuți în 1961 și 1979, corespunzător, și domiciliați la Baku (Azerbaidjan). Aceștia erau redactorul și un jurnalist al ziarului „*Müxalifət*”.

Cauza ține de plângerea reclamanților de condamnarea lor și sentința privativă de libertate pentru defăimare a unui om politic și a unui expert cunoscut în domeniul agriculturii urmare a publicării a unui articol ce se referea la problemele din sectorul agrar al Azerbaidjanului.

În aprilie 2003 în ziarul dat a fost publicat un articol intitulat “Mafia cerealiară din Azerbaidjan” (“*Azərbaycanda taxıl mafiyası*”), sub pseudonimul celui de al doilea reclamant. Articolul era însoțit de o fotografie a lui J.A., care era membru al Academiei Naționale de Științe, un expert cunoscut în agricultură și membru al Parlamentului Azerbaidjan. În articol la general se vorbea despre un șir de probleme existente în sectorul agrar al țării. La fel, se pare că era vorba și despre faptul că J.A. răspundea de anumite experimente cerealiere dintr-un șir de regiuni agrare ale țării.

J.A. a depus o plângere conform procedurilor penale la judecătoria sectorului Yasamal declarând că în articolul dat se făcea referință directă la persoana sa în mod defăimător, calomnios și insultător.

Pe parcursul procesului de judecată, reclamanții au argumentat că fotografia lui J.A. a fost plasată în acest articol din cauza rezultatelor generale obținute în dezvoltarea cultivării cerealelor, și că în articol era exprimată îngrijorarea față de situația generală creată în sectorul agrar și că acesta nu conținea vreo informație specifică care l-ar fi acuzat pe J.A. de vreo activitate criminală.

În mai 2003 judecătoria sectorului Yasamal le-a condamnat pe reclamanți pentru defăimare și insultă. În urma examinării extraselor din articolul în cauză, instanța de judecată a menționat că în textul acestuia cu claritate era menționat numele deplin al lui J.A. și se spunea în mod neechivoc că acestuia îi aparțineau mii de hectare de câmpuri de grâne. Instanța de judecată a stabilit că articolul dat a defăimat onoarea, demnitatea și imaginea publică a lui J.A., întrucât făcea referire la “mafia” agrară și-l acuza de exercitarea controlului ilegal asupra câmpurilor de grâne “experimentale” aflate în proprietatea statului.

Instanța l-a condamnat pe fiecare din reclamanți la cinci luni de privațiune de libertate și, în același timp, le-a eliberat de executarea pedepselor.

Reclamanții au contestat această hotărâre la Curtea de Apel și Curtea Supremă, însă fără succes.

Hotărârea Curții

Articolul 10

Curtea notează că în acest articol erau puse în discuție un șir de chestiuni ce țineau de problemele curente din sectorul agrar. Ca atare, subiectul acestui articol prezenta interes general pentru public.

Centrul Independent de Jurnalism

Curtea la fel menționează ca J.A. era o persoană publică, astfel expunându-se de bună voie criticilor.

Cu toate acestea, Curtea consideră că reclamanții au declarat, în lipsa unei baze faptice suficiente, că J.A. exercita controlul asupra miilor de hectare de terenuri agricole, aflate în proprietatea statului, și, respectiv, nu au acționat cu bună credință și în conformitate cu etica jurnalistică. Respectiv, în circumstanțele cauzei date, organele jurisdicționale naționale aveau dreptul să considere necesară restrângerea dreptului reclamanților la libertatea de exprimare și, corespunzător, condamnarea reclamanților pentru insultă și defăimare răspundea unei “necesități sociale imperioase”.

Cu toate acestea, Curtea consideră că nu exista vreo justificare pentru pronunțarea sentinței privative de libertate. O asemenea sancțiune, prin însăși natura sa deosebită, produce un efect de descurajare asupra exercitării libertății jurnalistice. Faptul că reclamanții nu și-au ispășit pedeapsa privativă de libertate nu poate influența într-un mod oarecare această concluzie, întrucât această liberare se datora doar unei coincidențe ocazionale de adoptare a unei legi de amnistie.

Reiesă deci, că această sentință privativă de libertate contravine principiului conform căruia presa trebuie să dispună de posibilitatea de a-și exercita rolul de câine de pază într-o societate democratică.

În concluzie, Curtea a dispus că sancțiunea penală aplicată reclamanților echivala cu o imixtiune disproporționată în dreptul lor la libertatea de exprimare, și, fiind contrară prevederilor articolului 10, nu poate fi considerată “necesară într-o societate democratică”.

[La început](#)

Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauza

CAUZA «TV VEST AS & ROGALAND PENSJONISTPARTI versus NORVEGIA»

(cererea nr. 21132/05)

Curtea a dispus în unanimitate că în cazul dat a fost comisă **încălcarea normelor articolului 10** (dreptul la libertatea de exprimare) a Convenției Europene a Drepturilor Omului în privința amenzi aplicate companiei “TV Vest” pentru nerespectarea interdicției de difuzare televizată a publicității politice în Norvegia.

Faptele principale

Reclamanții, compania de televiziune “TV Vest AS” SRL din Stavanger, Rogaland, de pe coasta de Vest a Norvegiei, și reprezentanța regională a partidului politic din Norvegia, Partidul Pensionarilor din Rogaland (*Rogaland Pensjonistparti*).

Centrul Independent de Jurnalism

Cauza ține de amenda aplicată companiei „TV Vest” pentru difuzarea publicității Partidului Pensionarilor în lipsa autorizației în pragul alegerilor regionale din 2003.

La 12 august 2003 compania „TV Vest” a înștiințat Administrația de Stat Mass-Media (*Statens medieforvaltning*) despre intenția de a difuza trei publicități cu durata de 15 secunde de șapte ori pe zi pe o perioadă de opt zile în favoarea Partidului Pensionarilor.

Difuzarea acestor publicități a avut loc în perioada 14 august și 13 septembrie 2003 și a costat 30,000 krone norvegiene (NOK) (aproximativ 3,730 EURO). Publicitatea consta dintr-o portretizare scurtă a Partidului Pensionarilor și o chemare la votare în favoarea acestuia în alegerile ce urmau.

La 27 august 2003 Administrația Mass-Media a preîntâmpinat compania „TV Vest” că aceasta ar putea fi amendată pentru nerespectarea interdicției de difuzare în televiziune a publicității politice conform punctului 10-3 al Legii cu privire la difuziunea televizată din 1992 și punctului 10-2 al Regulamentului cu privire la radio difuziune. Cu toate acestea, compania „TV Vest” a continuat să difuzeze, declarând că aceasta era o chestiune ce ținea de libertatea de exprimare și că Partidul Pensionarilor altfel ar fi fost lipsit de expunere onestă în mijloacele mass-media.

La 10 septembrie 2003 Administrația Mass-Media a amendat compania „TV Vest” în sumă de 35,000 krone norvegiene (ceea ce constituie aproximativ 4,351 EURO) pentru încălcarea interdicției de difuzare a publicității politice. Compania „TV Vest” a contestat această decizie în judecătoria orășenească din Oslo, declarând că prevederile în cauză veneau în contradicție cu dreptul la libertatea de exprimare garantat de normele articolului 100 a Constituției Norvegiei și articolului 10 a Convenției Europene pentru Protecția Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale. Însă cererea sa a fost respinsă. Prin hotărârea adoptată la 23 februarie 2004 judecătoria orășenească a menținut decizia Administrației Mass-Media.

Compania „TV Vest” s-a adresat și Curții Supreme de Justiție (*Høyesterett*), însă fără succes. Această instanță a stabilit că dacă se va permite partidelor politice și grupurilor de interes să promoveze publicitate la televiziune, atunci partidele și grupurile care se bucură de o susținere financiară mai bună, vor obține o acoperire mai largă pentru opiniile promovate în comparație cu adversarii săi mai puțin dotați din punct de vedere financiar. Curtea la fel a stabilit că Partidul Pensionarilor dispunea de multe alte mijloace pentru a-și comunica mesajul său publicului.

Plângere

Bazându-se pe prevederile articolului 10 a Convenției, reclamanții se plâneau de amenda care i-a fost aplicată companiei „TV Vest”.

Hotărârea Curții

Articolul 10

Centrul Independent de Jurnalism

Curtea observă că compania „TV Vest” a fost amendată pentru că a difuzat publicitate politică în favoarea Partidului Pensionarilor, în pofida interdicției de difuzare televizată a publicității politice stabilite în Legea cu privire la difuzarea televizată. Această interdicție era una permanentă și absolută și se referea doar la televiziune, iar publicitatea politică în alte mijloace mass-media era permisă.

Curtea notează absența unui consens la nivel european în acest domeniu; fiecare țară dispune de propria istorie și tradiții care au condiționat apariția diferitor opinii privind necesitatea existenței unei asemenea interdicții și dacă aceasta este “necesară” pentru funcționarea corespunzătoare a sistemului “democratic” în statul respectiv. Curtea acceptă că lipsa unei înțelegeri generale servește scopului de oferire țărilor în cauză o limită de discreție mai mare privind adoptarea deciziilor de restrângere a dezbaterilor politice, în comparație cu ceea ce ar fi fost permis în mod normal. Într-adevăr, Norvegia, susținută de Guvernele terțelor părți a declarat că nu exista vreo alternativă viabilă acestei interdicții formale.

Motivul acestei interdicții legale privind difuzarea în televiziune a publicității politice era, după cum a fost menționat de Curtea Supremă, presupunerea că dacă va fi permisă utilizarea unei forme atât de puternice și eficace a mijlocului de exprimare, atunci posibil că se va reduce calitatea generală a dezbaterilor politice. Chestiunile complexe ar putea fi mai ușor denaturate, iar grupurile ce se bucură de o susținere financiară solidă ar putea beneficia de oportunități mai mari de promovare a propriilor opinii.

Cu toate acestea, Curtea notează că Partidul Pensionarilor nu intră în categoria partidelor sau grupurilor care au constituit scopul primar al instituirii acestei interdicții. Partidul Pensionarilor, de fapt, aparținea categoriei care, în principiu, urma să fie protejată de această interdicție. Mai mult ca atât, în comparație cu partidele politice care s-au bucurat de acoperire televizată mai mare, Partidul Pensionarilor rareori era menționat. Din acest motiv, pentru acest partid, publicitatea comercială în televiziune constituia singurul mijloc de a-și comunica mesajul publicului prin intermediul acestui tip de mass-media. Prin respingerea acestei posibilități prin efectul legii, Partidul Pensionarilor cu atât mai mult a fost pus într-o situație dezavantajoasă în comparație cu alte partide mai puternice.

În fine, Curtea consideră că publicitatea în cauză, oarecum specifică, reprezentând o scurtă descriere a Partidului Pensionarilor și o chemare la vot, nu conținea elemente ce ar putea diminua calitatea dezbaterilor politice sau ar fi fost ofensatoare pentru anumite entități.

În aceste circumstanțe, Curtea a conchis că faptul că televiziunea produce un efect mult mai puternic și mai rapid în comparație cu alte mijloace mass-media, nu poate justifica interdicția în cauză și aplicarea amenzii companiei „TV Vest”.

În opinia Curții, nu exista vreun raport rezonabil de proporționalitate față de scopul legitim urmărit de către această interdicție și mijloacele utilizate întru atingerea acestui scop. Respectiv, influența restrângerii și amenzii aplicate reclamanților urmare a interdicției în cauză produsă asupra dreptului acestora la libertatea de exprimare, nu poate fi considerată ca fiind necesară într-o societate democratică, astfel fiind încălcate normele articolului 10.

OPINIA SEPARATĂ A JUDECĂTORULUI JEBENS

Centrul Independent de Jurnalism

1. Sunt de acord că aplicarea amenzii companiei „TV Vest” în urma difuzării publicității politice a Partidului Pensionarilor a constituit o încălcare a prevederilor articolului 10 a Convenției. Concluzia mea asupra acestei încălcări se bazează, totuși, nu pe interdicția de difuzare la televiziune a publicității politice ca atare, ci pe contextul specific în care aceasta a fost aplicată în cauza dată, anume lipsa generală a accesului Partidului Pensionarilor la mass-media televizată.

2. În primul rând, opinia mea se bazează pe faptul că discursurile politice sunt chiar pivotul dreptului la libertatea de exprimare, protejat de normele articolului 10 a Convenției. Practica judiciară a Curții confirmă acest lucru, acordând doar posibilități reduse statelor contractante de a impune restricții asupra dezbaterilor politice, conducându-se de prevederile articolului 10 § 2, în calitate de exemplu, a se vedea hotărârea adoptată în cauza sus-menționată „*Lingens*”. Cu toate acestea, pentru a asigura ca alegerile politice să reflecte opinia poporului, poate fi necesară aplicarea unor anumite restricții privind care anume mijloace pot fi utilizate pentru transmiterea mesajelor politice. Respectiv, dreptul la libertatea de exprimare, conform articolului 10, trebuie să fie examinat în lumina dreptului la liberele alegeri, garantat de normele articolului 3 a Protocolului nr. 1 a Convenției (a se vedea cauza „*Bowman*”, menționată în hotărâre).

3. Reieșind din aceste considerații, nu văd de ce restrângerea publicității politice comerciale nu poate fi acceptată în sensul articolului 10, ținând cont de faptul că partidele politice și grupurile de interes de altfel au dreptul să aibă acces la mass-media. Trebuie de menționat că nici în cauza „*Vgt*”, nici în cauza „*Murphy*”, ambele citate anterior, nu era vorba de publicitatea partidelor politice. Faptul că Curtea a ajuns la concluzii diferite în cele două cauze demonstrează diversitatea situațiilor în acest domeniu, care necesită soluții individuale. Respectiv, conform opiniei mele, mi se pare nu chiar potrivit de a compara prezenta cauză cu una sau ambele cauze menționate mai sus, în scopul de a găsi soluția corectă. Această corectitudine de abordare individuală privind publicitatea politică este confirmată și de practica judiciară a Curții; spre exemplu, a se vedea paragraful 75 a hotărârii adoptate în cauza „*Vgt*”, în care Curtea a concluzionat că interzicerea publicității politice poate fi compatibilă cu normele articolului 10 în anumite situații, cu condiția ca aceasta să fie bazată pe temeiuri ce ar corespunde cerințelor enunțate în paragraful 2 al articolului 10.

4. Revenind la prezenta cauză, trebuie de menționat, în primul rând, că interzicerea stabilită în punctul 3-1(3) al Legii cu privire la difuzarea televizată se referea doar la publicitatea politică prin intermediul televiziunii. Motivul de interdicție consta în presupunerea că o asemenea publicitate ar putea reduce calitatea dezbaterilor prin denaturarea chestiunilor complexe, ținând cont de impactul puternic și eficace al televiziunii. Astfel, reiese că această interdicție urmărește scopul de a asigura pluralismul și calitatea dezbaterilor politice. O altă considerațiune importantă consta în prevenirea grupurilor puternice din punct de vedere financiar să ocupe o poziție dominantă pe arena politică, ele având posibilitatea de a procura timp de emisie pentru reclamă la televiziune, pe care alte grupuri, mai puțin puternice din acest punct de vedere, nu și-l pot permite. Mai mult ca atât, în această privință, interdicția urmărește scopul de a garanta independența politică a teledifuzorilor.

Centrul Independent de Jurnalism

5. Motivele sus-enunțate sunt, conform părerii mele, cu certitudine relevante în privința articolului 10 § 2. Ținând cont de ceea ce statele contractante trebuie să dispună de o anumită limită de apreciere în balansarea dreptului la libertatea de exprimare și necesității de a garanta liberele alegeri, interzicerea de a difuza publicitatea politică nu poate, prin sine înseși, fi considerată ca constituind o încălcare a normelor articolului 10 a Convenției.

6. Cu toate acestea, la evaluarea faptului dacă această restrângere corespunde cerinței de a fi necesară într-o societate democratică în sensul articolului 10 § 2, e necesară o abordare mai largă. În această privință, trebuie să menționăm că Norvegia, conform raportului efectuat de către ERPA (a se vedea paragraful 24 a hotărârii) nu a reușit să reglementeze domeniul de difuzare a informațiilor de ordin politic cu privire la partidele politice, spre diferență de majoritatea statelor europene. Drept consecință, anume personalul editorial al radio difuzorului urma să decidă asupra acordării posibilității partidelor politice de a se prezenta electoratului. Sunt de acord cu opinia expusă de către reclamantul că absența reglementărilor care ar putea asigura partidelor politice accesul la televiziune este deosebit de relevantă pentru determinarea întinderii limitei de apreciere de care dispune statul în această privință.

[La început](#)

Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauza

CAUZA «JUPPALA *versus* FINLANDA»

(cererea nr. 18620/03)

Curtea a dispus în unanimitate asupra **încălțării normelor articolului 10** (dreptul la libertatea de exprimare) a Convenției Europene a Drepturilor Omului în privința condamnării în cauza de defăimare a reclamantei, ea fiind învinuită de către ginerele său, după ce l-a dus pe nepotul său în vârstă de trei ani la doctor și a declarat că existau suspiciuni că acesta ar fi fost bătut de tatăl său.

Faptele principale

Reclamanta, Eine Juppala, este o cetățeană a Finlandei, născută în anul 1929 și domiciliată la Ylöjärvi (Finlanda).

La 20 iulie 2000 reclamanta l-a dus pe nepotul său, care la acel moment era în vârstă de trei ani, la doctor din cauza unei vânătăi pe spatele acestuia; ea a declarat că era îngrijorată că această leziune putea fi cauzată de tatăl copilului, T. Ea la fel l-a informat pe doctor că băiatul i-a spus că a fost pălit cu pumnii. Doctorul a scris în raportul său că vânătăia a fost cauzată în urmă pălitorii cu pumnul și că, în urma întrebărilor ce i-au fost puse, băiatul a repetat că a fost pălit de tatăl său. În aceeași zi, însă ceva mai târziu, doctorul a înștiințat autoritățile pentru protecția copilului.

Centrul Independent de Jurnalism

La 26 aprilie 2001 reclamanta a fost învinuită de defăimare din motiv că i-a spus doctorului că T. și-ar fi fost bătut copilul și că nu avea vreun motiv rezonabil de a declara aceasta. În mai 2001 dl. T. a devenit parte la proces, cerând compensarea daunei morale.

În urma audierilor verbale ce s-au desfășurat la 24 august 2001, judecătoria sectorului Tampere a respins acușările: instanța a stabilit că nu era clar dacă reclamanta a declarat că băiatul a fost bătut de tatăl său sau că doar doctorul în propriul raport și-a notat impresia personală, bazându-se pe discuția purtată cu reclamanta și nepotul său.

Cu toate acestea, instanța de apel a anulat această hotărâre, stabilind vinovăția reclamantei în cauza de defăimare. Ea fost obligată să achite dauna morală în mărime de 3,365.67 EURO și cheltuielile de judecată. Curtea de Apel a stabilit, în particular, că acel fapt că reclamanta a discutat vânătaia cu băiatul, care la acel moment avea doar trei ani, și că a spus doctorului că tatăl său l-a pălit nu constituiau cauze suficient de rezonabile pentru a face declarații de abuz. Reclamanta nu a prezentat careva motive suplimentare pe care și-a bazat afirmația.

La 17 decembrie 2002 Curtea Supremă a respins cererea de contestare a hotărârii instanței de apel.

Plângerea

Bazându-se pe dispozițiile articolului 10, reclamanta se plângea de condamnarea sa în cauza de defăimare în pofida faptului că doar în mod cinstit și-a expus impresia personală doctorului privind cauzele apariției vânățăilor la nepotul său.

Hotărârea Curții

Articolul 10

Părțile sunt de acord că condamnarea reclamantei a constituit o imixtiune în dreptul său la libertatea de exprimare și că aceasta urmărea un scop legitim, anume protecția reputației sau drepturilor altor persoane. Curtea acceptă că condamnarea în cauza penală a reclamantei era “prevăzută de lege”, întrucât se baza pe interpretarea rezonabilă a prevederilor Codului Penal în vigoare la acel moment și că obligarea sa la achitarea prejudiciului se baza pe dispozițiile corespunzătoare ale Legii cu privire la răspunderea pentru cazurile de tortură.

Curtea consideră drept o chestiune esențială stabilirea unei balanțe corespunzătoare în cazul în care un părinte suspectat în mod eronat de faptul că și-ar fi fost abuzat copilul, ținând cont de dificultățile de descoperire a cazurilor de abuz al copiilor și de protecție a copiilor aflați în situații de risc de cauzare a unor vătămări semnificative.

În special, Curtea a stabilit ca fiind alarmant faptul că Curtea de Apel a considerat că, chiar dacă nu exista vreun dubiu că reclamanta a văzut spinarea învinițită a nepotului său, ea, totuși, nu avea dreptul să repete ceea ce i-a spus nepotul său, adică că a fost lovit de tatăl său, afirmație pe care într-adevăr a

Centrul Independent de Jurnalism

făcut-o atunci când doctorul i-a adresat întrebări. Mai mult ca atât, posibilitatea de a face declarații despre suspiciunea de abuz asupra copilului, făcută cu bună credință în contextul unei proceduri de raportare corespunzătoare, ar trebui să fie disponibilă oricărei persoane, fără ca ea să se teamă de condamnare penală sau impunerea unei obligații de compensare a daunei cauzate sau a cheltuielilor de judecată.

Nici în fața organelor jurisdicționale naționale, nici în fața Curții Europene nu a fost declarat că reclamanta ar fi fost acționat cu nepăsare, adică fără a-și face griji de faptul dacă afirmația nepotului său de abuz era una fondată sau nu. Din contra, chiar și un profesionist din sistemul de protecție al sănătății a făcut propria evaluare și a considerat pe deplină dreptate că acest caz urma să fie raportat autorităților pentru protecția a copilului.

Curtea a conchis că nu au fost prezentate motive suficiente în vederea justificării imixtiunii în dreptul reclamantei la libertatea de exprimare și că această imixtiune, respectiv, nu răspundea unei “necesități sociale imperioase”. Reieșind din aceasta, în cazul dat a fost comisă o încălcare a normelor articolului 10.

[La început](#)

REPUBLICA MOLDOVA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

РЕСПУБЛИКА МОЛДОВА
КОНСТИТУЦИОННЫЙ СУД

A V I Z

**asupra proiectului de lege pentru modificarea
art.32 din Constituția Republicii Moldova**

nr. 2 din 09.12.2008

Monitorul Oficial nr.226-229/14 din 19.12.2008

* * *

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională în componența:

Dumitru PULBERE	– președinte
Alina IANUCENCO	– judecător
Victor PUȘCAȘ	– judecător
Petru RAILEAN	– judecător-raportor
Elena SAFALERU	– judecător
Valeria ȘTERBEȚ	– judecător

cu participarea grefierului Victoria Botnariuc-Trelea, reprezentantului permanent al Parlamentului Ion Mîțu și al Guvernului Nicolae Eșanu la Curtea Constituțională, în conformitate cu art.135 alin.(1) lit.c) și art.141 alin.(1) lit.c) și alin.(2) din Constituție, art.4 alin.(1) lit.c) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.4 alin.(1) lit.c) și art.16 alin.(1) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară publică sesizarea Guvernului pentru avizarea proiectului de lege privind modificarea alin.(3) art.32 din Constituția Republicii Moldova.

Prin decizia din 26 noiembrie 2007 Curtea Constituțională a acceptat sesizarea pentru examinare în fond.

Centrul Independent de Jurnalism

Examinînd sesizarea, proiectul de lege constituțională și materialele anexate la dosar, punctele de vedere comunicate de Președintele Republicii Moldova, Institutul de Istorie, Stat și Drept al Academiei de Științe a Moldovei, audiind informația prezentată de judecătorul-raportor și argumentele expuse de reprezentanții Parlamentului și Guvernului, Curtea Constituțională

A CONSTATAT:

La 13 noiembrie 2007, prin Hotărîrea nr.1234, Guvernul a aprobat proiectul de lege pentru modificarea alin.(3) art.32 din Constituția Republicii Moldova și la 16 noiembrie 2007 l-a prezentat Curții Constituționale spre avizare. În baza dispozițiilor constituționale ale art.141 alin.(1) lit.c), Guvernul este în drept să inițieze revizuirea Constituției.

Prevederile articolului 32 din Constituție intitulat "Libertatea opiniei și a exprimării" garantează oricărui cetățean libertatea gândirii, a opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin cuvînt, imagine sau prin alt mijloc posibil (alin.(1). Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie (alin.(2). Sînt interzise și pedepsite prin lege contestarea și defăimarea statului și a poporului, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial, la violență publică, precum și alte manifestări ce atentează la regimul constituțional (alin.(3).

Proiectul de lege expune alin.(3) art.32 din Constituție în următoarea redacție: „Sînt interzise și pedepsite prin lege îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial, la violență publică, alte acțiuni violente, ce atentează la regimul constituțional”.

Guvernul propune revizuirea alin.(3) art.32 din Constituție în vederea asigurării compatibilității prevederilor constituționale cu art.10 al Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și cu interpretarea jurisprudențială a acestuia. Potrivit art.10 al Convenției, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere.

Inițiativa Guvernului de revizuire a art.32 din Constituție, după cum se menționează în nota informativă asupra proiectului de lege constituțională, se înscrie în Planul național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2004-2008, aprobat prin Hotărîrea Parlamentului nr.415-XV din 24 octombrie 2003 (capitolul 6 compartimentul a) din Anexa la hotărîrea legislativului), potrivit căruia tuturor cetățenilor Republicii Moldova, străinilor și apatrizilor care locuiesc pe teritoriul statului le sînt garantate drepturile și libertățile prevăzute de Constituție, de alte acte legislative interne, precum și de normele și principiile universale ale dreptului internațional. Implementarea Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului presupune reflectarea standardelor internaționale cu privire la drepturile omului în legislația și practica națională, apărarea eficientă a drepturilor politice, civile, economice, sociale și culturale, perfecționarea mecanismelor naționale de aplicare a drepturilor omului etc.

Centrul Independent de Jurnalism

Analizând proiectul de lege constituțională, Curtea distinge următoarele modificări în redacția alin.(3) art.32 din Constituție: excluderea sintagmei „contestarea și defăimarea statului și a poporului” și substituirea sintagmei „precum și alte manifestări” cu sintagma „alte acțiuni violente”.

Declarația Universală a Drepturilor Omului prevede că orice individ are dreptul la libertatea de opinie și de exprimare, ceea ce implică dreptul de a nu fi tulburat pentru opiniile sale și acela de a căuta, de a primi și de a răspîndi, fără considerații de frontieră, informații și idei prin orice mijloc de exprimare (art.19).

Aderînd la Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, adoptat la 16 decembrie 1966, Republica Moldova s-a angajat să respecte și să garanteze tuturor indivizilor care se găsesc pe teritoriul său și țin de competența sa drepturile recunoscute în Pact, fără nici o deosebire, în special de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau întemeiată pe orice altă împrejurare. De asemenea, Republica Moldova și-a asumat angajamentul ca, potrivit cu procedura sa constituțională și cu dispozițiile Pactului, să adopte măsurile care să permită luarea unor măsuri legislative sau de alt ordin menite să traducă în viață drepturile recunoscute în Pact, care nu ar fi încă în vigoare (art.2 alin.(1) și alin. (2). Potrivit art.19 din Pact, nimeni nu trebuie să aibă de suferit din cauza opiniilor sale. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a răspîndi informații și idei de orice fel, fără a se ține seama de frontiere, sub formă orală, scrisă, tipărită ori artistică, sau prin orice alt mijloc, la alegerea sa.

Exercitarea libertăților prevăzute de Declarația Universală a Drepturilor Omului, Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice comportă obligații și răspunderi speciale. În consecință, exercitarea acestor libertăți poate fi supusă unor formalități, condiții, restrîngerii sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești. Orice propagandă în favoarea războiului, orice îndemn la ură națională, rasială sau religioasă care constituie o incitare la discriminare, la ostilitate sau la violență sînt interzise prin lege (art.10 alin.2 din Convenție, art.19 alin.3, art.20 din Pact).

Conform Legii Supreme, o îndatorire primordială a statului constituie respectarea și ocrotirea persoanei. Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială (art.16). În Republica Moldova sînt interzise prin Constituție și pedepsite prin lege contestarea și defăimarea statului și a poporului, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial, la violență publică, precum și alte manifestări ce atentează la regimul constituțional (alin.(3) art.32 din Constituție).

În conformitate cu aceste norme constituționale, orînduirea constituțională, suveranitatea, independența și integritatea teritorială a Republicii Moldova, pacea și securitatea omenirii, precum și întreaga ordine de drept sînt apărate împotriva infracțiunilor de legea penală. Potrivit prevederilor art.341 și art.346 din Codul penal al Republicii Moldova, chemările publice la răsturnarea sau schimbarea prin violență a orînduirii constituționale ori la violarea integrității

Centrul Independent de Jurnalism

teritoriale a Republicii Moldova, acțiunile intenționate, îndemnul public îndreptat spre ațtarea vrăjbei sau dezbinării naționale, rasiale sau religioase sînt considerate infracțiuni contra autorităților publice și a securității de stat și sînt pasibile de pedeapsă penală.

Condamnînd actele de contestare și defăimare a statului și a poporului, ca și cele care îndeamnă la război de agresiune, la ură națională, rasială sau religioasă, incită la discriminare, la separatism teritorial, la violență publică, dispozițiile alin.(3) art.32 din Constituție, precum și legea penală, le califică pe drept ca acte ce atentează la regimul constituțional. Avînd în vedere dispozițiile constituționale privind limitele revizuirii Legii Supreme, Curtea nu poate reține argumentul Guvernului că excluderea din Constituție a prevederii „contestarea și defăimarea statului și a poporului” va contribui la exercitarea mai eficientă a libertății opiniei și a exprimării. În viziunea Curții, contestarea și defăimarea statului și a poporului constituie atentate la regimul constituțional. Neinterzicerea, inclusiv prin Constituție, și nepedepsirea prin lege a acestor acte vor avea drept efect anihilarea protecției dreptului statului Republica Moldova de a exista ca o entitate geopolitică distinctă și a protecției dreptului poporului său, ca titular al suveranității naționale, la propria identitate.

Potrivit principiilor generale declarate prin Constituție, Republica Moldova este un stat de drept, democratic, care are ca fundament unitatea poporului Republicii Moldova, este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi. Baza puterii de stat o constituie voința poporului. Statul recunoaște și garantează dreptul tuturor cetățenilor la păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase. Beneficiind de drepturile și libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi, cetățenii Republicii Moldova au obligațiile prevăzute de acestea. Astfel, libertatea conștiinței cetățenilor, fiind garantată prin Constituție, trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc. Dreptul la informație nu trebuie să prejudicieze măsurile de protecție a cetățenilor sau siguranța națională; mijloacele de informare publică, de stat sau private, sînt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice. Mitingurile, demonstrațiile, manifestările, procesiunile sau orice alte întruniri sînt libere și pot fi organizate și desfășurate de cetățeni numai în mod pașnic. Partidele și alte organizații social-politice contribuie la definirea și exprimarea voinței politice a cetățenilor, iar acele formațiuni politice care, prin scopurile ori prin activitatea lor, militează împotriva pluralismului politic, a principiilor statului de drept, a suveranității și independenței, a integrității teritoriale a Republicii Moldova sînt neconstituționale. Devotamentul față de țară este o obligație sacră, iar apărarea Patriei este un drept și o datorie sfîntă a fiecărui cetățean.

Prevederile constituționale obligă orice persoană să-și exercite drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile altora.

Conducîndu-se după principiile constituționale și de drept internațional al universalității drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale și al egalității, avînd în vedere că cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea, Curtea relevă că modificarea alin.(3) art.32 din Constituție prin substituirea sintagmei „precum și alte manifestări” cu sintagma „alte acțiuni violente” nu depășește limitele revizuirii consfințite în art.142 din Constituție.

Examinînd proiectul de lege pentru modificarea alin.(3) art.32 din Constituție în lumina dispozițiilor constituționale privind statul Republica Moldova, privind drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor și garanțiile acestora și ținînd cont de cele enunțate, Curtea reține că excluderea sintagmei

Centrul Independent de Jurnalism

„contestarea și defăimarea statului și a poporului” are ca rezultat încălcarea dispozițiilor constituționale privind caracterul suveran, independent și unitar al statului, diminuarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale cetățenilor, a garanțiilor acestora. Or, nici o lege care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică, iar adoptarea legilor care pot conduce la suprimarea sau diminuarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului și cetățeanului este expres interzisă prin Constituție (art.7, art.54).

Avînd în vedere interdependența dintre normele constituționale, Curtea conchide că excluderea sintagmei „contestarea și defăimarea statului și a poporului” din alin.(3) art.32 al Constituției vine în contradicție cu principiile constituționale generale privind statul Republica Moldova (art.1), suveranitatea și puterea de stat (art.2), teritoriul (art.3), drepturile și libertățile omului (art.4), democrația și pluralismul politic (art.5), Constituția, Legea Supremă (art.7), unitatea poporului și dreptul la identitate (art.10), Republica Moldova, stat neutru (art.11), dispozițiile constituționale cu privire la universalitatea drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale (art.15), cu privire la egalitate (art.16), dreptul la informație (art.34), libertatea întrunirilor (art.40), libertatea partidelor și a altor organizații social-politice (art.41), restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți (art.54), exercitarea drepturilor și a libertăților (art.55).

Pentru considerentele expuse și avînd în vedere că, potrivit art.141 alin.(2) din Constituție, proiectele de legi constituționale se prezintă Parlamentului numai împreună cu avizul Curții Constituționale, conducîndu-se după prevederile art.26 alin.(1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.61 alin.(1) din Codul jurisdicției constituționale, Curtea, cu votul a cinci judecători, adoptă următorul

AVIZ:

1. Inițiativa de revizuire a Constituției este înaintată de Guvern în conformitate cu dispozițiile constituționale ale art.141 alin.(1) lit.c).
2. Proiectul de lege pentru modificarea alin.(3) art.32 din Constituție în partea care prevede substituirea sintagmei „precum și alte manifestări” cu sintagma „alte acțiuni violente” nu depășește limitele revizuirii Constituției statuate de dispozițiile constituționale ale art.142.
3. Proiectul de lege pentru modificarea alin.(3) art.32 din Constituție în partea care prevede excluderea sintagmei „contestarea și defăimarea statului și a poporului” are ca rezultat încălcarea dispozițiilor constituționale privind caracterul suveran, independent și unitar al statului, diminuarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, a garanțiilor acestora.
4. Prezentul aviz este definitiv, nu poate fi supus nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în „*Monitorul Oficial al Republicii Moldova*”.

OPINIE SEPARATĂ

**expusă în temeiul art.27 alin.(5) din Legea cu privire la Curtea Constituțională
și art.67 din Codul jurisdicției constituționale**

Centrul Independent de Jurnalism

Curtea Constituțională a avizat negativ partea proiectului de lege privind revizuirea art.32 alin.(3) din Constituție prin excluderea sintagmei „contestarea și defăimarea statului și a poporului”. Contrar avizului Curții Constituționale, consider că excluderea normei în cauză, prevăzută de proiectul de lege, nu depășește limitele revizuirii Constituției consfințite în dispozițiile constituționale ale art.142.

Făcînd această afirmație, mă bazez pe următoarele considerente.

1. Curtea nu a efectuat o analiză juridică a noțiunilor care au făcut obiectul proiectului de lege constituțională. Această analiză era necesară pentru a elucida conținutul art.32 alin.(3) din Constituție atât în actuala redacție, cât și în varianta proiectului de lege înaintat de Guvern.

Astfel, art.32 alin.(3) din Constituție prevede expres interzicerea și pedepsirea acțiunilor de:

- *contestare și defăimare a statului și a poporului*, indiferent de forma exercitării acestora. Ținînd cont de sensul noțiunilor, contestarea și defăimarea statului și a poporului nu pot fi exercitate decît pe cale pașnică. Aceleași acțiuni, căpătînd forme violente, se definesc prin alte noțiuni, precum: răsturnare, doborîre, violare ș.a. Se pedepsesc nu numai acțiunile violente, dar și îndemnul, chemările la astfel de acțiuni. Este concluzia care rezultă din alte sintagme ale art.32 alin.(3) din Constituție și din art.341 CP, potrivit căruia chemările publice la răsturnarea sau schimbarea prin violență a orînduirii constituționale atrage răspundere penală.

- *îndemn*, prin diferite mijloace, inclusiv prin violență:

a) la război de agresiune

b) la ură

- națională

- rasială sau

- religioasă

- *incitarea*, prin diferite mijloace (pașnice, care de asemenea pot degenera în acțiuni violente):

a) la discriminare

b) la separatism teritorial

c) la violență publică

- *alte manifestări ce atentează la regimul constituțional*. Aceste manifestări, conform textului constituțional, nu se includ în acțiunile anterioare, de aceea ele trebuie să fie specificate. În formula existentă sintagma constituțională permite Parlamentului să extindă, la discreția sa, șirul manifestărilor sancționate ce atentează la regimul constituțional, ceea ce în final poate duce la restrîngerea nejustificată a dreptului la libera exprimare.

2. Faptul că prevederile legale care dezvoltă norma constituțională litigioasă nu definesc clar categoriile de „contestare” și „defăimare”, nu indică elementele și caracteristicile lor denotă nu numai lipsa garanțiilor juridice de realizare a normei constituționale, care astfel devine inoperantă, dar și existența unei lacune legislative sau, și mai grav, a unei lacune constituționale.

Centrul Independent de Jurnalism

Legislatorul poate afecta bazele constituționalismului nu numai prin admiterea unor divergențe în textul constituțional, dar și prin neadoptarea unor garanții legale pentru exercitarea principiilor și normelor constituționale. Ca urmare, se creează un vid legislativ, definit în doctrină ca omisiune. Majoritatea specialiștilor în dreptul constituțional susțin, în acest sens, că omisiunile legislative sînt echivalentul neconstituționalității și sînt pasibile de sancționare prin intermediul Curții Constituționale, atribuție de care nu dispune în prezent Curtea Constituțională a Republicii Moldova.

Proiectul de lege pentru revizuirea Constituției a fost rezultatul unui compromis realizat între organismele internaționale și autoritățile publice ale Republicii Moldova. Guvernul, Parlamentul, Președintele Republicii Moldova, Curtea Supremă de Justiție, Consiliul Superior al Magistraturii, Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne și alte autorități publice au dat avize favorabile proiectului legii de revizuire a Constituției, exprimîndu-și astfel asentimentul pentru lichidarea omisiunii legislativului, acțiune îngădită de Curtea Constituțională prin avizul său.

3. Sintagma „contestarea și defăimarea statului și a poporului” creează o serie de incertitudini în relațiile sociale reglementate privind exercitarea dreptului la libera exprimare. Aplicarea acestei norme, într-un anumit sens, limitează exprimarea de către indivizi a unor dubii cu privire la regimul constituțional existent, aceste dubii putînd fi interpretate ca o contestare a statului. Apelul la schimbarea democratică a guvernării sau expunerea unor opinii științifice pot fi considerate crime împotriva statului, iar criticile la adresa guvernării pot fi calificate ca o defăimare a statului.

Menționez că autoritățile publice pot opera interpretări arbitrare nu numai din rea-voință, dar și în baza sensului lingvistic al noțiunilor „contestare” și „defăimare”. Astfel, conform diferitelor dicționare explicative, cuvîntul „a contesta” nu este sinonim cu cuvintele „a răsturna” sau „a doborî” prin violență puterea de stat, ci înseamnă „a dezminți”, „a nega”, „a tăgădui”, „a protesta”, care se încadrează în limitele dreptului la libera exprimare fără a presupune acțiuni violente. Iar noțiunea „a defăima”, fiind o parte componentă a libertății de exprimare, poate genera o interpretare și mai largă, pentru că semnifică acțiunea de „a vorbi de rău pe cineva sau a vorbi rău despre ceva”.

Consider că astfel de interpretări în exercitarea libertății de exprimare într-o societate democratică nu sînt admisibile nici ipotetic. Ca argument, în acest sens, poate fi invocat principiul expus de CtEDO în cauza Savițchi versus Moldova: „Dreptul la libertatea de exprimare este aplicabil nu numai „informației” sau „ideilor”, care sînt primite favorabil sau sînt privite ca inofensive, sau ca o chestiune de indiferență, dar și celor care ofensează, șochează sau deranjează statul sau orice parte a comunității”¹.

¹ "Hotărîrile și deciziile CEDO în cauzele moldovenești", 2007, volumul III, pag.171.

Incertitudinile și riscurile pe care le comportă sintagma „contestarea și defăimarea statului și a poporului” au fost observate și de experții internaționali în domeniu, care au recomandat Republicii Moldova să o excludă din Constituție, afirmînd că „reieșind din conținutul art.10 al CEDO, critica justă a statului sau acțiunile de schimbare a regimului constituțional prin metode democratice nu ar trebui să fie pedepsite. Redacția în vigoare a alin.(3) art.32 din

Centrul Independent de Jurnalism

Constituție ... lasă un domeniu prea restrâns pentru o discuție sau critică rezonabilă”. Recomandarea experților internaționali a fost acceptată de Republica Moldova, fiind stipulată în mai multe acte ale Parlamentului și Guvernului:

- Planul de acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană²;

² Hotărârea Guvernului nr.889 din 03.08.2006 „Planul de Acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană”, M.O., 2006, nr.126-130, art.936.

- Planul național de acțiuni în domeniul Drepturilor Omului pentru anii 2004-2008³;

³ Hotărârea Parlamentului nr.415-XV din 24.10.2003 „Privind aprobarea Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2004-2008”, M.O., 2003, nr.235-238, art.950.

- Programul național de implementare a Planului Individual de Acțiuni a Parteneriatului (IPAP) Republica Moldova – NATO pentru perioada 2006-2009⁴.

⁴ Hotărârea Guvernului nr.1506 din 29.12.2006 „Programul Național de implementare a Planului Individual de Acțiuni a Parteneriatului (IPAP) Republica Moldova – NATO pentru perioada 2006-2009”, M.O., 2007, nr.6-9, art.29.

Constat că angajamentul asumat de Republica Moldova va putea fi realizat doar prin revizuirea de către Curtea Constituțională a propriului său aviz.

4. Curtea Constituțională nu a explicat motivele pentru care a apreciat excluderea sintagmei „contestarea și defăimarea statului și a poporului” ca fiind contrară prevederilor constituționale ale art.142. Din aviz nu se poate înțelege cum critica sau protestul la adresa statului și a poporului ar putea afecta caracterul suveran, independent și unitar al statului. Nu se explică legătura cauzală dintre contestarea și defăimarea statului și a poporului și diminuarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale cetățenilor sau a garanțiilor acestora. Referindu-mă la drepturi, consider că excluderea sintagmei în cauză din Constituție, dimpotrivă, ar fi lărgit drepturile și libertățile fundamentale.

În baza celor expuse, sînt de părere că avizul negativ asupra unei părți a proiectului legii de revizuire a Constituției este nefondat. Consider că inițiativa de revizuire a art.32 alin.(3) din Constituție ar fi contribuit la asigurarea exercitării libertății opiniei și a exprimării.

Judecătorul Curții Constituționale
Victor Pușcaș

PARLAMENTUL
REPUBLICII MOLDOVA

ПАРЛАМЕНТ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

HOTĂRÎRE
cu privire la confirmarea în funcție a unor membri
ai Consiliului Coordonator al Audiovizualului

nr. 228-XVI din 06.11.2008

Monitorul Oficial nr.204-205/753 din 14.11.2008

* * *

În conformitate cu art.42 și 43 din Codul audiovizualului al Republicii Moldova nr.260-XVI din 27 iulie 2006, Parlamentul adoptă prezenta hotărîre.

Art.1. – Se confirmă în funcția de membru al Consiliului Coordonator al Audiovizualului pe un termen de 6 ani:
POCAZNOI Marian
VASILACHE Ignat.

Art.2. – Se ia act de expirarea mandatelor membrilor Consiliului Coordonator al Audiovizualului FRUMUSACHI Valeriu și ȚURCANU Vlad.

Art.3. – Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării.

Hotărîrile Parlamentului

228/06.11.2008 Hotărîre cu privire la confirmarea în funcție a unor membri ai Consiliului Coordonator al Audiovizualului // *Monitorul Oficial 204-205/753, 14.11.2008*

PARLAMENTUL
REPUBLICII MOLDOVA

ПАРЛАМЕНТ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

HOTĂRÎRE

pentru modificarea Hotărîrii Parlamentului nr.433-XVI din
28 decembrie 2006 cu privire la aprobarea statutului,

nr. 240-XVI din 13.11.2008

Monitorul Oficial nr.208-209/771 din 21.11.2008

* * *

Parlamentul adoptă prezenta hotărîre.

Articol unic. – Hotărîrea Parlamentului nr.433-XVI din 28 decembrie 2006 cu privire la aprobarea statutului, structurii organizatorice, devizului de cheltuieli și a cuantumului retribuirii lunare a membrilor și colaboratorilor Consiliului Coordonator al Audiovizualului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.6-9, art.9) se modifică după cum urmează:

1. În titlul hotărîrii, cuvintele “structurii organizatorice, devizului de cheltuieli și a cuantumului retribuirii lunare a membrilor și colaboratorilor” se substituie prin cuvintele “a structurii organizatorice și a efectivului-limită ale”.

2. La articolul 1, subalineatele trei și patru se exclud.

3. Articolul 2 va avea următorul cuprins:

“**Art.2.** – Se stabilește personalul Consiliului Coordonator al Audiovizualului în număr de 42 de unități, inclusiv 4 inspectori teritoriali și 11 persoane responsabile de deservirea tehnică a sediului Consiliului Coordonator al Audiovizualului.”

4. La articolul 5, textul “1-4” se substituie prin textul “nr.1 și nr.2”.

5. Capitolul V din anexa nr.1 se exclude.

6. Anexa nr.2 va avea următorul cuprins:

“Anexa nr.2

STRUCTURA ORGANIZATORICĂ
a Consiliului Coordonator al Audiovizualului

Centrul Independent de Jurnalism

Președinte
Vicepreședinte
Membrii Consiliului
Secretar
Contabil-șef
Direcția expertiză și licențiere
Direcția monitorizare
Direcția resurse umane, relații cu publicul și mass-media
Serviciul relații externe și integrare europeană
Serviciul juridic și respectarea legislației
Direcția administrativă”.

7. Anexele nr.3 și nr.4 se exclud.

Hotărârile Parlamentului

240/13.11.2008 Hotărâre pentru modificarea Hotărârii Parlamentului nr.433-XVI din 28 decembrie 2006 cu privire la aprobarea statutului, structurii organizatorice, devizului de cheltuieli și a cuantumului retribuirii lunare a membrilor și colaboratorilor Consiliului Coordonator al Audiovizualului //Monitorul Oficial 208-209/771, 21.11.2008

MINISTERUL
DEZVOLTĂRII INFORMAȚIONALE
AL REPUBLICII MOLDOVA

МИНИСТЕРСТВО
ИНФОРМАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

ORDIN

cu privire la aprobarea „Metodologiei de calcul al tarifelor pentru serviciile prestate de Î.S. ”Centrul Național pentru Frecvențe Radio”

nr. 108 din 28.11.2008

Monitorul Oficial nr.221-222/659 din 12.12.2008

Centrul Independent de Jurnalism

* * *

În baza art.39 (3) al Legii comunicațiilor electronice nr.241-XVI din 15 noiembrie 2007, –

ORDON:

1. A aproba și pune în aplicare Metodologia de calcul al tarifelor pentru serviciile prestate de Î.S. "Centrul Național pentru Frecvențe Radio" conform anexei.
2. Directorul general al Î.S. "Centrul Național pentru Frecvențe Radio" – dl Teodor CICLICCI va organiza:
  - publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a Metodologiei de calcul al tarifelor pentru serviciile prestate de Î.S. "Centrul Național pentru Frecvențe Radio";
  - elaborarea și aprobarea tarifelor la serviciile prestate de Î.S. "Centrul Național pentru Frecvențe Radio" conform Metodologiei cu punerea în aplicare în decurs de nu mai mult de o lună de la data publicării Metodologiei în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.
3. Se abrogă ordinele MDI nr.46 din 04.06.2008, nr.16 din 10.03.2008, nr.6g din 20.04.2007, nr.54g din 03.08.2005 odată cu punerea în aplicare a noilor tarife ale Î.S. „Centrul Național pentru Frecvențe Radio”.
4. Controlul executării prezentului ordin se pune în sarcina dnei Ina PÎNZARU, șef Secție Financiară și Audit, Direcția Administrativ-Organizatorică, MDI.

Anexă
la ordinul MDI
nr.108 din 28 noiembrie 2008

METODOLOGIA de calcul al tarifelor pentru serviciile prestate de Î.S. "Centrul Național pentru Frecvențe Radio"

I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Metodologia de calcul a tarifelor la serviciile prestate de Î.S. "Centrul Național pentru Frecvențe Radio", denumită în cele ce urmează Metodologia, este elaborată în corespundere cu prevederile Legii comunicațiilor electronice nr.241-XVI din 15.11.2007, cu standardele naționale de contabilitate „Metodologiei de calculare a tarifelor pentru serviciile prestate de agenții economici care activează în domeniile standardizării, metrologiei, evaluării conformității

Centrul Independent de Jurnalism

produselor și securității industriale”, aprobate prin Hotărârea Departamentului Standardizare și Metrologie nr.1609-ST din 11.11.2004 (MO nr.13-16/25 din 21.01.2005) și cu alte acte legislative și normative interne.

2. Prezentă Metodologie stabilește:

- componența consumurilor directe și indirecte incluse în prețul de cost pentru calcularea tarifelor la serviciile prestate de Î.S. ”Centrul Național pentru Frecvențe Radio”;

- modul de calculare, aprobare și aplicare al tarifelor de bază pentru serviciile prestate de Î.S. ”Centrul Național pentru Frecvențe Radio”;

- modul de modificare, aprobare și aplicare al tarifelor la serviciile de Î.S. ”Centrul Național pentru Frecvențe Radio”.

3. Mecanismul aplicat la calcularea și reglementarea tarifelor pentru serviciile prestate de Î.S. ”Centrul Național pentru Frecvențe Radio” trebuie să asigure:

- acoperirea cheltuielilor operaționale, cheltuielilor aferente exploataării eficiente a echipamentului tehnologic și cheltuielilor pentru protecția mediului ambiant;

- o rată rezonabilă de profit, necesară pentru continuitatea activității întreprinderii.

Sistemul de reglementare al tarifelor va fi orientat spre prestarea serviciilor cu cheltuieli minime, prin utilizarea eficientă a capacităților utilajului tehnologic și factorului uman.

4. Structura consumurilor și cheltuielilor incluse în prețul de cost pentru calcularea tarifelor la serviciile Î.S. ”Centrul Național pentru Frecvențe Radio” este stabilită în conformitate cu Standardul național de contabilitate 3 ”Componența consumurilor și cheltuielilor întreprinderii” și cu alte standarde naționale de contabilitate.

5. Prezentă Metodologie stabilește modul de calculare, aprobare și modificare a tarifelor pentru serviciile prestate Î.S. ”Centrul Național pentru Frecvențe Radio”.

II. CONSUMURILE INCLUSE ÎN PREȚUL DE COST LA CALCULAREA TARIFELOR PENTRU SERVICIILE PRESTATE DE CĂTRE Î.S. ”CENTRUL NAȚIONAL PENTRU FRECVENȚE RADIO”

La elaborarea metodologiei de determinare a tarifelor de bază s-a luat în considerare specificul serviciilor prestate de Î.S” Centrul Național pentru Frecvențe Radio”, pornindu-se de la următoarele criterii:

- structura consumurilor întreprinderii, incluse în costul serviciilor la calcularea tarifelor, este determinată de Standardul Național de Contabilitate 3

”Componența consumurilor și cheltuielilor întreprinderii” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr.88-91, art.182);

- metoda de repartizare a cheltuielilor între servicii este determinată de politica de contabilitate pe anul corespunzător.

2.1. Determinarea consumurilor de materiale utilizate în procesul activității de bază (Cmat):

La calcularea tarifelor, valoarea materialelor, utilizate în procesul activității de bază, se deduce conform normelor și normativelor de consum, prețurilor de achiziție, devizelor de cheltuieli, rezultatelor analizei consumurilor menționate în perioada precedentă.

Consumurile de materiale cuprind valoarea materialelor utilizate în procesul activității de bază, și anume:

- combustibil, lubrifianți;

Centrul Independent de Jurnalism

- materiale auxiliare;
- alte materiale.

2.2. Determinarea consumurilor privind retribuirea muncii (Crm):

La consumurile privind retribuirea muncii, care cuprind salariul de bază și cel suplimentar, diverse sporuri, adaosuri și premii, calculate personalului Î.S.

”Centrul Național pentru Frecvențe Radio” se raportează:

- retribuția pentru munca prestată efectiv în conformitate cu formele și sistemele de retribuire a muncii acceptate de întreprindere, premiile pentru rezultatele obținute în producție, sporurile la salariile tarifare, remunerarea lucrătorilor (neîncadrați în statele întreprinderii) pentru executarea, prin contracte de drept civil, a lucrărilor ce țin de procesul de producere;
- remunerarea zilelor de odihnă (recuperărilor), acordate salariaților pentru munca peste program, în cazul evidenței însumate a timpului de muncă și în alte cazuri, stabilite de legislația în vigoare;
- plățile compensatorii în funcție de regimul și condițiile de muncă;
- contribuțiile pentru asigurările sociale, plata, în conformitate cu legislația în vigoare, a indemnizațiilor de concedii anuale, de odihnă și suplimentare, a orelor pentru care se prevăd înlesniri, pauzelor, în muncă, acordate mamelor pentru hrănirea copiilor, remunerațiile pentru îndeplinirea misiunilor de stat și alte tipuri de retribuții, stabilite salariaților Î.S. ”Centrul Național pentru Frecvențe Radio”.

2.3. Consumurile indirecte de producere (Cip):

Consumurile indirecte de producere cuprind:

- uzura mijloacelor fixe cu destinație productivă;
- valoarea energiei de toate tipurile, consumată în scopuri tehnologice;
- cheltuielile de întreținere ale mijloacelor fixe de producție în stare de funcționare (asistență tehnică, reparații curente, medii și capitale), inclusiv ale mijloacelor tehnice de monitorizare ale spectrului de frecvențe radio, de comandă, comunicație și semnalizare;
- valoarea amortizării activelor nemateriale, obiectelor de mică valoare și scurtă durată, utilizate în procesul de producere;
- cheltuielile aferente perfecționării tehnologiilor și organizării producției;
- costul materialelor, utilizate în procesul de producere pentru asigurarea unui proces tehnologic normal sau consumate pentru alte necesități de producție, care nu pot fi raportate la un anumit tip concret de servicii;
- plățile stimulatorii, acordate salariaților încadrați în producere, inclusiv:
- recompensele unice pentru vechime în muncă, acordate în conformitate cu legislația în vigoare, și premiile neincluse în cheltuielile directe privind retribuirea muncii;
- plata curentă pentru închirierea mijloacelor fixe, activelor nemateriale și obiectelor de mică valoare și scurtă durată;
- cheltuielile cu transportul personalului productiv;
- cheltuielile necesare asigurării condițiilor normale de lucru și tehnicii de securitate, prevăzute de legislația în vigoare;
- cheltuielile pentru asigurarea pazei, inclusiv a serviciului antiincendiar;
- cheltuielile cu delegările (detășările) salariaților, asigurarea obligatorie a salariaților în conformitate cu legislația în vigoare;

Centrul Independent de Jurnalism

- alte cheltuieli prevăzute de lege.

Toate cheltuielile incluse în articolul "Consumuri indirecte de producere" sînt determinate în baza analizei detaliate și argumentării tehnico-economice de întreprindere și în conformitate cu Standardul național de contabilitate 2 "Stocurile de mărfuri și materiale" (art.12), pentru consumurile indirecte de producție, constante și variabile.

2.4. Cheltuielile comerciale, generale și administrative, alte cheltuieli operaționale (cheltuielile perioadei de gestiune) (Cpg):

Cheltuielile comerciale, generale și administrative, alte cheltuieli operaționale sînt determinate de întreprindere și în conformitate cu prevederile Standardului național de contabilitate 3 "Componenta consumurilor și cheltuielilor întreprinderii" și compensate din contul beneficiului.

În cheltuielile comerciale se includ cheltuielile legate nemijlocit de vânzarea serviciilor de Î.S. "Centrul Național pentru Frecvențe Radio": servicii de marketing; achitarea comisioanelor; cheltuieli de reclamă; remunerarea lucrătorilor din comerț; cheltuieli privind acumularea de fonduri pentru achitarea datoriilor dubioase etc.

Cheltuielile generale și administrative cuprind:

- cheltuielile pentru retribuirea muncii personalului de conducere și administrativ al întreprinderii, premiile și adaosurile de orice tip;
- contribuțiile pentru asigurările sociale și cele medicale, fondul de pensii și de plasare în câmpul muncii;
- plățile suplimentare, indemnizațiile, sporurile la salarii, compensațiile, ajutoarele materiale acordate salariaților întreprinderii;
- întreținerea, amortizarea și reparația mijloacelor fixe cu destinație administrativă, de gospodărire și de protecție a naturii, amortizarea activelor nemateriale cu destinație generală ale întreprinderii;
- valoarea, uzura și reparația obiectelor de mică valoare și scurtă durată, plata curentă pentru închirierea mijloacelor fixe, activelor nemateriale și obiectelor de mică valoare și scurtă durată;
- cheltuielile pentru întreținerea mijloacelor fixe conservate în conformitate cu actele normative în vigoare;
- cheltuielile pentru întreținerea și deservirea mijloacelor tehnice de semnalizare, comunicații telefonice și de calcul, care nu se raportează la mijloacele de producere;
- cheltuielile poștale, Internet, de întreținere și exploatare a stațiilor de telefoane, comutatoarelor, faxurilor, instalațiilor de dispecerat, radio și altor tipuri de echipamente utilizate pentru administrare;
- cheltuielile tipografice, pentru procurarea rechizitelor de birou, formularelor de evidență, de dări de seamă etc.;
- plata serviciilor de dirijare a producției efectuată de terțe organizații, cheltuielile pentru paza obiectelor administrativ-gospodărești și asigurarea securității antiincendiare;
- cheltuielile pentru întreținerea transportului auto de serviciu, pentru delegarea personalului de conducere și cheltuielile de reprezentare;
- cheltuielile de întreținere a subdiviziunilor de producere și deservire;
- cheltuielile pentru asigurarea salariaților și a bunurilor cu destinație generală și administrativă, prevăzute de actele normative în vigoare;
- cheltuielile aferente angajării forței de muncă, achitării serviciilor bancare și ale burselor de mărfuri, serviciilor de consultanță, juridice, informaționale, publicitare și de audit;
- cheltuielile pentru pregătirea și reciclarea personalului, pentru invenții și raționalizări în domeniul producerii;

Centrul Independent de Jurnalism

- remunerațiile pentru timpul aflării în concedii forțate parțial plătite, prevăzute de legislația în vigoare;
- impozitele și taxele prevăzute de lege;
- cheltuielile pentru ocrotirea sănătății, procurarea literaturii de specialitate, actelor normative și instructive, abonarea la ediții speciale necesare în activitatea de producere;
- alte cheltuieli aferente activității de producere a întreprinderii.

Cheltuielile întreprinderii, care nu pot fi raportate la cheltuielile comerciale sau la cele generale și administrative, se includ în alte cheltuieli operaționale.

Acestea sînt:

- amenzile, penalitățile, despăgubirile;
- lipsurile și pierderile generate de deteriorarea valorilor;
- alte cheltuieli operaționale.

III. CHELTUIELILE CARE NU SE INCLUD ÎN PREȚUL DE COST ȘI, RESPECTIV, ÎN TARIFELE DE BAZĂ ALE SERVICIILOR PRESTATE DE Î.S. "CENTRUL NAȚIONAL PENTRU FRECVENȚE RADIO"

În prețul de cost și, corespunzător, în tarifele serviciilor prestate de Î.S. "Centrul Național pentru Frecvențe Radio" nu se includ:

- cheltuielile pentru executarea lucrărilor de proiectare, construcție și reconstrucție, pentru procurarea, modernizarea, montarea și încercarea utilajului;
- cheltuielile pentru punerea în acțiune a noilor obiecte, secții și agregate, predarea în exploatare a noilor obiecte și supravegherea de autor a organizațiilor de proiectare;
- cheltuielile pentru înlăturarea deficiențelor în lucrările de proiectare, construcție și montaj, revizie (demontare), lichidarea defectelor utilajului și deteriorărilor produse din vina producătorilor, furnizorilor și organizațiilor de transport;
- alte investiții capitale;
- cheltuielile pentru executarea sau plata lucrărilor (serviciilor) nelegate de prestarea serviciilor de către Î.S. "Centrul Național pentru Frecvențe Radio".

IV. METODOLOGIA CALCULĂRII ȘI REGLEMENTĂRII TARIFELOR PENTRU SERVICIILE PRESTATE DE Î.S. "CENTRUL NAȚIONAL PENTRU FRECVENȚE RADIO"

4.1. Rentabilitatea serviciilor:

Rentabilitatea serviciilor, ale căror tarife sînt reglementate de prezenta Metodologie, trebuie să întrunească următoarele condiții:

- a) să aibă un nivel suficient pentru a asigura cantitatea necesară de investiții în dezvoltarea Centrului Național pentru Frecvențe Radio, inclusiv a tehnologiilor, aplicațiilor și metodelor moderne în domeniul gestiunii spectrului de frecvențe radio;
- b) să fie rezonabilă, pentru a asigura accesibilitatea serviciilor prestate și a permite asigurarea unui grad înalt de calitate și eficiență de realizare a serviciilor;
- c) conform analizei și calculelor contabilității întreprinderii mărimea rentabilității este stabilită de 20%.

4.2. Determinarea tarifelor de bază:

Tarifele de bază se vor determina luându-se în calcul analiza veniturilor, consumurilor și cheltuielilor suportate de Î.S. "Centrul Național pentru Frecvențe Radio" în perioadele anterioare de activitate. În aceste tarife se vor include numai cheltuielile și consumurile indispensabile la prestarea serviciilor de Î.S. "Centrul Național pentru Frecvențe Radio" respective și beneficiul necesar pentru continuarea activității întreprinderii.

Tariful de bază se va deduce reieșind din consumurile și cheltuielile întreprinderii, determinate conform cerințelor prezentei Metodologii, aplicându-se formula:

$$T_{bj} = C_j \times \left(1 + \frac{R}{100}\right) \quad (1)$$

unde:

T_{bj} – reprezintă tariful de bază, lei;

C_j – costul serviciilor, lei;

R – mărimea rentabilității serviciilor utilizată la calcularea tarifelor, %.

4.2. Determinarea sinecostului serviciilor:

Evidența contabilă a întreprinderii, condiționată de politica de evidență aprobată și specificul serviciilor prestate, nu prevede distribuirea cheltuielilor pentru fiecare operație al serviciului (lucrului). Luând în considerație cele menționate, determinarea fiecărui tip de cheltuieți al sinecostului serviciului prestat se va efectua prin intermediul determinării unor normative aplicabile la calcularea tarifelor pentru serviciile prestate.

La calcularea tarifelor de prestare a serviciilor se vor utiliza următoarele normative:

1) Timpul de lucru consumat la efectuarea serviciului (lucrului) (în continuare – **T_{LO}**) se determină în **ore** prin metoda analizei funcționale "fotografierii" al procesului tehnologic a unui ciclu de operații;

2) Normativul de cost a unei ore de lucru al lucrătorilor (în continuare **NCOO**) se determină după formula:

$$NCOO = \frac{C_{rm}}{T}, \text{ lei/oră} \quad (2)$$

unde:

C_{rm} – consumurile privind remunerarea muncii (p.2.2.), lei;

T – fondul timpului de lucru al specialiștilor, nemijlocit implicați la efectuarea serviciilor (lucrărilor) activității de bază;

3) Normativul de cost al consumului de materiale a unei ore de funcționare a utilajului (în continuare **NCCM**) se determină după formula:

Centrul Independent de Jurnalism

$$NCCM = \frac{Cmat}{T}, \text{ lei/oră (3)}$$

unde:

Cmat – consumuri de materiale (p.2.1.), **lei**;

4) Normativul consumului indirect de materiale – ponderea, în procente, al consumului indirect de materiale (**Cip** (p.2.3.)) față de consumul de retribuire a muncii (**Cr_m**) a lucrătorilor nemijlocit implicați la efectuarea serviciilor (lucrărilor) activității de bază (în continuare **NCIM**) se determină după formula:

$$NCIM = \frac{Cip}{Cr_m} \times 100, \% (4)$$

5) Normativul consumurilor perioadei de gestiune (**C_{pg}** (p.2.4.) – ponderea, în procente, ai consumurilor perioadei de gestiune față de consumurile suportate nemijlocit la efectuarea serviciilor (lucrărilor) de bază (în continuare **NCPG**) se determină după formula:

$$NCPG = \frac{Cpg}{Cr_m + Cmat + Cip} \times 100, \% (5)$$

6) Formulele pentru calcularea consumurilor a unui serviciu (lucru) – **j** sînt deduse în baza conținutului lor economic la calcularea sinecostului cu considerația definițiilor și constatărilor anterioare și conțin după cum urmează:

$$Cr_{mj} = NCOO \times T_{LOj} (6)$$

$$Cmatj = NCCM \times T_{LOj} (7)$$

$$Cipj = \frac{NCIM \times Cr_{mj}}{100} (8)$$

Centrul Independent de Jurnalism

$$C_{pgj} = \frac{NCPG \times (C_{matj} + C_{ipj} + C_{rmj})}{100} \quad (9)$$

7) Sinecostul unui serviciu (lucru) C_j se determină conform formulei:

$$C_j = C_{rmj} + C_{matj} + C_{ipj} + C_{pgj} \quad (10)$$

4.4. Tarifele pentru serviciile contractuale:

Pentru serviciile, tarifele cărora sînt contractuale, se vor stabili în temeiul datelor analizei veniturilor, consumurilor și cheltuielilor suportate de Î.S. "Centru Național pentru Frecvențe Radio". În aceste tarife se vor include cheltuielile și consumurile comportate de prestarea serviciului corespunzător și profitul necesar pentru funcționarea și dezvoltarea întreprinderii.

Serviciile, tarifele cărora sînt contractuale, constituie acele servicii pentru care, apriori, conținutul și volumul lucrărilor nu pot fi definite cu exactitate de către nomenclatorul tarifelor la serviciile prestate.

4.5. Tarifele pentru prestarea serviciilor pentru sistemele de radiocomunicații cu numărul limitat de licențe de utilizare a frecvențelor:

Plățile pentru prestarea serviciilor pentru sistemele de radiocomunicații cu numărul limitat de licențe de utilizare a frecvențelor se vor stabili conform condițiilor licenței (-lor) respective și cu modificările ei.

În cazul cînd valorile plăților serviciile prestate pentru blocul (-ile) (canalul (-le)) adițional nu sînt stabilite în licență atunci plățile respective se calculează după formula următoare:

$$T_{ad} = \frac{T_i}{B_i} \times B_{ad} \quad (11)$$

unde:

T_{ad} – plata respectivă pentru un bloc (canal) de frecvențe radio adițional;

T_i – plata respectivă pentru un bloc (canal) de frecvențe radio inițial;

B_i – lărgimea totală a blocului (canalului) de frecvențe radio inițial (MHz);

B_{ad} – lărgimea totală al blocului (canalului) de frecvențe radio adițional (MHz).

În cazul cînd valorile plăților pentru serviciile prestate pentru blocul (canalul) inițial nu sînt stabilite în condițiile licenței, se aplică plățile în vigoare la data eliberării licenței.

Centrul Independent de Jurnalism

Plățile pentru prestarea serviciilor pentru sistemele potențiale de radiocomunicații cu numărul de licențe de utilizare al frecvențelor limitat se stabilesc luând în considerație sistemele similare existente.

4.6. Determinarea plăților pentru serviciile prestate persoanelor juridice și fizice nerezidente

Achitarea serviciilor Î.S. "Centrul Național pentru Frecvențe Radio" prestate persoanelor juridice și fizice nerezidente se efectuează în modul următor:

a) În cazul achitării de către nerezidenți în dolari SUA tariful pentru achitare se calculează:

$$\text{"tariful respectiv /10"} \quad (12)$$

b) În cazul achitării de către nerezidenți în valută națională valoarea tarifului se stabilește conform formulei:

$$\text{"tariful respectiv} \times K/10" \quad (13)$$

unde:

K – este cursul valutar oficial al Băncii Naționale a unui dolar SUA față de leul moldovenesc la momentul achitării tarifului;

tariful respectiv – tariful aprobat la serviciul respectiv, lei;

c) În cazul achitării de către nerezidenți în valută străină, diferită de dolarul SUA valoarea tarifului se stabilește conform formulei:

$$\text{"tariful respectiv} \times K1/10" \quad (14)$$

unde:

K1 – este cursul valutar oficial al Băncii Naționale a unui dolar SUA față de valuta străină respectivă la momentul achitării tarifului. Cursul oficial al dolarului și valutei străine se va lua după cursul Băncii Naționale la momentul achitării tarifului.

V. MODUL DE ACTUALIZARE (MODIFICARE) A TARIFELOR DE BAZĂ

Prezenta Metodologie stipulează stabilirea tarifelor de bază, indicând posibilitatea actualizării lor ulterioare în funcție de schimbarea prețurilor la energia electrică, combustibil, la materiale și piese de schimb, de majorarea salariilor tarifare, de inflație și de alți factori.

Actualizarea tarifelor la servicii se va efectua conform următoarelor formule:

$$T = Tb \times W \quad (15)$$

în care:

Centrul Independent de Jurnalism

$$W = W_e \times [R_t \times t + (I - R_t) \times I] \quad (16)$$

$$t = M_{RM} \times t_{RM} + M_t \times t_c \quad (17)$$

$$I = I_e \times [I + (y \div y_e - I)] \quad (18)$$

unde:

T – tariful actualizat;

T_b – tariful de bază neactualizat;

W – coeficientul de actualizare a tarifului de bază pentru serviciile prestate;

W_e – coeficientul de actualizare al tarifului pentru serviciile prestate, calculat la actualizarea precedentă a tarifelor (la prima actualizare a tarifelor **W_e = 1**);

R_t – ponderea consumurilor de materiale, combustibil, piese de schimb în consumurile totale;

t – indicele modificării salariului tarifar, prețurilor la materiale și piesele de schimb în comparație cu cele aplicate la momentul calculării tarifelor de bază;

I – reprezintă rata (coeficientul) inflației;

M_{RM} – ponderea consumurilor de retribuire a muncii în consumurile totale;

t_{RM} – indicele modificării salariului tarifar;

M_t – ponderea cheltuielilor de energie în consumurile totale;

t_c – indicele variației prețurilor la energie;

I_e – rata inflației, acceptată pentru calcule la actualizarea precedentă a tarifelor.

La prima actualizare **I_e = 1**;

y – indicele variației prețurilor la producția industrială (exceptând producția industriei alimentare) în perioada dintre luna stabilirii tarifelor de bază și luna actualizării lor. Se determină conform datelor statistice oficiale pe țară.

y_e – indicele variației prețurilor la producția industrială (exceptând producția industriei alimentare), de care s-a ținut cont la actualizarea precedentă a tarifelor. La prima actualizare **y_e = 1**.

VI. APROBAREA, AJUSTAREA ȘI APLICAREA TARIFELOR DE BAZĂ

Tarifele pentru serviciile prestate de Î.S. "Centrul Național pentru Frecvențe Radio" vor fi calculate în baza prezentei Metodologii. Metodologia în cauză se aprobă de către Ministerul Dezvoltării Informaționale (MDI), valoarea tarifelor calculate conform Metodologiei se aprobă de către conducătorul Î.S. „Centrul Național pentru Frecvențe Radio”.

Tarifele calculate în baza prezentei Metodologii pot fi precizate și modificate conform analizei contabile a necesității efectuării acestor precizări și modificări

Centrul Independent de Jurnalism

Actualizarea tarifelor pe parcursul anului calendaristic se va efectua numai în cazul când, sub influența unor factori obiectivi (oscilarea prețurilor la energia electrică, la combustibil, majorarea salariului minim etc.) și valoarea sumară a parametrilor de precizare se va modifica cu peste 5% față de nivelul determinat la modificarea sau precizarea precedentă a tarifelor.

Ministerul Dezvoltării Informaționale

Ordin nr.108 din 28.11.2008 cu privire la aprobarea “Metodologiei de calcul al tarifelor pentru serviciile prestate de Î.S. “Centrul Național pentru Frecvențe Radio” //Monitorul Oficial 221-222/659, 12.12.2008

CONSILIUL COORDONATOR
AL AUDIOVIZUALULUI DIN
REPUBLICA MOLDOVA

КООРДИНАЦИОННЫЙ СОВЕТ
ПО ТЕЛЕВИДЕНИЮ И РАДИО
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

DECIZIE

**cu privire la eliberarea autorizațiilor de retransmisie pentru
„Odihna în fața ecranului azuriu” SRL, „PARITCOM” SRL
și a licenței de emisie pentru „Music Master” SRL**

nr. 90 din 17.10.2008

Monitorul Oficial nr.204-205/615 din 14.11.2008

* * *

Întreprinderea „Odihna în fața ecranului azuriu” SRL din or.Cricova, mun.Chișinău, fondatoarea studioului de televiziune prin cablu „Ecran TV” din aceeași localitate, a depus la CCA o cerere privind obținerea Autorizației de retransmisie pentru următorul termen de activitate.

Întreprinderea „PARITCOM” SRL din or.Sîngerei, fondatoarea studioului de televiziune prin cablu „STV” din aceeași localitate, a depus o cerere privind obținerea Autorizației de retransmisie pentru următorul termen de activitate.

Centrul Independent de Jurnalism

Firma de producție și comerț „Music Master” SRL din mun.Chișinău a depus la CCA o nouă cerere cu setul necesar de documente privind obținerea Licenței de emisie pentru postul de televiziune „NOROC”.

Ca urmare a examinării cererilor și în conformitate cu prevederile art.23, 28 ale Codului audiovizualului nr.260 din 27.07.06, art.18-20 și 30-35 ale „Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și autorizațiilor de retransmisie”, Consiliul Coordonator al Audiovizualului

DECIDE:

Art.1. Cererea privind eliberarea Autorizației de retransmisie întreprinderii „Odihna în fața ecranului azuriu” SRL din or.Cricova, mun.Chișinău (director Cebotari O.) pentru studioul de televiziune prin cablu „Ecran TV” din aceeași localitate SE RESPINGE (S-a votat: 4 pro, 4 contra).

Fondatoarea studioului TV prin cablu “Ecran TV” se obligă să se conformeze Deciziei CCA nr.29 din 18.03.2008, Deciziei nr.81 din 30 septembrie 2008 să respecte cu strictețe prevederile art.4 (5), 28 ale Codului audiovizualului, art.30, 35 ale Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, să stopeze imediat retransmisia canalelor TV prin rețeaua de televiziune prin cablu din or.Cricova.

Art.2. Se eliberează Autorizația de retransmisie întreprinderii “Paritcom” SRL din or.Sîngerei (director Cucuș A.) pentru studioul de televiziune prin cablu „STV” din aceeași localitate.

Art.3. Se aprobă lista canalelor TV retransmise de către studioul TV prin cablu „STV” din or.Sîngerei (20): *Moldova 1, Pervîi canal Moldova, N 24, Național TV, Favorit TV, PRO TV Chișinău, Telesport, TRK MIR, TV Dixi, Muzica TV, Mega TV, Belarusi TV, RTR-Planeta, Bravo, Euro-TV Chișinău, TV 7, N4, NIT, RBK, 2 Plus.*

Art.4. Se eliberează Licența de emisie F.P.C. „Music Master” SRL din mun.Chișinău (director Bînzaru N.) pentru postul de televiziune „NOROC” din aceeași localitate.

Art.5. Se aprobă grila de emisie a postului de televiziune „NOROC”.

Art.6. Controlul asupra executării prezentei Decizii îl exercită Direcția expertiză și licențiere.

Centrul Independent de Jurnalism

Decizie nr.90 din 17.10.2008 cu privire la eliberarea autorizațiilor de retransmisie pentru “Odihna în fața ecranului azuriu” SRL, “PARITCOM” SRL și a licenței de emisie pentru “Music Master” SRL // *Monitorul Oficial* 204-205/615, 14.11.2008

CONSILIUL COORDONATOR
AL AUDIOVIZUALULUI DIN
REPUBLICA MOLDOVA

КООРДИНАЦИОННЫЙ СОВЕТ
ПО ТЕЛЕВИДЕНИЮ И РАДИО
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

DECIZIE

**cu privire la modul de executare a prevederilor legislației, condițiilor
la licențele de emisie și autorizațiilor de retransmisie de către
unele întreprinderi ale audiovizualului**

nr.91 din 17.10.2008

Monitorul Oficial nr.204-205/616 din 14.11.2008

* * *

Ca urmare a controlului activității titularilor licențelor de emisie, s-au constatat următoarele:

I. S.C. „MODUMTEH” SRL (fondatoarea Studioului TV prin cablu „P-TV” din s.Persecina) nu respectă condițiile la autorizația de retransmisie seria AB nr.000032 din 18.01.2008. Acest studiu activează fără licență tehnică.

II. S.C. „Tele Crio” SRL (fondatoarea Studioului TV prin cablu „Crio TV” din or.Criuleni) nu respectă condițiile la licența de emisie seria A MMII nr.003306 din 23.12.2003, (anexa nr.2), retransmite în afara listei de canale aprobată de CCA 15 canale: TVC 21, Interesnoie TV, 365 Dnei, DTV, India TV, 1+1, TV 3, TV 7, Sport Planeta, NGC, Bravo, 2+, Sport ro, Discovery și Animal Planet.

III. „Marteh-Plus” SRL (fondatoarea Studioului TV prin cablu “M-TV” din s.Cojușna) nu respectă condițiile la licența de emisie seria A MMII nr.013418 din 08.02.2005, (anexa nr.2), retransmite în afara listei de canale aprobată de CCA, 3 canale: N 4, Discovery și 2+.

IV. S.C. „PRO TF GRUP” SRL (fondatoarea Studioului TV prin cablu „PRO TF TV” din s.Ratuș) nu respectă condițiile la autorizația de retransmisie seria AB nr.000022 din 19.06.2007. Acest studiu activează fără licență tehnică.

V. S.C. „CIMIȘENI-TV” SRL (fondatoarea Studioului TV prin cablu „TV CIM” din s.Cimișeni) nu respectă condițiile la autorizația de retransmisie seria AB nr.000044 din 17.04.2008. Acest studiu activează fără licență tehnică.

Centrul Independent de Jurnalism

VI. S.C. „REBDACONS” SRL (fondatoarea Studioului TV prin cablu „Rise-TV” din satele Sireți și Costești) nu respectă condițiile la licența de emisie seria A MMII nr.014515 din 12.07.2005, (anexa nr.2), retransmite în afara listei de canale aprobată de CCA, 11 canale: Taraf TV, OTV, Euronews, Zdarovie, Kiss TV, Kanal D, DTV, Prima, Acasa, Manele TV și MIR.

VII. S.C. „TV Holercani” SRL (fondatoarea Studioului TV prin cablu „TV Holercani” din s.Holercani) nu respectă condițiile la autorizația de retransmisie seria AB nr.000011 din 22.02.2007. Acest studiou nu a comunicat în scris CCA despre intenția de a începe activitatea, cu cel puțin 72 de ore înainte de lansarea emisieii. Nu a prezentat contractele de retransmitere a canalelor. Retransmite în afara listei de canale aprobată de CCA, 16 canale: Komedia TV, Pro TV Internațional, TVC 21, DTV, NGC, Eurosport, TNT, Rossia, TV Centru, Taraf, MIR, Euronews, Zoopark, Romantica, Iliuzion + și NTV+ Infocanal.

VIII. S.C. „LOZVIC-PRIM” SRL (fondatoarea Studioului TV prin cablu „LOZ-TV” din s.Lozova), nu respectă condițiile la licența de emisie seria A MMII nr.003342 din 06.04.2004 (anexa nr.2), retransmite în afara listei de canale aprobată de CCA, 16 canale: Kiss TV, Prima TV, TV Dixi, Muzica TV, N 4, NGC, DTV, India TV, Eurosport, Domașnii, Discovery, 365 Dnei, Mir, NTV, Ren TV și TNT.

IX. S.C. „Civracol TV” SRL (fondatoarea Studioului TV prin cablu “Victoria TV” din s.Ciuciuleni) nu respectă condițiile la licența de emisie seria A MMII nr.003386 din 14.09.2004 (anexa nr.2), retransmite în afara listei de canale aprobată de CCA, canalele Euro TV Chișinău și Pro TV Chișinău.

X. S.C. „Nova Netelcom” SRL (fondatoarea Studioului TV prin cablu „Nova Media” din s.Vălcineț) nu respectă condițiile la licența de emisie seria A MMII nr.003381 din 14.09.2004 (anexa nr.2), retransmite în afara listei de canale aprobată de CCA 6 canale: Acasă, Kanal D, Bravo, NTV, Kiss TV, Telesport.

XI. S.C. „TSV-COM” SRL (arendașul Studioului TV prin cablu „Viravid-TV” din s.Pitușca) nu respectă art.1 al Deciziei CCA nr.64 din 25 iulie 2008, retransmite în afara listei de canale aprobată de CCA, 5 canale: NGC, NTV, Eurosport, Iliuzion, Zoopark.

XII. S.C. „Rețeaua TA-TV” SRL (fondatoarea Studioului TV prin cablu „RT-TV” din s.Izvoare) nu respectă condițiile la licența de emisie seria A MMII nr.003340 din 06.04.2004 (anexa nr.2), retransmite în afara listei de canale aprobată de CCA, 10 canale: NIT, UTR, Topșop TV, Alfa Omega TV, TVRM, N 24, Prime, TVM Internațional, TV-5 și Pervii Muzîkalinîi canal.

XIII. S.C. „Vertamar” SRL (fondatoarea Studiourilor TV prin cablu „VTI” din or.Ungheni, or.Ștefan Vodă, s.Sipoteni, r-nul Călărași, satele Sculeni, Pîrlița, s.Petrești, s.Semeni, r-nul Ungheni) nu respectă condițiile la autorizația de retransmisie seria AB nr.000029 din 04.12.2007 (anexa nr.2), retransmite în afara listei de canale aprobată de CCA, următoarele canale: Ungheni – Muzica TV, Premiera, TV Centru, Kuhnea TV și Musicbox; Ștefan Vodă – 2 Plus, Etno, Mega TV, TV 1000, TV 3 și Sport Ro; s.Sipoteni, r-nul Călărași – 2 Plus și Ru TV; s.Sculeni, r-nul Ungheni – Etno TV, Mir, 2 Plus, TV 3, TV 7 și TV 1000; s.Pîrlița, r-nul Ungheni – Etno TV, NIT, TV 3, Dom kino și Eurokino; s.Petrești, r-nul Ungheni: RTR Planeta, NIT, TV 3, TV 1000 și Inter +; s.Semeni, r-nul Ungheni – RTR Planeta, Mir, TV 7, Inter + și Zoopark.

În temeiul celor constatate și în conformitate cu art.28, 29, 37, 38 și 40 (3) ale Codului audiovizualului nr.260-XVI din 27.07.2006, Consiliul Coordonator al Audiovizualului

DECIDE:

Centrul Independent de Jurnalism

Art.1. S.C. „MODUMTEH” SRL (fondatoarea Studioului TV prin cablu „P-TV” din s.Persecina) i se recomandă, în termen rezonabil, să obțină licența tehnică, să-și aducă în ordinea cuvenită documentația pentru a-și continua în mod legal activitatea, fapt despre care va informa, în scris, Consiliul Coordonator al Audiovizualului.

Art.2. Pentru încălcarea art.18 (3), 28, 29 ale Codului audiovizualului, art.36 al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie și nerespectarea anexei nr.2 la licența de emisie seria A MMII nr.003306 din 23.12.2003, **S.C. „Tele Crio” SRL** (fondatoarea Studioului TV prin cablu „Crio TV” din or.Criuleni), conform art.38 (2) lit.b) și e), **se avertizează public** (S-a votat: unanimitate).

Art.3. S.C. „Marteh-Plus” SRL (fondatoarea Studioului TV prin cablu “M-TV” din s.Cojușna) i se recomandă, în termen rezonabil, să-și aducă în ordinea cuvenită documentația pentru a-și continua în mod legal activitatea, fapt despre care va informa, în scris, Consiliul Coordonator al Audiovizualului.

Art.4. Pentru încălcarea art.4 (5) și 28 ale Codului audiovizualului, art.35 și 39 ale Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie și nerespectarea p.5 din condițiile la autorizația de retransmisie seria AB nr.000022 din 19.06.2007, **S.C. „PRO TF GRUP” SRL** (fondatoarea Studioului TV prin cablu „PRO TF TV” din s.Ratuș), conform art.38 (2) lit.b) și e), **se avertizează public** (S-a votat: unanimitate).

Art.5. S.C. „CIMIȘENI-TV” SRL (fondatoarea Studioului TV prin cablu „TV CIM” din s.Cimișeni) i se recomandă, în termen rezonabil, să obțină licența tehnică, să-și aducă în ordinea cuvenită documentația pentru a-și continua în mod legal activitatea, fapt despre care va informa, în scris, Consiliul Coordonator al Audiovizualului.

Art.6. Pentru încălcarea art.18 (3), 28, 29 ale Codului audiovizualului, art.36 al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie și nerespectarea anexei nr.2 la licența de emisie seria A MMII nr.014515 din 12.07.2005, **S.C. „REBDACONS” SRL** (fondatoarea Studioului TV prin cablu „Rise-TV” din satele Sireți și Costești), conform art.38 (2) lit.b) și e), **se avertizează public** (S-a votat: 6 pro, 2 contra).

Art.7. Pentru încălcarea art.18 (3), 28, 29 ale Codului audiovizualului, art.35, 36 ale Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie și nerespectarea anexei nr.2 la autorizația de retransmisie seria AB nr.000011 din 22.02.2007, **S.C. „TV Holercani” SRL** (fondatoarea Studioului TV prin cablu „TV Holercani” din s.Holercani), conform art.38 (2) lit.b) și e), **se avertizează public** (S-a votat: 6 pro, 2 contra).

Centrul Independent de Jurnalism

Art.8. Pentru încălcarea art.18 (3), 28, 29 ale Codului audiovizualului, art.36 al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie și nerespectarea anexei nr.2 la licența de emisie seria A MMII nr.003342 din 06.04.2004, **S.C. „LOZVIC-PRIM” SRL** (fondatoarea Studioului TV prin cablu „LOZ-TV” din s.Lozova), conform art.38 (2) lit.b) și e), **se avertizează public** (S-a votat: 6 pro, 2 contra).

Art.9. S.C. „Civracol TV” SRL, fondatoarea Studioului TV prin cablu “Victoria TV” din s.Ciuciuleni, i se recomandă, în termen rezonabil, să-și aducă în ordinea cuvenită documentația pentru a-și continua în mod legal activitatea, fapt despre care va informa, în scris, Consiliul Coordonator al Audiovizualului.

Art.10. Rezultatele controlului asupra activității **S.C. „Nova Netelcom” SRL**, fondatoarea studioului TV prin cablu „Nova Media” din s.Vălcineț (încălcarea art.18 (3), 28, 29 ale Codului audiovizualului, art.36 al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie și nerespectarea anexei nr.2 la licența de emisie seria A MMII nr.003381 din 14.09.2004) vor fi examinate ulterior.

Art.11. Rezultatele controlului asupra activității **S.C. „TSV-COM” SRL** (arendașul Studioului TV prin cablu „Viravid-TV” din s.Pitușca (încălcarea art.18 (3), 28, 29 ale Codului audiovizualului, art.36 al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie și art.1 al Deciziei CCA nr.64 din 25 iulie 2008) vor fi examinate ulterior.

Art.12. Pentru încălcarea art.18 (3), 28, 29 ale Codului audiovizualului, art.36 al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie și nerespectarea anexei nr.2 la licența de emisie seria A MMII nr.003340 din 06.04.2004, **S.C. „Rețeaua TA-TV” SRL** (fondatoarea Studioului TV prin cablu „RT-TV” din s.Izvoare), conform art.38 (2) lit.b) și e), **se avertizează public** (S-a votat: 7 pro, 1 contra).

Art.13. Pentru încălcarea art.18 (3), 28, 29 ale Codului audiovizualului, art.36 al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie și nerespectarea anexei nr.2 la autorizația de retransmisie seria AB nr.000029 din 04.12.2007, **S.C. „Vertamar” SRL** (fondatoarea Studiourilor TV prin cablu „VTI” din or.Ungheni, or.Ștefan Vodă, s.Sipoteni, r-nul Călărași, satele Sculeni, Pîrlița, s.Petrești, s.Semeni, r-nul Ungheni), conform art.38 (2) lit.b) și e), **se avertizează public** (S-a votat: unanim).

Art.14. Titularii nominalizați vor stopa imediat retransmisia canalelor TV care nu sînt prevăzute de listele aprobate de CCA și care nu au acoperire contractuală. Directorii întreprinderilor respective vor prezenta un raport privind lichidarea încălcărilor timp de 30 zile din momentul publicării prezentei Decizii în Monitorul Oficial.

Art.15. Decizia poate fi contestată în conformitate cu legislația contenciosului administrativ.

Centrul Independent de Jurnalism

Art.16. Direcția expertiză și licențiere va efectua un control repetat privind constatarea modului de executare a prezentei Decizii.

Art.17. Controlul asupra executării prezentei Decizii îl exercită Direcția expertiză și licențiere.

Consiliul Coordonator al Audiovizualului

Decizie nr.91 din 17.10.2008 cu privire la modul de executare a prevederilor legislației, condițiilor la licențele de emisie și autorizațiilor de retransmisie de către unele întreprinderi ale audiovizualului //Monitorul Oficial 204-205/616, 14.11.2008

CONSILIUL COORDONATOR
AL AUDIOVIZUALULUI DIN
REPUBLICA MOLDOVA

КООРДИНАЦИОННЫЙ СОВЕТ
ПО ТЕЛЕВИДЕНИЮ И РАДИО
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

DECIZIE

cu privire la serviciile de programe difuzate de canalul de televiziune
„Совершенно Секретно” (Federația Rusă)

nr. 93 din 17.10.2008

Monitorul Oficial nr.204-205/617 din 14.11.2008

* * *

Serviciul de programe al postului de televiziune „Совершенно Секретно” (Federația Rusă), retransmis de mai mulți distribuitori de servicii din Republica Moldova, a fost monitorizat, în conformitate cu prevederile art.37 (1) din Codul Audiovizualului nr.260-XVI din 27.02.2006, la 13 octombrie curent, prin intermediul serviciilor studioului TV prin cablu „Sun TV” din mun.Chișinău. S-a stabilit că emisia canalului este alcătuită dintr-o serie de emisiuni și filme documentare de anchetă, majoritatea cărora reflectă anumite evenimente criminale din trecut, preponderent din Federația Rusă. Titlurile unor emisiuni puse pe post vorbesc practic de la sine: „Убийца по объявлению”, „Неутомимый заказчик”, „Убить по-американски”, „Адвокаты дьявола” etc. De asemenea, au fost difuzate două filme din ciclul „Документальное расследование” (orele 13:15 și 17:35). Primul intitulat „Молчание ягнят” (13:15:44) a fost consacrat crimelor maniacului Reahovski și pe parcursul acestuia se utilizează excesiv imagini șocante, expuse, preponderent, în

Centrul Independent de Jurnalism

gros-plan: scene de strangulare (13:16:48, 13:17:33, 13:17:43), sugrumare (13:16:56), tortură (13:17:02), imagini ale cadavrelor (13:20:06, 13:20:41, 13:21:02, 13:21:06, 13:21:53, 13:22:05, 13:23:16, 13:24:00, 13:29:29, 13:29:32, 13:29:37, 13:29:58, 13:31:05, 13:34:00, 13:35:25, 13:36:13, 13:36:37, 13:36:40, 13:36:52, 13:37:53).

Deosebit de șocante sînt cadrele de la 13:31:05, în care apare imaginea unui copil gol decapitat, însoțite de interviul maniacului, la fața locului («Голову чем отрезал?», «Ножом», «Каким ножом, уточни, пожалуйста?» «Перочинным»...) și cele de la minutul 34, cînd apare imaginea cadavruului unei femei goale, spintecate și decapitate, urmată de gros-planul capului tăiat. Cruzimea imaginilor e amplificată de textul emisiunii, care oferă detalii șocante ale crimelor. De exemplu, «Ряховский задушил подростка, после чего проткнул его лыжной палкой через задний проход» (36:11).

Cel de-al doilea film din ciclul „Документальное расследование”, intitulat „Убийца по объявлению” (17:36:50) a reflectat un caz de asasinat, înfăptuit cu ajutorul unui killer care a fost găsit prin intermediul unui ziar. Realizatorii filmului savurează imaginea femeii asasinate, expunînd-o, în diverse ipostaze (17:38:39, 17:39:36, 17:39:46, 17:40:00, 17:40:07, 17:41:20, 17:57:27).

Reieșind din cele expuse, constatăm că postul de televiziune «Совершенно секретно», retransmis pe teritoriul Republicii Moldova de „Sun TV” și alți distribuitori de servicii, a încălcat prevederile art.6 (2) din Codul Audiovizualului („Este interzisă difuzarea de programe care pot afecta grav dezvoltarea fizică, mentală sau morală a minorilor, în special programele care conțin pornografie, violență exagerată sau limbaj licențios”), prevederile art.7 (1), b („Toate elementele serviciilor de programe, prin prezentarea lor și conținutul lor, trebuie să respecte demnitatea ființei umane și drepturile fundamentale ale semenilor. În particular, ele nu trebuie... să pună în valoare violența...”), precum și prevederile art.7 (2) din Convenția Europeană cu privire la televiziunea transfrontalieră („Elementele serviciilor de programe care sînt susceptibile de a aduce prejudicii dezvoltării fizice, psihice și morale a copiilor sau adolescenților nu trebuie să fie transmise atunci cînd aceștia sînt susceptibili, din cauza orarului de transmisiune și de recepție, de a le privi”).

În conformitate cu prevederea art.29 (2) din Codul Audiovizualului, *Titularul autorizației de retransmisie a unui serviciu de programe pe teritoriul Republicii Moldova care nu ține de jurisdicția statelor membre ale Uniunii Europene sau statelor membre ale Convenției Europene cu privire la televiziunea transfrontalieră este responsabil de corespunderea conținutului programului retransmis cerințelor Codului.*

În temeiul celor constatate și în conformitate cu art.6 (2), 7, 29 (2), 30 (3), 37, 38, 40, 41 ale Codului Audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, Statutul CCA, Regulamentul cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, aprobate prin Hotărîrea nr.433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova, Consiliul Coordonator al Audiovizualului

DECIDE:

Art.1. Retransmiterea serviciului de programe difuzat de canalul TV „Совершенно секретно” (Federația Rusă) pe teritoriul Republicii Moldova se interzice (S-a votat: 7 pro, 1 contra).

Centrul Independent de Jurnalism

Art.2. Pentru nerespectarea art.6 (2) din Codul Audiovizualului, art.7 (1), b, 7 (2) din Convenția Europeană cu privire la televiziunea transfrontalieră ÎM „Sun Communications” SRL, fondatoarea studioului TV prin cablu „Sun TV” din mun.Chișinău, în conformitate cu art.38 (2) lit.e), f) al Codului audiovizualului, **se avertizează public** (S-a votat: 5 pro, 3 contra).

Art.3. Prezenta Decizie se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

Art.4. Controlul asupra executării prezentei Decizii îi revine Direcției monitorizare și Direcției expertiză și licențiere.

Consiliul Coordonator al Audiovizualului

Decizie nr.93 din 17.10.2008 cu privire la serviciile de programe difuzate de canalul de televiziune "Soverșeno Secretno" //Monitorul Oficial 204-205/617, 14.11.2008

CONSILIUL COORDONATOR
AL AUDIOVIZUALULUI DIN
REPUBLICA MOLDOVA

КООРДИНАЦИОННЫЙ СОВЕТ
ПО ТЕЛЕВИДЕНИЮ И РАДИО
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

DECIZIE

**despre obligația radiodifuzorilor și distribuitorilor de servicii
privind informarea publicului asupra sancțiunilor aplicate
de Consiliul Coordonator al Audiovizualului**

nr. 96 din 17.10.2008

Monitorul Oficial nr.204-205/618 din 14.11.2008

* * *

Luând în considerație calitatea Consiliului Coordonator al Audiovizualului de reprezentant și garant al interesului public în domeniul audiovizualului și de unica autoritate de reglementare în domeniu, obligația de a asigura transparența mijloacelor mass-media electronice și transparența activității sale,

Centrul Independent de Jurnalism

obligația radiodifuzorilor de a informa obiectiv consumatorul de programe prin prezentarea corectă a faptelor și a evenimentelor, în temeiul prevederilor art.10, 39, 40, 41 ale Codului audiovizualului nr.260-XVI din 27.07.2006, Consiliul Coordonator al Audiovizualului

DECIDE:

Art.1. (1) Radiodifuzorul sau distribuitorul de servicii cărui Consiliul Coordonator al Audiovizualului i-a aplicat o sancțiune se obligă să comunice publicului motivele și obiectul sancțiunii, în formula care se va conține în textul deciziei respective.

(2) Extrasul din decizia de sancționare privind motivele și obiectul sancționării, ce urmează a fi comunicată publicului, se înmânează/expediază radiodifuzorului/distribuitorului de servicii în cel mult trei zile din data aprobării deciziei.

(3) În cazul serviciilor de programe TV, textul sancțiunii va fi difuzat în următoarele 24 de ore din data primirii extrasului din decizie, sonor și vizual, de cel puțin 3 ori, în intervalul orar 18.00-23.00, din care o dată în principala emisiune de știri.

(4) În cazul serviciilor de programe radio, textul sancțiunii va fi difuzat în următoarele 24 de ore din data primirii extrasului din decizie, de cel puțin 3 ori, în intervalul orar 6.00-13.00, din care o dată în principala emisiune de știri.

(5) Distribuitorul de servicii sancționat se obligă de a difuza textul sancțiunii aplicate de CCA, în mod continuu, timp de 3 zile, pe fiecare din canalele care au constituit obiectul sancțiunii. Textul sancțiunii va fi difuzat din momentul primirii extrasului din decizie.

Art.2. (1) Pentru serviciile de programe TV sau radio care, în intervalele orare fixate în art.1, retransmit un alt serviciu de programe, modalitatea de difuzare va fi stabilită prin decizia de sancționare.

(2) Distribuitorul de servicii care are și calitatea de radiodifuzor se va supune aceluiași reguli prevăzute în prezenta decizie.

Art.3. Textul privind motivele și obiectul sancționării, în formula CCA, nu poate fi difuzat în blocurile de publicitate.

Art.4. Nerespectarea prezentei decizii se sancționează potrivit prevederilor Codului audiovizualului nr.260-XVI din 27.07.2006.

Art.5. Prezenta decizie se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se plasează pe pagina web a Consiliului Coordonator al Audiovizualului.

Art.6. Decizia CCA nr.14 din 22 ianuarie 2007 se abrogă.

Art.7. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția monitorizare și consilierul-jurist al CCA.

Centrul Independent de Jurnalism

Decizie nr.96 din 17.10.2008 despre obligatia radiodifuzorilor și distribuitorilor de servicii privind informarea publicului asupra sancțiunilor aplicate de Consiliul Coordonator al Audiovizualului // *Monitorul Oficial* 204-205/618, 14.11.2008

CONSILIUL COORDONATOR
AL AUDIOVIZUALULUI DIN
REPUBLICA MOLDOVA

КООРДИНАЦИОННЫЙ СОВЕТ
ПО ТЕЛЕВИДЕНИЮ И РАДИО
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

DECIZIE

**despre Regulamentul privind participarea titularilor licențelor de emisie
și ai autorizațiilor de retransmisie, consumatorilor de programe și
altor persoane interesate la ședințele CCA**

nr. 98 din 17.10.2008

Monitorul Oficial nr.204-205/619 din 14.11.2008

* * *

În conformitate cu art.2, 23-30, 39-41 ale Codului audiovizualului nr.260-XVI din 27.07.2006, Consiliul Coordonator al Audiovizualului

DECIDE:

Art.1. Se aprobă Regulamentul privind participarea titularilor licențelor de emisie și ai autorizațiilor de retransmisie, consumatorilor de programe și altor persoane interesate la ședințele CCA (se anexează).

Art.2. Prezenta decizie se publică în Monitorul Oficial și se plasează pe pagina web a CCA.

Art.3. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită secretarul CCA.

Anexă

REGULAMENTUL privind participarea titularilor licențelor de emisie și ai autorizațiilor de retransmisie, consumatorilor de programe și altor persoane interesate la ședințele CCA

Prezentul Regulament determină principiile de bază ale activității Consiliului Coordonator al Audiovizualului în procesul de examinare publică a cererilor, petițiilor, demersurilor (altor adresări) ale titularilor licențelor de emisie, distribuitorilor de servicii, consumatorilor de programe sau altor persoane interesate.

1. Cererile, solicitările, petițiile, demersurile (cu excepția cererilor soluționate în regim de lucru) titularilor licențelor de emisie, distribuitorilor de servicii, consumatorilor de programe sau ale altor persoane interesate sînt examinate în ședințele publice ale CCA.

2. În cazul examinării de către CCA a chestiunilor referitoare la titularii licențelor/autorizațiilor, a adresărilor consumatorilor de programe sau ale altor persoane interesate (denumite în continuare „solicitanți”) participarea acestora la ședințe nu poate fi îngrădită.

3. Participarea solicitanților la ședința CCA este obligatorie în cazul:

- examinării cererilor privind eliberarea licențelor de emisie prin concurs sau fără concurs;
- examinării cererilor privind eliberarea autorizațiilor de retransmisie;
- examinării încălcărilor comise de către titularii de licență sau autorizație (ca urmare a monitorizărilor sau controalelor);
- examinării cererilor privind modificarea concepției generale a serviciului de programe al radiodifuzorului;
- examinării cererilor privind cesiunea licenței de emisie;
- examinării cererilor privind locațiunea rețelelor audiovizuale.

4. În cazurile cînd participarea solicitanților este obligatorie, la ședința CCA se va prezenta nemijlocit directorul întreprinderii respective, directorul postului (studioului) sau o altă persoană cu funcții de răspundere (de exemplu, director adjunct, director executiv), împuternicită în modul prevăzut de legislația în vigoare.

5. Examinarea încălcărilor comise de către titularii licențelor de emisie sau ai autorizațiilor de retransmisie se efectuează numai în prezența persoanei care este trasă la răspundere. În lipsa acesteia cazul poate fi examinat, dacă există date privind anunțarea la timp a persoanei despre locul și timpul examinării și dacă din partea ei n-a fost primit nici un demers motivat privind amînarea examinării chestiunii respective.

Notă:

În cazurile cînd participarea solicitanților este obligatorie, dar la ședința CCA nu se prezintă reprezentantul împuternicit al titularului, examinarea chestiunii este amînată pentru ședința viitoare, excepție fiind petrecerea concursurilor privind eliberarea licențelor de emisie, cînd neprezentarea este calificată ca retragere tacită din concurs.

6. Examinarea solicitărilor poate fi efectuată de CCA în lipsa titularilor de licență/autorizație în cazurile:

- examinării cererilor titularilor de retragere a licenței (autorizației);

Centrul Independent de Jurnalism

- modificării listelor canalelor de retransmisie;
- examinării cererilor privind reperfectarea licenței de emisie sau a autorizației de retransmisie;
- examinării cererilor privind cesiunea autorizațiilor de retransmisie;
- examinării încălcărilor comise de către titularii de licență/autorizație, ca urmare a monitorizărilor sau controalelor (în cazul în care chestiunea respectivă a fost deja amânată o dată sau titularul de licență/autorizație nu se prezintă nemotivat la ședința CCA, dacă există date despre anunțarea la timp a persoanei despre locul și timpul examinării cazului).

7. Dacă în procesul examinării solicitărilor în lipsa titularilor de licență/autorizație (cazurile prevăzute în pct.6 al prezentului Regulament) apar neclarități și sînt necesare explicații suplimentare, examinarea chestiunii se amîna pentru o altă ședință, la care va fi invitat titularul de licență/autorizație.

8. Procedura de examinare a sesizărilor (petițiilor, demersurilor, plîngerilor ș.a.) cu privire la activitatea titularilor de licență/autorizație:

- la ședința CCA sînt invitate toate părțile interesate;
- lipsa petiționarului de la ședința CCA nu împiedică examinarea cazului;
- lipsa motivată de la ședința CCA a titularului, activitatea căruia urmează să fie examinată, conduce la amînarea examinării (**Notă:** amînarea poate fi efectuată cel mult o dată). În cazul lipsei nemotivate (dacă există date despre anunțarea la timp a persoanei despre locul și timpul examinării cazului și dacă din partea acesteia n-a fost primit nici un demers motivat de a se amîna examinarea cazului) sau în cazuri excepționale (de exemplu, în timpul campaniei electorale) chestiunea poate fi examinată în lipsa titularului.

Consiliul Coordonator al Audiovizualului

Decizie nr.98 din 17.10.2008 despre Regulamentul privind participarea titularilor licențelor de emisie și ai autorizațiilor de retransmisie, consumatorilor de programe și altor persoane interesate la ședințele CCA // *Monitorul Oficial* 204-205/619, 14.11.2008

CONSILIUL COORDONATOR
AL AUDIOVIZUALULUI DIN
REPUBLICA MOLDOVA

КООРДИНАЦИОННЫЙ СОВЕТ
ПО ТЕЛЕВИДЕНИЮ И РАДИО
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

DECIZIE
cu privire la solicitările unor întreprinderi asupra eliberării
autorizațiilor de retransmisie și a licențelor de emisie

nr. 101 din 26.11.2008

Centrul Independent de Jurnalism

Monitorul Oficial nr.218-220/656 din 09.12.2008

* * *

Bursa Imobiliară „LARA” SRL din mun.Chișinău cere, în mod repetat, eliberarea licenței de emisie pentru studioul TV (canal propriu) prin satelit „LARA” TV; întreprinderea „SIREMIN” SRL din mun.Chișinău solicită licență de emisie pentru postul de televiziune „BUSUIOC TV”; „INTERSERVICII” SRL din or.Fălești, fondatoarea studioului de televiziune prin cablu „INTER TV” din or.Fălești și Ungheni, „MEGAN-TV” SA din mun.Chișinău, fondatoarea studioului de televiziune prin cablu „TV PRIM” din s.Petrunea, r-nul Glodeni, și com.Trușeni, mun.Chișinău, „Odihna în fața ecranului azuriu” SRL din or.Cricova, mun.Chișinău, fondatoarea studioului de televiziune prin cablu „Ecran TV” din aceeași localitate, cer să li se elibereze autorizații de retransmisie pentru următorul termen de activitate; „PAULA-TV” SRL din s.Hulboaca, mun.Chișinău, fondatoarea studioului de televiziune prin cablu „PAULA-TV” din s.Grătiești, mun.Chișinău, „VEB-TV” SRL din mun.Chișinău, fondatoarea studioului de televiziune prin cablu „VEB” din aceeași localitate, au depus cereri privind obținerea autorizațiilor de retransmisie.

În conformitate cu prevederile art.23, 28 ale Codului audiovizualului nr.260-XVI din 27.07.06, Art.18-20 și 30-35 ale Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și autorizațiilor de retransmisie, Consiliul Coordonator al Audiovizualului

DECIDE:

Art.1. Bursa Imobiliară „LARA” SRL din mun.Chișinău (director Lațanovschi S.) în repetate rânduri a solicitat eliberarea licenței de emisie pentru postul de televiziune prin satelit „LARA TV” (vezi deciziile CCA din 20.03.2007, 19.06.2007, 11.10.2007, 16.06.2008, 30.09.2008), însă nici de data aceasta nu a prezentat la nivelul convenit setul necesar de acte (Proiectul editorial – cu greșeli gramaticale elementare, Planul de afaceri – neredactat, Grila de programe – generală, construită doar pe volum excesiv de „date meteo, publicitate, spoturi, anunțuri, vânzări-cumpărări, servicii-mărfuri, închirieri-administrații...” toate clasându-se ca publicitate – publicitate mascată).

În temeiul constatărilor, obiecțiilor exprimate public și a rezultatului votării (2 pro, 7 contra), cererea întreprinderii nominalizate privind eliberarea licenței de emisie pentru postul de televiziune prin satelit „LARA TV” SE RESPINGE.

Art.2. Cererea întreprinderii „SIREMIN” SRL din mun.Chișinău (director Carp A.) privind eliberarea licenței de emisie pentru postul de televiziune „BUSUIOC TV” SE RESPINGE pe motiv că solicitantul nu a argumentat, nu a demonstrat cum ar putea fi realizat Proiectul editorial, Grila de emisie, 24/24 ore (videoclipuri, topuri, horoscop, felicitări muzicale, melodii etno, bancuri...) fără suport regizoral.

Art.3. Se eliberează Autorizația de retransmisie întreprinderii „INTERSERVICII” SRL din or.Fălești (director Mariniuc V.) pentru studioul TV prin cablu „INTER TV” din or.Fălești și Ungheni.

Centrul Independent de Jurnalism

Art.4. Se aprobă lista canalelor TV retransmise de către studioul TV prin cablu „INTER TV” din or.Făleşti și Ungheni (30): *Moldova 1, Pervii canal Moldova, PRO TV Chișinău, Național TV, Favorit TV, N 24, TV Neptun, Mnogoseriinoe TV, Nașe Kino, Detskii Mir, RTVi, Șanson, Interesnoe TV, TV 1000, Kuhnea TV, 365 Dnei, TV 7, RTR Planeta, N 4, 1+1 Internațional, Telesport, TV-3 Moldova, Bravo, TV Dixi, Euro-TV Chișinău, Minimax, India TV, TVRM, TVC-21, Muzica TV.*

Art.5. Se eliberează Autorizația de retransmisie întreprinderii „MEGAN-TV” SA din mun.Chișinău (director Maican A.) pentru studioul TV prin cablu „TV PRIM” din s.Petrunea, r-nul Glodeni și com.Trușeni, mun.Chișinău.

Art.6. Se aprobă lista canalelor TV retransmise de către studioul TV cablu „TV PRIM” din s.Petrunea, r-nul Glodeni, și com.Trușeni, mun.Chișinău (50): *Moldova 1, TVR-1, TVR-2, TVR Cultural, Național TV, N 24, Favorit TV, Minimax, Eurosport, Axa TV, Euro-TV Chișinău, Alfa Omega, Acasă, Antena 1 Internațional, TV Prim, PRO TV Chișinău, Muzica TV, 2 Plus, DTV, TVMI, Realitatea TV, Money Channel, N 4, TVC-21, Pervii canal Moldova, TV-6 Bălți, NIT, Bravo, NGC, Discovery Chanel, Animal Planet, Multo TV, India TV, Auto +, 365 Dnei, Cuhnea TV, Euronews, TV XXI, TV Bulivar, Fhenix-Art, Lea-minor TV, TV-3 Moldova, Interesnoe TV, Belarusi TV, A-one, Pervii muzicalinii canal, UTR, Travel Channel, TV-5 Europe, DW.*

Art.7. Se eliberează Autorizația de retransmisie întreprinderii „PAULA-TV” SRL din s.Hulboaca, mun.Chișinău (director Baciu I.), pentru studioul TV prin cablu „PAULA-TV” din s.Grătiești, mun.Chișinău.

Art.8. Se aprobă lista canalelor TV retransmise de către studioul TV cablu „PAULA-TV ” din s.Grătiești, mun.Chișinău (23): *Moldova 1, N 4, NIT, TV Dixi, Pervii canal Moldova, Muzica TV, Euro-TV Chișinău, DTV, TV 7, TVC-21, 2 Plus, PRO TV Chișinău, N 24, Favorit TV, Național TV, Telesport, Minimax, Bravo, RTR Planeta, India TV, TV 1000, Drive.*

Art.9. Se eliberează Autorizația de retransmisie întreprinderii „Odihna în fața ecranului azuriu” SRL din or.Cricova, mun.Chișinău (director Cebotari O.), pentru studioul TV prin cablu „Ecran TV” din aceeași localitate.

Art.10. Se aprobă lista canalelor TV retransmise de către studioul TV cablu „Ecran TV” din or.Codru, mun.Chișinău (37): *Moldova 1, 2 Plus, N 4, Pervii canal Moldova, Euro-TV Chișinău, NIT, PRO TV Chișinău, TV Dixi, Mega TV, TVC-21, Muzica TV, OTV, Minimax, Telesport, TVR Internațional, Realitatea TV, Favorit TV, Național TV, N 24, TV-5 Europe, CNL, RTVi, RTVi M, Nașe Kino, Detskii Mir, Teleclub, TV 1000, India TV, MIR, RTR-Planeta, Ohota i Rîbalca, TV-3, Viasat History, Pervii alternativnii, Belarusi TV, RBK, Zdorovoe TV.*

Art.11. Se eliberează Autorizația de retransmisie întreprinderii „VEB-TV” SRL din mun.Chișinău (director Verbeniuc I.) pentru studioul TV prin cablu „VEB” din aceeași localitate.

Centrul Independent de Jurnalism

Art.12. Se aprobă lista canalelor TV retransmise de către studioul TV cablu „VEB” din mun.Chișinău (54): *Moldova 1, Moldova Internațional, Pervii canal Moldova, NIT, Euro-TV Chișinău, PRO TV Chișinău, N 4, TV Dixi, 2 Plus, TV 7, TVC-21, DTV, Muzica TV, N 24, Național TV, Telesport, Minimax, Favorit TV, TV Neptun, TVRM, Senso TV, Euronews, Eurosport, Viasat Explorer, Viasat History, Viasat Sport, NGC, Bravo, Fox Crime, Fox Life, O-TV, Interesnoie TV, RTVi, Nașe Kino, India TV, 365 Dnei, Comedia TV, Detskii mir, Teleclub, TV 1000 Russkoe Kino, TV 1000, Russkii Extrim, TV Bulivar, Mnogoseriinoe TV, Deviatii canal, Sport 1, MIR, Kuhnea TV, Zooparc, TDK, RBK, Auto +, MTV, CNL.*

Art.13. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția expertiză și licențiere.

Consiliul Coordonator al Audiovizualului

Decizie nr.101 din 26.11.2008 cu privire la solicitările unor întreprinderi asupra eliberării autorizațiilor de retransmisie și a licențelor de emisie //Monitorul Oficial 218-220/656, 09.12.2008

CONSILIUL COORDONATOR
AL AUDIOVIZUALULUI DIN
REPUBLICA MOLDOVA

КООРДИНАЦИОННЫЙ СОВЕТ
ПО ТЕЛЕВИДЕНИЮ И РАДИО
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

DECIZIE

cu privire la anunțarea concursului pentru suplinirea
funcției de membru al Consiliului de Observatori
al IPNA Compania “Teleradio Moldova”

nr. 104 din 28.11.2008

Monitorul Oficial nr.213-214/652a din 02.12.2008

* * *

Centrul Independent de Jurnalism

Conform scrisorii nr.C.O.-9/57 din 27.11.2008 a Consiliului de Observatori al IPNA Compania “Teleradio-Moldova” privind expirarea mandatelor dlor V.Cibotaru, A.Burean și V.Ioniță, prevederilor art.56-59 ale Codului audiovizualului nr.260-XVI din 27.07.2006 (Monitorul Oficial nr.131 din 18.08.2006) și Deciziei CCA nr.10 din 12 februarie 2008, Consiliul Coordonator al Audiovizualului

DECIDE:

Art.1. Se anunță concursul pentru suplinirea funcției de membru al Consiliului de Observatori al Instituției Publice Naționale a Audiovizualului Compania “Teleradio-Moldova” (se anexează).

Art.2. Prezenta decizie se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se plasează pe pagina web a Consiliului Coordonator al Audiovizualului.

Art.3. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Secretarul Consiliului Coordonator al Audiovizualului.

Anexă

CONCURS

pentru suplinirea funcției de membru al Consiliului de Observatori al IPNA Compania “Teleradio-Moldova”

Actele pentru concurs se recepționează timp de 15 zile din momentul publicării anunțului în Monitorul Oficial. În cazul în care anunțul se publică și în alte mijloace de informare în masă, termenul se fixează din momentul publicării în Monitorul Oficial. Dacă ultima zi a termenului este o zi de duminică, de sâmbătă sau o zi de odihnă, în conformitate cu legea în vigoare, termenul expiră în următoarea zi lucrătoare.

La funcția de membru al Consiliului de Observatori este în drept să candideze persoana care:

- a) este cetățean al Republicii Moldova;
- b) are studii superioare în unul din următoarele domenii: cultură, artă, cinematografie, jurnalism, drept, gestiunea financiară și gestiunea întreprinderii comerciale, relații cu publicul, relații internaționale, domeniul academic, mass-media, inginerie;
- c) cunoaște limba de stat a Republicii Moldova;
- d) nu are antecedente penale.

Funcția de membru al Consiliului de Observatori este incompatibilă cu:

- a) statutul de parlamentar, de membru al Guvernului, de membru al CCA;
- b) calitatea de deținător, direct sau indirect, de acțiuni sau părți ale fondului statutar al societăților comerciale cu activități în domenii în care s-ar afla în conflict de interese cu calitatea de membru al Consiliului de Observatori;

Centrul Independent de Jurnalism

- c) statutul de salariat al instituției publice a audiovizualului sau al altui post de radio ori televiziune;
- d) calitatea de membru de partid.

Candidații vor depune la sediul CCA (str.Mihai Eminescu, 28, Chișinău) un dosar de participare la concurs care va cuprinde Curriculum Vitae și o fotografie 3×4 (relații la tel.: 27-75-82).

Criteriile de selecție a candidatului pentru funcția de membru al Consiliului de Observatori al instituției publice a audiovizualului:

- experiență de muncă de cel puțin 5 ani în domeniul din care provine;
- profesionalism;
- corectitudine.

Consiliul Coordonator al Audiovizualului

Decizie nr.104 din 28.11.2008 cu privire la anunțarea concursului pentru suplinirea funcției de membru al Consiliului de Observatori al IPNA Compania “Teleradio Moldova” // *Monitorul Oficial* 213-214/652a, 02.12.2008

**CONSILIUL COORDONATOR
AL AUDIOVIZUALULUI DIN
REPUBLICA MOLDOVA**

**КООРДИНАЦИОННЫЙ СОВЕТ
ПО ТЕЛЕВИДЕНИЮ И РАДИО
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

DECIZIE

cu privire la expirarea valabilității licențelor de emisie

nr. 105 din 19.12.2008

Monitorul Oficial nr.233-236/691a din 26.12.2008

* * *

În conformitate cu prevederile art.39-41 ale Codului audiovizualului nr.260-XVI din 27.07.2006 și art.17 din Regulamentul cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, aprobat prin Hotărârea nr.433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova, Consiliul Coordonator al Audiovizualului

DECIDE:

Centrul Independent de Jurnalism

Art.1. Postul de radio “RETRO FM” (fondator – S.C. “RADIO MAXIMUM” SRL), din momentul expirării termenului de valabilitate a licenței de emisie seria A MMII nr.014534 din 18.10.2005, își va continua activitatea audiovizuală pînă la eliberarea unei licențe noi.

Art.2. Postul de radio “Noroc” (fondator – S.C. “Music Master” SRL), din momentul expirării termenului de valabilitate a licenței de emisie seria A MMII nr.013448 din 14.06.2005, își va continua activitatea audiovizuală pînă la eliberarea unei licențe noi.

Art.3. Postul de radio “Timpul nostru” (fondator – S.C. “AMG Media” SRL), din momentul expirării termenului de valabilitate a licenței de emisie seria A MMII nr.014545 din 02.11.2005, își va continua activitatea audiovizuală pînă la eliberarea unei licențe noi.

Art.4. Postul de radio “Radio Bălți” (fondator – Întreprinderea Municipală “Bălți”), din momentul expirării termenului de valabilitate a licenței de emisie seria A MMII nr.003310 din 23.12.2003, își va continua activitatea audiovizuală pînă la eliberarea unei licențe noi.

Art.5. Postul de radio “Radio Găgăuzia” (fondator – Compania Publică “Găgăuziya Radio Televizionu”), din momentul expirării termenului de valabilitate a licenței de emisie seria A MMII nr.014533 din 18.10.2005, își va continua activitatea audiovizuală pînă la eliberarea unei licențe noi.

Art.6. Postul de radio “Veritas FM” (fondator – Editura “LUGAL CR” SRL), din momentul expirării termenului de valabilitate a licenței de emisie seria A MMII nr.013413 din 22.12.04, își va continua activitatea audiovizuală pînă la eliberarea unei licențe noi.

Art.7. Postul de radio “Fresh FM” (fondator – Întreprinderea Mixtă “Național Media” SRL), din momentul expirării termenului de valabilitate a licenței de emisie seria A MMII nr.014546 din 02.11.2005, își va continua activitatea audiovizuală pînă la eliberarea unei licențe noi.

Art.8. Postul de radio “Orhei” (fondator – S.C.“Media Sfera” SRL), din momentul expirării termenului de valabilitate a licenței de emisie seria A MMII nr.014548 din 14.06.2005, își va continua activitatea audiovizuală pînă la eliberarea unei licențe noi.

Art.9. Studioul “Pro TV Chișinău” (fondator – Întreprinderea Mixtă “Mediapro” SRL), din momentul expirării termenului de valabilitate a licenței de emisie seria A MMII nr.003274 din 23.12.2003, își va continua activitatea audiovizuală pînă la eliberarea unei licențe noi.

Art.10. Studioul “STV – 41” (fondator – S.C.“STV – 41” SRL), din momentul expirării termenului de valabilitate a licenței de emisie seria A MMII nr.003324 din 23.12.2003, își va continua activitatea audiovizuală pînă la eliberarea unei licențe noi.

Art.11. Studioul “Tvardița” (fondator – Agrofirma “Tvardița”), din momentul expirării termenului de valabilitate a licenței de emisie seria A MMII nr.003320 din 23.12.2003, își va continua activitatea audiovizuală pînă la eliberarea unei licențe noi.

Centrul Independent de Jurnalism

Art.12. Studioul “Eni Ai” (fondator – S.C.“Eni Ai” SRL), din momentul expirării termenului de valabilitate a licenței de emisie seria A MMII nr.003360 din 23.12.2003, își va continua activitatea audiovizuală pînă la eliberarea unei licențe noi.

Consiliul Coordonator al Audiovizualului

Decizie nr.105 din 19.12.2008 cu privire la expirarea valabilității licențelor de emisie //Monitorul Oficial 233-236/691a, 26.12.2008

CONSILIUL COORDONATOR
AL AUDIOVIZUALULUI DIN
REPUBLICA MOLDOVA

КООРДИНАЦИОННЫЙ СОВЕТ
ПО ТЕЛЕВИДЕНИЮ И РАДИО
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

DECIZIE

**cu privire la Concursul pentru suplinirea funcțiilor de membru al
Consiliului de Observatori al IPNA Compania „Teleradio-Moldova”,
anunțat prin Decizia CCA nr.104 din 28.11.08**

nr. 106 din 19.12.2008

Monitorul Oficial nr.233-236/691b din 26.12.2008

* * *

La concursul nominalizat s-au înscris nouă solicitanți.

În conformitate cu prevederile art.56-59 ale Codului audiovizualului nr.260-XVI din 27.07.2006 (Monitorul Oficial nr.131 din 18.08.2006), Deciziei CCA nr.10 din 12 februarie 2008, examinării actelor depuse, dezbaterilor publice și în temeiul rezultatelor votării deschise, Consiliul Coordonator al Audiovizualului

DECIDE:

Art.1. Pentru suplinirea funcțiilor de membru al Consiliului de Observatori al IPNA Compania „Teleradio-Moldova” se declară învingători:

1. Cibotaru Viorel
2. Grosu Alexandru
3. Popovici Anatolie

Centrul Independent de Jurnalism

4. Mihailo Ion
5. Brega Ghenadie
6. Burean Alexandru

Art.2. Lista candidaturilor respective (în număr de șase) se propune Parlamentului Republicii Moldova pentru confirmarea în funcția de membru al CO al IPNA Compania „Teleradio-Moldova” (în număr de trei).

Consiliul Coordonator al Audiovizualului

Decizie nr.106 din 19.12.2008 cu privire la Concursul pentru suplinirea funcțiilor de membru al Consiliului de Observatori al IPNA Compania „Teleradio-Moldova”, anunțat prin Decizia CCA nr.104 din 28.11.08 // *Monitorul Oficial 233-236/691b, 26.12.2008*

CONSILIUL COORDONATOR
AL AUDIOVIZUALULUI DIN
REPUBLICA MOLDOVA

КООРДИНАЦИОННЫЙ СОВЕТ
ПО ТЕЛЕВИДЕНИЮ И РАДИО
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

DECIZIE

**cu privire la stabilirea moratoriuului vis-a-vis de anunțarea concursului
pentru utilizarea frecvențelor radio și a canalelor TV**

nr. 107 din 19.12.2008

Monitorul Oficial nr.233-236/691c din 26.12.2008

* * *

În conformitate cu prevederile art.39-41 ale Codului audiovizualului nr.260-XVI din 27.07.2006, Consiliul Coordonator al Audiovizualului

DECIDE:

Art.1. Se stabilește moratoriu vis-a-vis de anunțarea concursului pentru utilizarea frecvențelor radio și a canalelor TV disponibile și disponibilizate pe perioada desfășurării campaniei electorale, pînă la confirmarea rezultatelor alegerilor parlamentare din anul 2009 și validarea mandatelor.

Art.2. Prezenta decizie se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

Centrul Independent de Jurnalism

Consiliul Coordonator al Audiovizualului

Decizie nr.107 din 19.12.2008 cu privire la stabilirea moratoriului vis-a-vis de anunțarea concursului pentru utilizarea frecvențelor radio și a canalelor TV

//*Monitorul Oficial* 233-236/691c, 26.12.2008